

KUADRI I MENAXHIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL PER SHQIPERINE

---

draft III

Gjergji Selfo

11/01/2018

Ky dokument paraqet kuadrin e menaxhimit mjedisor dhe social për projektin e lehtësimit të tregtisë dhe transportit në Ballkanin perëndimor. Është një mjet për të siguruar që nënprojektet infrastrukturore të zbatuara nepermjet projektit të jenë në përputhje me ligjet, rregulloret dhe praktikat ekzistuese në Shqipëri, si dhe me udhëzimet operationale të Bankës Botërore

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

Permbajtja

1	Shkurtime dhe akronime	3
2	Përmbledhje ekzekutive	5
3	Hyrje	8
4	Pershkrimi i projektit dhe objektivat	10
5	Përmbledhje e kërkesave mjedisore dhe sociale në vend	14
5.1	Ligjet kryesore lidhur me mbrojtjen e mjedisit dhe vlerësimin e ndikimit.	18
5.2	Konventat dhe Marrëveshjet Ndërkombëtare të Ratifikuara nga Shqipëria	20
5.3	Strukturat Kombëtare Gjimore	21
6	Përmbledhje e konfigurimit institucional	24
7	Përmbledhje e kërkesave mjedisore të Bankës Botërore.....	26
8	Rishikimi mjedisor dhe procesi i vleresimit	29
9	Rishikimi social dhe procesi i vleresimit	33
9.1	Mekanizmi i zgjidhjes të ankesave	35
9.1.1	Mekanizmi i projektit per zgjidhjen e ankesave	36
9.1.2	Administrimi i ankesave nga projekti	37
10	Pershkrim i kontekstit te projektit.....	39
10.1	Përshkrimi i bazës mjedisore dhe çështjeve relevante.....	39
10.2	Burime te pershtatshme te dhenash dhe informacioni per projektin dhe per zbatimin e tij	42
10.3	Ndikimet e mundshme mjedisore dhe sociale	45
10.3.1	Ndikimet negative te mundshme dhe masat zbutese te rekomanduara	48
10.3.2	Konsultimi publik	51
10.3.3	Marreveshjet e zbatimit	51
	Aneke	53
	Aneksi 1: Procedura e vleresimit mjedisor dhe social.....	54
	Aneksi 2: Lista e kontrollit mjedisor dhe social	55
	Aneksi 3: Lista perjashtuese e IFC:	61
	Aneksi 4: Projektet që i nënshtrohen Procedurës së Thelluar	62
	të Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis	62
	Aneksi 5: Projektet që i nënshtrohen procedurës paraprake	66
	të vlerësimit të ndikimit në mjedis	66
	Aneksi 6: Lista e ligjeve në fuqi në nivel lokal, direktivat e BE-së dhe si ato reflektohen në ligjin shqiptar.....	71
	Aneksi 7: Direktivat e BE-së dhe si ato reflektohen në ligjin shqiptar.....	74
	Aneksi 8: Mbrojtja Mjedisore dhe Sociale e aplikueshme për WBTTFP.....	90
	Aneksi 9: Formulari i ankesave	92
	Aneksi 10: Format i planit te zbutjes se ndikimeve mjedisore.....	94
	Aneksi 11: Format i planit te monitorimit mjedisor	97

1 Shkurtime dhe akronime

ACM – Materiale qe Permbajne Azbest

AEO –Operator Ekonomik i Autorizuar

CEFTA - Marrëveshja e Tregtisë së Lirë e Evropës Qendrore

CGD – Njesia Qendrore per Konfliktet

CSO – Organizate e Shoqerise Civile

DOEIA – Departamenti Pergjegjes per VNM-ne ne Institucionin Perkates

DoPA – Department i Administrates Publike

EA – Vleresimi Mjedisor

EDI – Shkembimi i te Dhenave Elektronike

EIA – Vleresimi i ndikimit ne mjedis

ESMF - Kuadri i Menaxhimit Mjedisor dhe Social

ESMP – PLani i Menaxhimit Mjedisor dhe Social

EU – Bashkimi European

DV – Dhuna ne Familje

GE – Barazia Gjinore

GEE – Punonjes per Barazine Gjinore

GBV – Dhune me Baze Gjinore

GDP – Prodhimi i Brendshem Bruto

GHG – Gazet me Efekt Sere

GoA – Qeveria e Shqiperise

IFC – Korporata Financiare Ndërkombëtare

INSTAT – Instituti i Statistikave

IPCM – Instituti i Mbrojtjes se Monumenteve te Kultures

IPPC – Kontrolli dhe Parandalimi i Integruar i Ndotjes

ITS – Sisteme Transporti Inteligjente

IUCN – Unioni Nderkombetar per Ruajtjen e Natyres

JBC – Kalim Kufitar i Perbashket

LG – Qeveria Lokale

MoTE – Ministria e Turizmit dhe e Mjedisit

MIE – Ministria e Infrastruktures dhe e Energjise

MFE – Ministria e Finances dhe e Ekonomise

MP – Anetar i Kuvendit

MSWY – Ministria e Mireqenies Sociale dhe e Rinise

NGO – Organizate jo Qeveritare

NSW – Dritare Unike Kombetare

NEA - Agjencia Kombetare e Mjedisit

OECD – Organizata për Bashkëpunim dhe Zhvillim Ekonomik

OP – Politika Operacionale

PA – Zone e Mbrojtur

PIU –Njesia e Zbatimit te Projektit

PM – Lende Pezull

PDO – Objektivat e Zhvillimit te Projektit

PMO – Zyra e Kryeministrit

RPF – Kuadri i Politikave të Risistemimit

SEA – Vleresim Strategjik Mjedisor

SEETO – Observatori i Transportit të Evropës Juglindore

TA – Autoritet per Taksat

WB – Banka Boterore

WB6 – Ballkani Perndimor 6

WIM – Peshe ne Levizje

WTO – Organizata Boterore e Tregetise

2 Përmbledhje ekzekutive

Banka Botërore propozon të mbështesë përpjekjet e gjashtë vendeve të Ballkanit Perëndimor (WB6) - Shqipërisë, Bosnjës dhe Hercegovinës, Kosovës, Maqedonisë, Malit të Zi dhe Serbisë - për të çuar përpara qëllimin e tyre të integritit ekonomik brenda rajonit dhe Bashkimit Evropian, siç është përcaktuar në procesin e Berlinit dhe është rënë dakord në Planin Shumëvjeçar të Veprimit në takimin e Triestes në korrik 2017.

Projekti rajonal do të përfshijë projekte specifike për vendin të cilat do të mbështesin vendet e WB6 me një kombinim të investimeve në pajisje dhe infrastrukturë, elemente financimi të bazuar në rezultate dhe asistencë teknike për reformat rregullatore dhe institucionale të lidhura në bashkëpunimin rajonal dhe proceset integruese që të gjashtë vendet kanë nënshkruar.

Ky projekt rajonal synon të nxisë integrimin më të thellë ekonomik brenda rajonit dhe BE duke ndihmuar në zbatimin e masave rreth tre komponentëve të mëposhtëm të përshtatur për Shqipërinë, për rreth 20 milionë dollarë:

(a) Lehtësimi i lëvizjes ndërkufitare të mallrave

- Mbështetje për zbatimin e një Dritareje të Vetme Kombëtare të Plotë. Kjo do të kërkojë një rishikim dhe thjeshtim të kërkesave dhe procedurave të importit dhe eksportit lidhur me procesin e dhenies së lejeve të importit / eksportit / tranzitit dhe kontrollit kufitar. Në një fazë të dytë, ky nënkomponent do të mbështesë përmirësimin e sistemeve ekzistuese për të arritur zbatimin e plotë të një dritareje kombëtare të vetme (NSW). Kjo do të ndihmojë në reduktimin e kostove administrative në tregti dhe do të ofrojë më shumë transparencë dhe parashikueshmëri për tregtarët përmes thjeshtimit dhe automatizimit të detyrimeve rregullatore. Ai gjithashtu do të ndihmojë në rritjen e koordinimit kombëtar me autoritetet perkatese kombëtare, si dhe forcimin e bashkëpunimit, koordinimit dhe bashkëpunimit të agjencive të menaxhimit të kufirit në nivel rajonal, përmes shkëmbimeve të të dhënave të standardizuara, menaxhimit të përbashkët të rrezikut, zhvillimit të regjimeve të besueshme të tregëtisë që çojnë drejt përmbushjes së AEO-ve, në përputhje me kërkesat e pranimit në BE dhe për kontrollet e përbashkëta kufitare.
- Përmirësimet në kalimet kufitare në korridoret tregtare të përzgjedhura, si zgjerimi i kalimit të përbashkët kufitar të Qafë Thanës, për trafikun e mallrave, nëpërmjet integritit të flukseve të informacionit ndërmjet agjencive kufitare dhe harmonizimit të procedurave të tyre operacionale, të tilla si orët e hapjes dhe turnet si dhe zhvillimin e marrëveshjeve të përbashkëta të kalimit kufitar për hekurudhën dhe komunikacionin rrugor, si dhe pajisjet specifike dhe infrastrukturën e optimizuar.

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

(b) Rritja e efikasitetit dhe parashikueshmërisë së transportit

Masat nën këtë komponent zgjidhen bazuar në angazhimet e rëna dakord nga vendet e WB6 në kontekstin e SEETO. Komponenti do të fokusohet kryesisht në mbështetjen e miratimit të një Sistemi Inteligent të Transportit (ITS). Nën axhendën e SEETO-s, një nga prioritetet që mund të sjellin përfitime të shumta për Shqipërinë mund të jetë zhvillimi i një plani zbatues pas përpilimit të udhëzuesit ekzistues "Për rregullat për implementimin e sistemeve inteligjente në fushën e transportit rrugor dhe lidhjes me mënyrat e tjera të transportit ". ITS-te si sistemi i monitorimit të trafikut të anijeve në Portin e Durrësit janë përzgjedhur si prioritet.

(c) Rritja e aksesit të tregut për tregtine në shërbime dhe investime

Ndërkohë që liberalizimi i shërbimeve është duke u negociuar në Protokollin Shtesë 6 të CEFTA-s, ende kufizohet nga rregulloret e brendshme. Kështu, rritja e eksportit të shërbimeve të vendeve të Ballkanit Perëndimor është penguar. Shërbimet përbëjnë vetëm 10 për qind të totalit të eksporteve të mallrave dhe shërbimeve në Shqipëri, kështu që tregu i shërbimeve në rritje është një rrugë e rëndësishme për rritjen e mëtejshme ekonomike. Prandaj, është e rëndësishme të vlerësohen nevojat, avantazhet krahasuese dhe mundësitë për secilin sektor përpara se të krijohet një ofertë e konsoliduar për liberalizimin e shërbimeve (p.sh. liberalizimi i sektorit hekurudhor duhet të ndiqet dhe të analizohet me ndryshime në ligj për të lejuar hapjen e tregut për transportuesit vendas dhe liberalizimi i sektorëve të shërbimeve kërkojnë rishikimin e rregullave vendore lidhur me hyrjen e firmës ose njohjen reciproke të kualifikimeve profesionale).

Qëllimi i ESMF-së është të sigurojë që të gjitha aktivitetet e kryera në kuadër të projektit, adresojnë dhe identifikojnë masat për të shmangur dhe minimizuar ndikimet mjedisore dhe sociale, sa më shumë që të jetë e mundur dhe ku ato nuk mund të shmangen, ndikimet identifikohen / vlerësohen në mënyrë adekuate dhe masat e nevojshme zbutëse të hartuara dhe zbatuara pas legjislacionit përkatës mjedisor dhe social të Shqipërisë dhe politikave të mbrojtjes së Bankës Botërore.

Zbatimi i ardhshëm i projekteve që janë përgatitur me financimin e projektit do t'i nënshtrohen proceseve të përcaktuara në këtë ESMF. ESMF përcakton se si masat mbrojtëse do të merren parasysh dhe menaxhohen për të gjitha aktivitetet e projektit që mund të kenë kërkesa mbrojtëse. Aktivitetet e projektit me problematike të mundshme mjedisore do të vlerësohen për të përcaktuar fushëveprimin dhe llojet e instrumenteve mbrojtëse që do të aplikohen.

Gjatë vlerësimit paraprak të projektit u aktivizua politika e mbrojtjes e Bankës Botërore OP 4.01. Shqyrtimi fillestar identifikoi se Nën-Projekti përfshin punime civile dhe punimet e rindërtimit dhe do të bëhet brenda kufijve ekzistues të pronës. Sidoqoftë, vleresime të metejshme kanë rezultuar në aktivizimin e OP 4.12 sepse lista e saktë e investimeve që do të financohen nga Projekti do të përcaktohet gjatë zbatimit dhe nuk mund të përjashtohet që disa prej tyre mund të sjellin blerjen e tokës ose humbjen e asetëve. Aktivitetet që aktivizojnë OP 4.12 për blerjen e pavullnetshme të tokave dhe risistemimin, janë subjekt i zbatimit të masave adekuate zbutëse. Dokumenti i RPF është përgatitur për këtë eventualitet.

ESMF përcakton kuadrin për zbatimin, monitorimin, mbikëqyrjen dhe raportimin e kërkesave të ESMF. Ky ESMF përfshin planin specifik të menaxhimit mjedisor dhe social për punimet e rinovimit në strukturat e kalimit kufitar Qafe Thane dhe korsine të brendshme për përmirësimin e rrjedhës së

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

trafikut. Ky ESMF gjithashtu përfshin modelin e Planit të Menaxhimit Mjedisor dhe Social për çdo nënprojekt tjetër të ardhshëm sipas WBTF.

3 Hyrje

Projekti për lehtësimin e tregtisë dhe transportit në Ballkanin Perëndimor (WBTFP) synon të mbështesë qeveritë e Ballkanit Perëndimor për të nxitur integrimin më të thellë ekonomik brenda rajonit dhe BE duke ndihmuar në zbatimin e masave që synojnë (1) lehtësimin e lëvizjes ndërkufitare të mallrave, rritjen e efikasitetit dhe parashikueshmërisë së transportit, dhe (3) rritjen e aksesit në treg për tregtinë në shërbime dhe investime

Ky dokument paraqet Kuadrin e Menaxhimit Mjedisor dhe Social (ESMF) për WBTFP. Qëllimi kryesor i ESMF-së është të jetë një mjet për të siguruar që nënprojektet e infrastrukturës të zbatuara përmes projektit përputhen me ligjet, rregulloret dhe praktikat ekzistuese në Shqipëri, si dhe me Udhëzimet Operacionale të Bankës Botërore. Nën-projektet nuk do të kenë një ndikim të qëndrueshëm negativ në popullsinë e vendit, ose në mjedisin natyror ose pronat me vlerë të veçantë kulturore ose historike. Një përmbledhje e çështjeve të mundshme mjedisore dhe masave zbutëse paraqitet në kapitujt që vijojnë.

Ky ESMF synon të ofrojë udhëzime të mjaftueshme në përzgjedhjen, përgatitjen dhe zbatimin e projekteve me qëllim shmangien, minimizimin ose zbutjen e rreziqeve dhe ndikimeve mjedisore dhe sociale dhe përmirësimin e rezultateve mjedisore dhe sociale të Projektit.

ESMF do të respektojë plotësisht dispozitat e Politikës Operacionale të Bankës Botërore 4.01: "Vlerësimi Mjedisor", dhe Udhëzuesi i Ndotjes dhe Zvogëlimit (1998) dhe Udhëzuesi i Informacionit (Dhjetor 2002). ESMF gjithashtu do të sigurojë kërkesat e përmbushjes për vendet e ardhshme të projektit të cilat do të plotësojnë të dy kërkesat e ligjeve në vendin përkatës (Shqipëri, Serbi dhe IRJ të Maqedonisë) dhe të Bankës Botërore. Projekti nuk do të konsistojë në zhvillimet që kërkojnë përdorime masive të tokës dhe zhvendosjen e njerezve. Edhe vlerësimi paraprak identifikoi se edhe nënprojekti që përfshin punime civile dhe rindërtimi, do të qëndrojnë brenda prones ekzistuese. Aktivitetet që aktivizojnë OP 4.12 për blerjen e pavullnetshme të tokave dhe risistemimin, janë subjekt i zbatimit të masave adekuate zbutëse. Projekti nuk do të aktivizojë asnjë masë mbrojtëse shtesë. Projekti nuk do të financojë projektet në listën e përjashtuar të IFC. Lista e përjashtimit jepet në Aneksin 1. Masat zbutëse për të shmangur minimizimin ose kompensimin e ndikimeve negative sociale në lidhje me humbjen e tokës, pasurive ose aksesit në asete, duke përfshirë zhvendosjen, sigurohen në Kuadrin e Politikave të Zhvendosjes (RPF). RPF siguron parime gjithëpërfshirëse dhe detyruese për t'u zbatuar në të gjitha rastet e zhvendosjes fizike, zhvendosjes ekonomike dhe të gjitha ndikimeve të tjera sociale të pafavorshme të shkaktuara nga zbatimi i projektit pavarësisht nga faza. Këto parime do të qeverisin të gjitha veprimet e promotorit të projektit dhe përfaqësuesve të tij, PIU, filialeve të tyre nëse ka, kontraktorëve, të gjitha institucioneve të tjera shtetërore dhe lokale të përfshira në zbatimin e projektit.

ESMF përshkruan se si ndikimet e mundshme mjedisore të çdo nënprojekti do të menaxhohen gjatë përgatitjes dhe zbatimit të projektit WBTFP. ESMF përfshin një kuader për zbatimin, monitorimin, mbikëqyrjen, auditimin dhe raportimin e kërkesave të ESMF. Raporti i ESMF-së gjithashtu përfshin Planin e Përgjithshëm të Menaxhimit Mjedisor dhe Social, i përbërë nga Plani i Përgjithshëm për Zbutjen e Ndikimeve në Mjedis dhe Plani i Përgjithshëm i Monitorimit të Mjedisit për të ndihmuar Njësitë Implementuese të Nën-projektit në përgatitjen e specifikimeve të nevojshme mjedisore dhe

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

/ ose planeve specifike të Menaxhimit Mjedisor dhe Social qe ndikon në parandalimin / masat zbutëse ne dokumentet e projektimit dhe kontratës së nën-projekteve.

Projekti ka kategorinë e përgjithshme B sipas Politikës së Mbrojtjes së Vlerësimit ne Mjedis të Bankës Botërore. Projekti nuk do të financojë asnjë aktivitet që do të kishte një ndikim të pakthyesëm dhe substancial mjedisor, ose do të korrespondonte me një projekt të kategorisë së perjashtuar të Bankës Botërore. Kjo do të thotë se Projekti nuk do të financojë aktivitetet për të cilat kërkohet Vlerësimi i Thelluar i Ndikimit në Mjedis sipas Ligjit për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis (Ligji Nr. 10440, datë 7.7.2011 "Për vlerësimin e ndikimit në mjedis" dhe Ligjit Nr 12.2015, "per disa ndryshime "në ligjin nr. 10 440, datë 7.7.2011," për vlerësimin e ndikimit në mjedis ").

4 Pershkrimi i projektit dhe objektivat

Programi synon të ulë kostot e tregtisë dhe të rrisë efikasitetin e transportit në Ballkanin Perëndimor. Elementet kryesore në zinxhirin e rezultateve shkakësore në arritjen e objektivave të projektit janë:

- I. lehtësimi i lëvizjes ndërkufitare të mallrave;
- II. rritjen e efikasitetit dhe parashikueshmërisë së transportit; dhe
- III. rritjen e aksesit në treg për tregtinë në shërbime dhe investime

Arritjet në keto tre fusha duhet të rezultojnë në rritjen e flukseve për tregtine ne shërbime dhe investime dhe rritje të flukseve në mallra brenda WB6 dhe BE, të cilat, nga ana tjetër, duhet të rezultojnë në një rritje të integritimit dhe rritjes ekonomike. Për të maksimizuar ndikimin, programi do të rritet dhe do të zgjerohet në aspektin e qellimit, për shembull duke përfshirë pikat e reja të kalimit kufitar dhe korridorët. Ai gjithashtu do të synojë të përmirësojë performancën në doganat dhe agjencitë kufitare dhe procedurat e kalimit kufitar si dhe kostot administrative, siç tregohet në figurën 1 më poshtë.

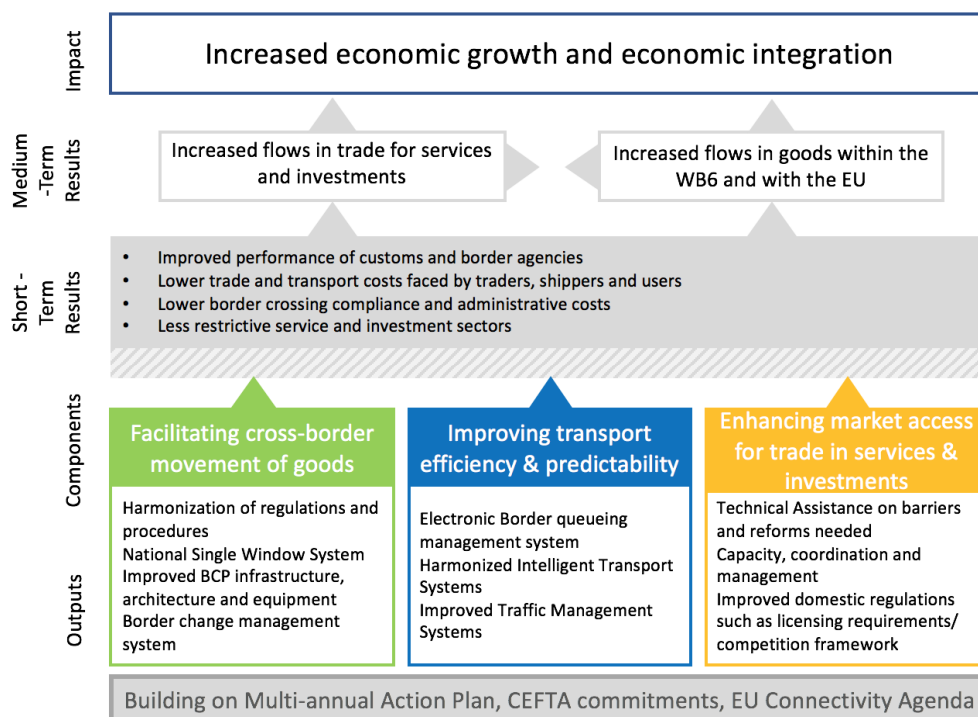

Figure 1: Kuadri shkaqësor dhe afatet kohore për përmirësimin e kushteve për tregti në ballkanin perëndimor

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

Faza e parë e programit (ky projekt siç përshkruhet) është një financim IBRD prej 90 milion dollarë, duke mbuluar 3 nga vendet e WB6 me nivelin më të lartë të gatishmërisë (Shqipëria, IRJ të Maqedonisë dhe Serbi). Faza 1 do të përfshijë një kombinim të investimeve, asistencës teknike dhe reformave rregullatore dhe institucionale. Ajo do të përqëndrohet kryesisht në:

1. miratimi i dritares së vetme kombëtare (NSW);
2. përmirësimet në kalimet kufitare në korridoret tregtare të përzgjedhura;
3. miratimi i një Sistemi Inteligjent të Transportit (ITS); dhe
4. zatimin e angazhimeve të vendeve për të përmirësuar aksesin në treg në shërbime dhe nxitjen e investimeve rajonale

Komponentet e projektit

Komponenti 1: Lehtësimi i lëvizjes ndërkufitare të mallrave. Ky komponent bazohet në angazhimet në JAP, si dhe angazhimet nga vendet e WB6 në Protokollin Shtesë 5 të CEFTA-s dhe si pjesë e punës së kryer nëpërmjet SEETO.

Nen - komponenti 1a): Hartimi dhe venia ne funksionim e dritares së vetme kombëtare

Në të gjashtë shtetet e Ballkanit Perëndimor, Dritarja Unike Kombëtare (NSW) është një nevojë e përbashkët në infrastrukturën e tyre për lehtësimin e tregtisë dhe është një angazhim i bërë në AP5 dhe në TFA të WTO.

Qëllimi kryesor i NSW është të lehtësojë tregtarët në përmbushjen e të gjitha detyrimeve rregullatore që lidhen me importin ose eksportin me autoritetet përkatëse të vendit të tyre. Këto autoritete përfshijnë doganat, agjencitë për ushqimin dhe drogat, karantinën, ministrinë e ekonomisë dhe financa dhe të tjera që janë të përfshira në procesin e lejimit të importit / eksportit dhe kontrollit të kufijve. Ekzistojnë dy faza për zbatimin e një NSW - një fazë përgatitore dhe hartimi dhe një fazë instalimi - që përgjithësisht do të zgjasin 4 deri në 5 vjet (që korrespondon me një fazë nën programin e propozuar). Kjo kornizë kohore përputhet me afatin kohor të përcaktuar në TFA të WTO-së dhe AP5, ku vendet e Ballkanit Perëndimor janë zotuar të zbatojnë njëren nga 3 deri në 5 vjet. Si e tillë, NSW është gjithashtu një objektiv afatmesëm dhe afatgjatë i shënuar nga Shqipëria, Bosnja dhe Hercegovina dhe Kosova në JAP. Faza përgatitore dhe e projektimit do të shqyrtojë dhe harmonizojë kuadrin rregullator kombëtar dhe ligjor që do të modernizojë dhe përmirësojë kalimet kufitare të mallrave. Faza e instalimit përfshin instalimin e sistemeve të ITC që do të ndihmojnë për të ofruar më shumë transparencë dhe parashikueshmëri për tregtarët.

Nen - komponenti 1b): Përmirësimet në kalimet kufitare në korridoret e përzgjedhura të tregtisë

Projekti do të përmirësojë kapacitetin fizik dhe kushtet e punës në vendkalimet kufitare kryesore.

Kjo do të arrihet përmes krijimit të një qendre të vetme operative me një ndalesë, përmirësimit të sistemit dhe infrastrukturës dhe implementimit të Electronic Data Interchange (EDI). Bazuar në progresin e bërë në zhvillimin e BCP nga SEETO, komponenti do të fokusohet në përmirësimin e infrastrukturës së kalimit kufitar dhe në përmirësimin e menaxhimit të trafikut të kalimeve kufitare në korridoret kryesore transnacionale. Ky komponent do të përbëhet nga përmirësimet dhe riparimi i objekteve të përzgjedhura dhe aksesit në korridoret e mësipërme, si dhe sigurimi i pajisjeve për të përshpejtuar inspektimin dhe për të përshpejtuar rrjedhën e mallrave. Këto përfshijnë, por nuk janë të kufizuara në hapësira të reja parkimi, përmirësimin e ndërtesave administrative, ndërtimin e korsise të transportit me një drejtim ekskluziv për ngarkesat kargo dhe përmirësimin e qarkullimit të trafikut përmes terminalit doganor. Ndërtimi i rrugëve të reja nuk është parashikuar. Përfitimet kryesore konsistojnë në përmirësimin e qarkullimit të trafikut dhe kohën e reduktuar për kontrollin e kamionave si dhe kohën e inspektimit të mallrave, të mundësuar nga objektet fizike moderne që mbështesin modernizimin e procedurave.

Komponenti 2: Rritja e efikasitetit dhe parashikueshmërisë së transportit.

Masat nën këtë komponent janë zgjedhur në bazë të angazhimeve të rena dakord nga vendet e WB6 në JAP dhe në Axhendën e Nderlidhjes së BE-së. Komponenti do të fokusohet në (a) miratimin e një sistemi të transportit inteligjent (ITS) dhe monitorimin e performancës së korridorit, dhe (b) përmirësimin e kalimeve në nivel hekurudhor.

Nen-komponenti 2a): Sistemet inteligjente të transportit (ITS)**Projekti do të verë në përdorim ITS në sektorin detar dhe në korridoret e rrugëve të përzgjedhura dhe do të integrojë elementët ekzistues të ITS në një vendosje të përgjithshme të arkitekturës ITS.**

Në Shqipëri, vendosja e një Sistemi Informacioni për Menaxhimin e Trafikut të Anijeve (VTMIS) do të ishte kyç për monitorimin e trafikut detar. Prandaj kombinimi i VTS / VTMIS është një skemë teknike, ligjore dhe institucionale që lehtëson monitorimin sistematik të lëvizjeve të anijeve dhe ndjekjen e tyre fizike dhe të informacionit, me qëllim rritjen e standardeve të sigurisë dhe efikasitetin e trafikut. Projekti parashikon gjithashtu zbatimin e ITS në pjesën e Korridorit X me disa pajisje të tilla si: një sistem për grumbullimin e të dhënave mbi qarkullimin e trafikut nga qarqe induktive që janë pozicionuar në karexhiate, pesha në lëvizje (WIM), elemente për të kontrolluar lartësinë e automjeteve që të hyjnë në autostradë, një sistem për të mbledhur të dhëna mbi kushtet e motit përgjatë rrugës së autostradës dhe një sistem për të zbuluar transportin e mallrave të rrezikshme. Në Maqedoni, zhvillimi i një strategjie ITS dhe kuadri ligjor për ITS, i kombinuar me vendosjen e ITS në autostradën A1, pjesë e Korridorit X: ajo është e pajisur me sinjalizimin bazë të trafikut dhe pajisjet. Projekti parashikon futjen e ITS në autostradën A1, pjesë e Korridorit X, pjesa Tabanovce - Gjevgjeli në gjatësi 175 km. Në Serbi, është e nevojshme të hartohet një projekt për instalimin e pajisjeve për menaxhimin e trafikut, si dhe prokurimin dhe instalimin e pajisjeve në autostradën e Korridorit 10, si rruga më e shpeshtë në Serbi, me qëllim qarkullim me efikas dhe të sigurt. Pajisjet e ITS që mund të vendosen brenda fazës së parë janë si vijon: a) një sistem për grumbullimin e të dhënave mbi qarkullimin e trafikut në formën e qarqeve induktive të vendosura në karexhiate; b) pesha në lëvizje (WIM); c) elementët për të kontrolluar lartësinë e automjeteve që hyjnë në

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

autostradë; d) Një sistem për mbledhjen e të dhënave mbi kushtet e motit përgjatë rrugës së autostradës (stacionet e motit).

Nen-komponenti 2b): Përmirësimi i kryqezimeve të veçanta hekurudhore në rrjet

Kryqezimet e optimizuara hekurudhore janë vendimtare për sigurinë, parashikueshmërinë e operacioneve hekurudhore dhe ndërveprimin e shërbimeve të pasagjerëve dhe mallrave. Në Serbi, projekti do të zbatohet në 60 pika kryqezimi hekurudhor dhe përbëhet nga 2 pjesë: a) Ngritja e nivelit të sigurisë në një rast kompleks të kryqezimit hekurudhor; dhe b) Ngritja e nivelit të sigurisë në një rast më të thjeshtë të kryqezimit hekurudhor. Projekti përfshin: punimet dhe pajisjet e projektit të sinjalizimit të komunikacionit; punimet dhe pajisjet e kryqezimeve; dhe punimet dhe pajisjet e pajisjeve të ndërlidhjes dhe furnizimit me energji elektrike për kryqezimet hekurudhore.

Komponenti 3. Ky komponent do të mbështesë zbatimin e angazhimeve për të përmirësuar aksesin në treg dhe shërbime dhe për të nxitur investimet rajonale.

Aktivitetet nën këtë komponent do të përbëhen nga asistenca teknike dhe mbështetja për zbatimin e reformave rregullatore dhe institucionale të nevojshme në përputhje me angazhimet specifike të vendit sipas AP6.

Komponenti 4. Ky komponent do të mbështesë njësitë e zbatimit të projektit dhe do të sigurojë mbështetje shtesë teknike, duke përfshirë koordinimin e politikave, monitorimin dhe vlerësimin e projektit.

Projekti për Lehtësimin e Tregtisë dhe Transportit në Ballkanin Perëndimor është klasifikuar si një projekt i Kategorise B dhe kjo kërkon:

- një kuader mjedisor dhe social që do të udhëheqë vlerësimin specifik të site-it për të gjitha investimet individuale që mund të kenë ndikime mjedisore dhe shoqërore dhe
- plane specifike të menaxhimit mjedisor dhe social për aktivitetet e propozuara të projektit që mund të përfshijnë rindërtimin e infrastrukturës në pikat e kalimit kufitar, kalimet në nivel hekurudhor ose rindërtimin ose ndërtimin e infrastrukturës tjetër.

5 Përmbledhje e kërkesave mjedisore dhe sociale në vend

Kushtetuta e Shqipërisë u miratua nga Parlamenti Shqiptar në vitin 1998. Ajo kërkon që institucionet të mbajnë një mjedis të shëndetshëm, ekologjikisht të përshtatshëm për gjeneratat e tanishme dhe të ardhshme. Në dekadën e fundit dhe vecanerisht që nga viti 2001, janë hartuar dhe aprovuar një sërë ligjesh dhe aktesh të tjera nenligjore për mjedisin.

Kuadri ligjor kombëtar shqiptar është kryesisht i harmonizuar me legjislacionin e BE-së. Kuadri ligjor shqiptar në lidhje me çështjet mjedisore dhe socio-ekonomike bazohet në Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë dhe përbëhet nga ligje dhe akte rregullatore, siç janë Vendimet e Këshillit të Ministrave (VKM), aktet ministrore, rregulloret, udhëzimet dhe standardet.

Tabela e plotë e direktivave të BE-së dhe legjislacionit kombëtar përkatës është bashkangjitur në Seksionin e Anekseve të këtij dokumenti.

Legjislacioni mjedisor rregullohet nga Ligji për Mbrojtjen e Mjedisit Nr. 10431, datë 9 qershor 2011. Ky ligj përcakton parimet, kërkesat, përgjegjësitë, rregullat dhe procedurat për të siguruar një nivel më të lartë të mbrojtjes së mjedisit dhe përfshin dispozitat për vlerësimin e ndikimit në mjedis si një mjet për mbrojtjen e mjedisit, me qëllim identifikimin dhe përcaktimin e efekteve të mundshme direkte dhe indirekte në mjedis kryesisht për të parandaluar këto efekte.

Neni 5 i këtij ligji përcakton parimin e "zhvillimit të qëndrueshëm": Autoritetet publike, nëpërmjet zhvillimit, miratimit dhe zbatimit të akteve normative, strategjive, planeve, programeve dhe projekteve brenda kompetencave të tyre, promovojnë zhvillim të qëndrueshëm ekonomik dhe social, për të përmbushur nevojat aktuale dhe për të ruajtur mjedisin, pa paragjykuar mundësinë e gjeneratave të ardhshme për të përmbushur nevojat e tyre. Ky Ligj përcakton politikat kombëtare dhe lokale mbi mbrojtjen e mjedisit, kërkesat për përgatitjen e vlerësimeve të ndikimit në mjedis dhe vlerësimet strategjike mjedisore, kërkesat për lejimin e aktiviteteve që ndikojnë në mjedis, parandalimin dhe reduktimin e ndotjes së mjedisit, normat dhe standardet mjedisore, monitorimin dhe kontrollin mjedisor, detyrat e organeve shtetërore në lidhje me çështjet mjedisore, rolin e publikut dhe sanksionet e shqiptuara për shkeljen e Ligjit.

Ligji për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis Nr. 10 440, datë 7 korrik 2011, ka përafuar Direktivën e Këshillit 85/337 / EEC të 27 qershorit 1985 mbi vlerësimin e efekteve të projekteve publike dhe private në mjedis.

Ky ligj ka për qëllim të mbrojë mjedisin përmes parandalimit, minimizimit dhe kompensimit të dëmeve nga projektet e propozuara të cilat mund të shkaktojnë ndikime të mëdha direkte ose indirekte në mjedis për shkak të madhësisë, natyrës apo vendndodhjes së tyre para se të miratohen projektet.

Për më tepër ligji përcakton udhëzimet për vlerësimin e ndikimit në mjedis, palët që duhet të përfshihen dhe detyrimin e autoriteteve mjedisore për të bërë të mundur të gjitha informacionet ekzistuese për hartimin e raporteve të VNM në dispozicion të zhvilluesve të projektit. Dispozitat për ndikimet ndërkuftare janë gjithashtu pjesë e këtij ligji.

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

Ligji i VNM përcakton llojin dhe shkallën e projekteve që kërkojnë VNM përpara implementimit. Ligji përcakton dy nivele të VNM për projektet (1) VNM paraprake dhe (2) VNM thelluar.

- VNM paraprake. Kjo është për projektet që mund të kenë ndikime më të vogla. Ato përfshijnë projekte të renditura në Shtojcën 2 të Ligjit për VNM.

- VNM e thelluar. Kjo është për projektet me ndikime të mundshme, të renditura në Shtojcën 1 të Ligjit dhe gjithashtu ato projekte të renditura në Shtojcën 2 që AKM konsideron se do të kenë një ndikim të rëndësishëm në mjedis (duke përfshirë aktivitetet që do të zbatohen në një zonë të mbrojtur). Procedura e thellë e VNM gjithashtu përfshin: debatin publik dhe konsultimet me autoritetet përkatëse.

Ligji nr. 81/2017 "Për Zonat e Mbrojtura" rregullon emërimin, ruajtjen, administrimin, menaxhimin, përdorimin e qëndrueshëm të zonave të mbrojtura nga mjedisi dhe burimet e tyre natyrore dhe biologjike, bazuar në parimin e zhvillimit të qëndrueshëm, funksionet sociale dhe kulturore në favor të komuniteteve, si dhe përkufizimi i roleve dhe përgjegjësive të institucioneve publike dhe subjekteve private fizike / juridike për mbrojtjen dhe administrimin e qëndrueshëm të zonave të mbrojtura, përmes: a) identifikimit, përkufizimit dhe zgjerimit të zonave të mbrojtura mjedisore; b) ruajtjen, mbrojtjen, rehabilitimin dhe rikuperimin e ekosistemeve dhe habitateve natyrore, specieve, peizazheve brenda zonave të mbrojtura; c) përdorimi i qëndrueshëm i zonave të mbrojtura mjedisore duke integruar elementet e saj në planifikimin strategjik dhe vendimmarrjen.

Institucionet përgjegjëse për emërimin dhe administrimin e zonës së mbrojtur janë Ministria e Turizmit dhe Mjedisit dhe Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura. Klasifikimi i zonave të mbrojtura është në përputhje me klasifikimin dhe kriteret ndërkombëtare të IUCN.

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

Një përmbledhje e klasifikimit të zonave të mbrojtura :

Kategorite e zonave te mbrojtura	Pershkrimi i kategorise	Numri	Siperfaqja (ha)
Rezervat strikt natyror/ Rezervat shkencor (IUCN Kat. I)	Territoret më të mëdha se 50 hektarë, me vlerë të veçantë natyrore ku nuk lejohet ndërhyrja	2	4,800.00
Parqe kombetare (IUCN Kat. II)	Territore të gjera zakonisht më të mëdha se 1000 hektarë, që përfaqësojnë vlera unike kombëtare dhe ndërkombëtare, ku në disa pjesë të saj, turizmi dhe rekreacioni janë të lejuara	15	210,501.40
Monumente natyre (IUCN Kat. III)	Formacione natyrale (duke përfshirë edhe dru të veçantë), me një sipërfaqe deri në 50 hektarë, formacione gjeologjike / gjeomorfologjike të veçanaë, habitat i një lloji të rrallë dhe në kërcënim zhdukje ose me rëndësi shkencore.	750	3,470.00
Rezervat natyror i menaxhuar/ park natyror (IUCN Kat. IV)	Territoret që përfaqësojnë bio-qendrat dhe bio-korridoret me rëndësi rajonale dhe lokale ose zona me bimë, kafshë që janë veçanërisht të mbrojtura.	22	127,180.10
Peisazh i mbrojtur (IUCN Kat. V)	Territore të mëdha më shumë se 1000 hektarë me një peisazh harmonik të formuar mirë, me një shumëllojshmëri të ekosistemeve, detit apo tokës etj.	5	95,864.40
Zonë e mbrojtur e burimeve të menaxhuara natyrore (IUCN Kat. VI)	Zonat që përfshijnë zona të mëdha të territorit dhe relativisht të izoluar dhe të pabanuar, ku është e vështirë të shkohet ose rajonet që janë pak të populluara	4	18,245.00

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

Parqet natyrore rajonale (IUCN Kat. IV of V)	Territoret / zonat naturale te vleresuara te një rëndësie të madhe për komunitetet lokale që janë nën menaxhimin e pushtetit lokal, si pyjet, kullotat, rezervuarët, ligatinat etj.	4	51,383
Total		798	460,060.90

Tabela 1: Zonat e mbrojtura në Shqipëri 2018

Ministria e Mjedisit dhe Turizmit dhe Agjencia Kombëtare për Zonat e Mbrojtura jane pergjegjes per:

- Propozimin e zonave qe duhet te mbrohen.
- Përgatitjen e procedurave ligjore dhe menaxheriale për të propozuar dhe krijuar një zonë të mbrojtur.
- Hartimin e planeve te menaxhimit te zonave te mbrojtura.
- Monitorimin e vazhdueshem / kuadrin ligjor te menaxhimit.

5.1 Ligjet kryesore lidhur me mbrojtjen e mjedisit dhe vlerësimin e ndikimit.

LIGJ Nr. 8897, datë 16.5.2002 PËR MBROJTJEN E AJRIT NGA NDOTJA

LIGJ Nr. 8934, date 5.9.2002 PER MBROJTJEN E MJEDISIT

LIGJ Nr. 9108, datë 17.7.2003 PËR SUBSTANCAT DHE PREPARATET KIMIKE

LIGJ Nr. 9115, date 24.7.2003 PER TRAJTIMIN MJEDISOR TE UJERAVE TE NDOTURA

LIGJ Nr. 9774, datë 12.7.2007 PËR VLERËSIMIN DHE ADMINISTRIMIN E ZHURMËS NË MJEDIS

LIGJ Nr. 10431, datë 9.6.2011 PËR MBROJTJEN E MJEDISIT

LIGJ Nr. 10440, datë 7.7. 2011 PËR VLERËSIMIN E NDIKIMIT NË MJEDIS

LIGJ Nr. 10448, date 14.07.2011 PER LEJET E MJEDISIT

LIGJ Nr. 10463, datë 22.9. 2011 PËR MENAXHIMIN E INTEGRUAR TË MBETJEVE

UDHEZIM Nr. 8, date 27.11.2007 PER NIVELET KUFI TE ZHURMAVE NE MJEDISE TE CAKTUARA

UDHËZIM Nr. 3, datë 19.11.2009 PËR METODOLOGJINË E VLERËSIMIT TË RAPORTIT TË VLERËSIMIT TË NDIKIMIT NË MJEDIS

UDHËZIM Nr. 1037-1, datë 12.4.2011 PËR VLERËSIMIN DHE MENAXHIMIN E ZHURMËS MJEDISORE

VKM Nr. 99, datë 18.2.2005 PËR MIRATIMIN E KATALOGUT SHQIPTAR TË KLASIFIKIMIT TË MBETJEVE

VKM Nr. 100, date 3.2.2008 PER PERCAKTIMIN E SUBSTANCAVE TE RREZIKSHME

VKM Nr. 177 date 31.03.2005 PER NORMAT E LEJUARA TE SHKARKIMEVE TE LENGETA DHE KRITERET E ZONIMIT TE MJEDISEVE UJORE PRITES

VKM Nr. 177, datë 6.3.2012 PËR AMBALAZHET DHE MBETJET E TYRE

VKM Nr. 178, datë 6.3.2012 PËR INCINERIMIN E MBETJEVE

VKM Nr. 435, date 12.9.2002 PER MIRATIMIN E NORMAVE TE SHKARKIMEVE NE AJER NE REPUBLIKEN E SHQIPERISE

VKM Nr. 453, datë 23.6.2005 PËR MIRATIMIN E LISTËS SË PAJISJEVE QË PËRDORIN LËNDË OZONHOLLUESE

VKM Nr. 613, datë 7.9.2011 PËR MIRATIMIN E RREGULLIT TEKNIK "PËR KËRKESAT THELBËSORE DHE VLERËSIMIN E KONFORMITETIT TË PAJISJEVE NË MJEDISE TË HAPURA NË LIDHJE ME EMETIMIN E ZHURMAVE"

VKM Nr. 803, date 4.12.2003 PER MIRATIMIN E NORMAVE TE CILESISE SE AJRIT

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

VKM Nr. 824, date 11.12.2003 PER KLASIFIKIMIN, AMBALAZHIMIN, ETIKETIMIN DHE RUAJTJEN E SUBSTANCAVE DHE TE PREPARATEVE TE RREZIKSHME

VKM Nr. 853 dt.28.12.2005; PER MIRATIMIN E LISTES SE MBETJEVE TE RREZIKSHME

Lista e rregulloreve të zbatueshme mjedisore, shëndetësore dhe të sigurisë në Republikën e Shqipërisë i bashkëngjitet seksionit të Anekseve.

5.2 Konventat dhe Marrëveshjet Ndërkombëtare të Ratifikuara nga Shqipëria

Konventa Ramsar mbi Ligatinat (1971)

Konventa mbi Biodiversitetin (Diversiteti Biologjik) (1992)

Konventa e Bernes (1976): Ruajtja e kafsheve te egra ne Europe dhe e habitateve natyrore

UNESCO Konventa në lidhje me mbrojtjen e trashëgimisë botërore kulturore dhe natyrore(2003)

UN Konventa Kuadër për Ndryshimin e Klimës (UNFCCC)

Konventa e Aarhus-it (Konventa mbi te drejten e informimit (1998), Pjesëmarrja e Publikut në Vendimmarrje dhe aksesit në vendimmarrjen mjedisore)

Konventa e Bonit ose CMS (1979); Konventa për Ruajtjen e Specieve Migratore të Kafshëve të egra

Konventa e Barcelones (1976); Konventa për Mbrojtjen e Detit Mesdhe nga Ndotja

Protokolli i Kiotos

UNESCO Konventa për ruajtjen e trashëgimisë kulturore jomateriale (2003)

Konventa Espoo: Konventa mbi vlerësimin e ndikimit në mjedis në kontekstin ndërkufitar së bashku me amendamentet dhe protokollet (1991)

Konventa për mbrojtjen e trashëgimisë kulturore nënujore (2001)

Konventa për mbrojtjen dhe përdorimin e rrjedhave ujore ndërkufitare dhe Liqeneve Ndërkombëtare

Protokolli i Nagoya

Konventa e kombeve të bashkuara mbi ligjin e detit

Protokolli i Kartagjenës mbi Biosigurinë

Konventa e Bazelit

Konventa e Stokholmit mbi ndotësit organikë të qëndrueshëm

Protokolli mbi Ujin dhe Shëndetin

5.3 Strukturat Kombëtare Gjinore

Në Shqipëri ekzistojnë disa institucione dhe mekanizma në nivele të ndryshme në administratën publike që në tërësinë e tyre përbëjnë makinerinë gjinore kombëtare. Një pasqyrë është paraqitur në figurën më poshtë.

Figura 2: Struktura gjinore ne Shqiperi

CSO – organizate e shoqerise civile

DV – dhuna ne familje

DoPA – department i administrates publike

GE – barazi gjinore

GEE – punonjes per barazine gjinore

GBV – dhune me baza gjinore

MP – anetar i kuvendit

PMO – zyra e kryeministrit

Në Parlamentin e Shqipërisë, disa komitete dhe nënkomitete kanë për qëllim trajtimin e çështjeve që kanë të bëjnë, ndër të tjera, me barazinë gjinore dhe luftën kundër dhunës në baza gjinore dhe dhunës në familje. Keto përfshijne:

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

- Komitetit për Punë, Ceshtjeve Sociale dhe Kujdesit Shëndetësor, i cili trajton çështjet që lidhen me GE dhe luftën kundër GBV dhe DV;
- Nënkomisioni për të Mitur, Barazi Gjinore dhe Dhuna në Familje, e themeluar në vitin 2013 dhe kryesuar nga një grua, e cila monitoron politikat qeveritare në mbështetje të grave dhe familjeve dhe synon përfshirjen e Organizatave të Shoqërisë Civile në proces; dhe
- Nënkomiteti për të Drejtat e Njeriut nën Komitetin për Çështjet Ligjore, Administratën Publike dhe të Drejtat e Njeriut, i cili trajton çështjet që kanë të bëjnë me të drejtat e njeriut, duke përfshirë barazinë gjinore.

Punonjësit e barazisë gjinore, punonjësit e nivelit qendror (në ministritë e linjës) dhe nivelin lokal (në komuna) janë element thelbësor i makinerisë gjinore kombëtare. Sipas ligjit shqiptar, GEE zënë poste të rregullta brenda administratës publike. Megjithatë, shumica e ministrive të linjës nuk kanë ndërmarrë hapat e kërkuar për të themeluar dhe për të vënë ato në funksionim. Për më tepër, gjatë dy viteve të fundit, ka pasur një zhvendosje nga punonjësit e barazisë gjinore në kohë të plotë në emërimin e "Pikat fokale të gjinive". Sipas MSWY, 18 pika të caktuara të kontaktit gjinor aktualisht janë duke shërbyer në 16 ministri, në Zyrën e Kryeministrit (ZKM) dhe në Departamentin e Administratës Publike. Përshkrimi i punës së tyre është rishikuar, duke shtuar detyrat dhe përgjegjësitë në lidhje me çështjet e GE, GBV dhe DV. Sidoqoftë, nevojitet përditësimi i mëtejshëm për të njohur rolin thelbësor të GEE-ve në integrimin e barazisë gjinore në politikat, planifikimin, buxhetimin dhe proceset e monitorimit, në përputhje me kërkesat e BE-së dhe detyrimet ndërkombëtare. Kjo është me rëndësi të veçantë duke pasur parasysh kërkesat ligjore për ministritë që të angazhohen në buxhetimin e përgjegjshëm gjinor dhe monitorimin koherent të treguesve të ndjeshëm ndaj çështjeve gjinore, si dhe duke marrë në konsideratë rolin zyrtar të GEE-ve brenda strukturaes së qeverisjes së re të sektorit, veçanërisht Menaxhimin e Integruar të Politikave Grupet (IPMGs). Megjithatë, mungesa e GEE-ve formale dhe të kualifikuara në mënyrë adekuate përbën një sfidë për integrimin koherent të gjinisë në të gjithë sektorët.

Përktimi i politikave kombëtare gjinore, direktivat gjinore të BE-së dhe detyrimet ndërkombëtare për barazinë gjinore në nivel lokal kërkojnë staf të përkushtuar dhe të aftë që veprojnë brenda administratës - një proces i ndërmarrë më mirë nga punonjësit formal të barazisë gjinore. Gjatë kësaj faze aktuale të decentralizimit dhe reformës së qeverisjes lokale, NJQV-të duhet të marrin në konsideratë rritjen e numrit të specialistëve që merren me përfshirjen sociale dhe çështjet e mbrojtjes sociale, përveç standardeve gjinore dhe detyrave të barazisë gjinore.

WBTF ofron një mundësi të mirë për të përmirësuar kapacitetin e strukturave kombëtare gjinore për të shqyrtuar barrierat nga perspektiva gjinore. Këto përpjekje janë të lidhura ngushtë me kuadrin e partneritetit të vendit, përpjekjet e BE dhe strategjinë e Evropës Juglindore 2020 për promovimin e barazisë gjinore në vendet e WB6 në të gjitha sferat e jetës, duke përfshirë tregun e punës, si dhe Strategjinë Gjinore të Bankës Botërore që pret që Operacionet e Bankës për të synuar heqjen e kufizimeve për më shumë dhe punë më të mira duke përfshirë përmirësimin e kushteve për sipërmarrjen e grave, kur dhe ku është e rëndësishme.

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

Varet nga strukturat kombëtare gjinore të përshkruara për të kërkuar mundësi për zbatimin e programeve të tyre në zhvillimin e këtij projekti dhe aktiviteteve të ngjashme.

Në nivel ministror duhet të emërohet një përfaqësues i Sektorit të Barazisë Gjinore, Drejtoria e Përfshirjes Sociale dhe Barazisë Gjinore në Ministrinë e Mirëqenies Sociale dhe Rinisë për të ndjekur të gjitha aktivitetet që lidhen me projektin dhe për të koordinuar me strukturat përkatëse të përshkruan strukturat gjinore.

6 Përmbledhje e konfigurimit institucional

Objektivi i zhvillimit të WBTFP është zvogëlimi i kostove të tregtisë dhe rritja e efikasitetit të transportit. Përfshirja e organizatës në Shqipëri në lidhje me këtë projekt është si më poshtë:

Perfituesi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

Agjencia zbatuese: Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë dhe Ministria e Ekonomisë dhe Financave

PIU është themeluar nën Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjetikës

Projektet që kërkojnë VNM paraprake dorëzojnë Raportin e VNM në Agjencinë Kombëtare të Mjedisit, nëpërmjet Ministrisë së Mjedisit.

Agjencia Kombëtare e Mjedisit miraton Raportin e VNM-së ose vendos nëse një VNM e thelluar është e nevojshme. Siç është shpjeguar në këtë dokument të ESMF vetëm nën-projektet që kërkojnë VNM paraprake janë të pranueshme për financim.

Agjencitë e përfshira nga AKM në procesin e vlerësimit të VNM paraprake janë: Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura, Agjencia Kombëtare e Mjedisit, Drejtoria Rajonale e Mjedisit dhe Inspektorati Shtetëror i Mjedisit dhe Pyjeve.

Roli dhe përgjegjësia e këtyre organizatave është si më poshtë:

Ministria e Turizmit dhe e Mjedisit është institucioni përgjegjës për rregullimin në lidhje me mjedisin, shfrytëzimin e qëndrueshëm të burimeve natyrore, promovimin e burimeve të rinovueshme, mbrojtjen e natyrës dhe biodiversitetit, zhvillimin e qëndrueshëm dhe menaxhimin e pyjeve dhe kullotave, si dhe monitorimin e burimeve ujore cilësisë.

Institucionet e tjera të rregulluara nga Ministria e Turizmit dhe Mjedisit janë:

Agjencia Kombëtare e Bregdetit

Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura

Agjencia Kombëtare e Mjedisit

Drejtoritë Rajonale të Mjedisit

Inspektorati Shtetëror i Mjedisit dhe Pyjeve

Agjencia Kombëtare e Bregdetit është institucioni përgjegjës për monitorimin e zbatimit të politikave dhe rregulloreve që nxisin zhvillimet e qëndrueshme të turizmit përgjatë rajonit bregdetar të vendit. Agjencia është e organizuar në nivel qendror nga Drejtoria e Përgjithshme dhe ka katër degë rajonale. Qëllimi i tij kryesor është të krijojë një sistem të rregullave dhe standardeve që

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

mundësojnë administrimin e duhur të hapësirave publike përgjatë plazheve dhe zonave rurale të bregdetit.

Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura fokusohet në menaxhimin, mbrojtjen, zhvillimin, zgjerimin dhe funksionimin e zonave të mbrojtura në vend, të cilat sot përbëjnë rreth 16% të territorit të Shqipërisë. U themelua më 2015 dhe mori shumë nga funksionet dhe detyrat e ish Policisë Pyjore, e cila u shkri. Specializohet në mbrojtjen e trashëgimisë shqiptare agro-pyjore, ruajtjen e mjedisit dhe peizazhit. Ajo është në përputhje me përmbushjen e shërbimeve të sigurisë, si dhe kontrollin e territorit, duke iu referuar veçanërisht zonave rurale dhe malore. Kjo agjenci ka rolin parësor në ruajtjen e zonave të pyllëzuara dhe gjithashtu detyra të tjera institucionale, të cilat janë pjesë e një konteksti më të gjerë të mbrojtjes së mjedisit dhe territorit, shëndetit të njeriut, mbrojtjes së kafshëve, florës dhe peizazhit, ruajtjes së biodiversitetit. Gjithashtu, ajo është përgjegjëse për mbrojtjen e Parqeve Kombëtare Shqiptare; zonat e mbrojtura detare dhe zonat e mbrojtura. Ajo kontrollon zbatimin e ligjit për pyjet, kullotat, zonat e mbrojtura, florën dhe faunën e egër, veprimtaritë e gjuetisë dhe aktivitetet e tjera të kryera në fondin pyjor kombëtar nga entitetet private dhe publike dhe propozon heqjen e licencave kur subjektet veprojnë në kundërshtim me ligjin përkatës. Agjencia parandalon, zbulon dhe lufton dëmtimin, okupimin, abuzimin, tjetërsimin, përdhosjen dhe degradimin e pyjeve dhe tokave pyjore, shkelje të ndërhyrjeve të pakontrolluara në fondin pyjor dhe në mjedisin natyror. Agjencia organizon punën për parandalimin dhe zhdukjen e zjarreve në zonat e mbrojtura, në bashkëpunim me Shërbimin Zjarrfikës dhe të Shpëtimit dhe Drejtorinë e Përgjithshme të Emergjencave Civile. Ajo parandalon dhe merr masa në rastet e shfrytëzimit të paligjshëm dhe të tregtimit të materialeve drusore, krimin në sektorin e pylltarisë, kullotave, zonave të mbrojtura dhe pyjeve me funksion të veçantë, florën dhe faunën e egër, bimët medicinale, aromatike, pyjet dhe produktet e fondit të pyjeve kombëtare, si dhe çdo veprimtari tjetër në kundërshtim me ligjin.

Agjencia Kombëtare e Mjedisit është një agjenci qeveritare në Shqipëri nën mbikëqyrjen e Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit. Para 2014 agjencia ishte e njohur si Agjencia e Mjedisit dhe Pyjeve. Kjo Agjenci është e përkushtuar për përmirësimin, ruajtjen dhe promovimin e mjedisit të vendit dhe përpjekjet për një zhvillim të qëndrueshëm mjedisor me burime të shëndosha dhe efikase. Agjencia Kombëtare e Mjedisit, së bashku me Inspektoratin Shtetëror të Pyjeve Mjedisit dhe Ujit u krijua më 29 janar 2014, duke shfuqizuar ish Agjencinë e Mjedisit dhe Pyjeve.

Drejtoritë Rajonale të Mjedisit janë institucione nën Agjencinë Kombëtare të Mjedisit. Këto vendosen në territorin pas organizimit administrativ të vendit. Ata kryejnë detyrat e Agjencisë Kombëtare të Mjedisit në nivel rajonal. Ata janë përgjegjës për lëshimin dhe monitorimin e lejeve mjedisore të tipit C të aktivitetëve në njësitë e tyre administrative.

Inspektorati Shtetëror i Mjedisit dhe Pyjeve është institucioni që zbaton dhe monitoron legjislacionin mjedisor dhe kërkesat. Ka një departament qendror që punon në bashkëpunim të ngushtë me Ministrinë e Turizmit dhe Mjedisit dhe departamentet rajonale të inspektoratit mjedisor që ndjekin organizimin administrativ të vendit. Inspektoratet rajonale punojnë në lidhje të ngushtë me Drejtoritë Rajonale të Mjedisit dhe shpesh ndajnë të njëjtat mjedisore.

7 Përmbledhje e kërkesave mjedisore të Bankës Botërore

Objektivi i politikave të mbrojtjes mjedisore dhe sociale të WB është parandalimi dhe zbutja e dëmeve të evitueshme të shkaktuara gjatë procesit të zhvillimit për popullsinë, jetesën e tyre dhe habitatin. Këto politika sigurojnë udhëzime për mbrojtjen e mjedisit dhe pajtueshmërinë e WB dhe huamarrësit / klientët në identifikimin, përgatitjen dhe zbatimin e programeve dhe projekteve.

Ky projekt është klasifikuar në kategorinë mjedisore B që do të thotë se nuk ka ndonjë ndikim të rëndësishëm në mjedis nga zbatimi i aktiviteteve të projektit, sipas politikave të Bankës Botërore. Punimet e vogla në shkallë civile dhe punimet e instalimit janë pjesë e dy nënkomponentëve të projektit.

Në kohën e hartimit të këtij dokumenti u shqyrtua lista zyrtare e mëposhtme e politikave të mbrojtjes mjedisore dhe sociale:

Vlerësimi Mjedisor OP / BP 4.01

Standardet e Performancës për Aktivitetet e Sektorit Privat OP / BP 4.03

Habitatet natyrore OP / BP 4.04

Pyjet OP / BP 4.36

Menaxhimi i Paraziteve OP 4.09

Burimet Kulturore Fizike OP / BP 4.11

Popullata Vendase OP / BP 4.10

Zhvendosja e pavullnetshme OP / BP 4.12

Siguria e Digave OP / BP 4.37

Projektet në Ujërat Ndërkombëtare OP / BP 7.50

Projektet në Zonat e Diskutuara OP / BP 7.60

Politikat mbrojtëse

Gjatë vlerësimit fillestar të projektit, u aktivizua politika mbrojtëse e Bankës Botërore OP 4.01: Vlerësimi i metejshëm i Projektit, që në aktivizimin e OP 4.12 (ju lutemi shihni detajet e politikave më poshtë).

OP / BP 401 (Vlerësimi i Mjedisit) është aktivizuar. Politika aktivizohet kryesisht për punimet civile nën nënkomponentët 1.b dhe 2.b. Ndikimet e mundshme janë parashikuar do të jenë tipike, me

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

vogla. Në shumicën e rasteve masat zbutëse mund të hartohen lehtësisht. Në disa raste, aktivitetet mund të zhvillohen në zonat e mbrojtura kështu që do të konsiderohen si vend-specifike dhe kanë nevojë për një qasje më individuale. Nën-komponentët e projektit do të kenë punime civile me ndikime të vogla mjedisore. Prandaj, vetëm nënprojektet e kategorisë B do të konsiderohen për financim në bazë të WBTFP.

Ky ESMF është përgatitur për Projektin, duke ndjekur politikat e WB për konsultimin dhe berjen publike, përpara vlerësimit të projektit. ESMF përcakton procedurat dhe udhëzon shqyrtimin dhe vlerësimin e nënprojekteve, duke përfshirë përgatitjen e Planeve të Menaxhimit Mjedisor dhe Social dhe Listat e Kontrollit përkatës të ESMP gjatë zhvillimit së projektit. ESMF eliminon projektet e kategorisë A dhe ato me rrezik të lartë dhe kufizon veprat e pranueshme në zonat e mbrojtura.

OP 4.04 (Habitatet Natyrore) nuk është aktivizuar. Punimet e projektit në infrastrukturë mund të zhvillohen në zonat e mbrojtura, megjithatë, ato do të jenë në shkallë të vogël dhe do të përdorin vetëm infrastrukturën ekzistuese dhe projektet e infrastrukturës së shërbimeve të vazhdueshme / të planifikuara për vendosje të integruar, kështu që nuk priten ndikime të rëndësishme për natyrën dhe biodiversitetin. Megjithatë, një rrezik i kufizuar prej prezencës njerëzore dhe / ose kohën e pafavorshme të punimeve ende ekziston kështu që aktivitetet e lejuara në këtë marrëveshje do të kenë kufizimet e mëposhtme:

- punimet në zonat e mbrojtura do të jenë plotësisht në përputhje me politikat e WB, legjislacionin kombëtar dhe në vëmendjen e plotë të autoriteteve kombëtare kompetente, duke përfshirë ato që menaxhojnë PA specifike;
- nuk do të lejohen punime në habitatet e rrezikuara;
- nuk do të vendosen kampe punëtorësh ose ndonjë strukturë ndihmëse të përkohshme në zonat e mbrojtura;
- Masat mbrojtëse specifike të mjedisit (të përfshihen në ESMP) do të kërkohen nga autoritetet kompetente (NAPA, MoET, NEA).

OP / BP 4.36 (Pyjet) nuk është aktivizuar. Pyjet mbrohen me një moratorium prej dhjetë vjetësh. Asnjë prerje e pemëve nuk do të lejohet si rregull i përgjithshëm. Nëse është e pashmangshme, do të kërkohet një leje nga autoriteti kompetent për heqjen e pemëve individuale.

OP / BP 4.09 (Menaxhimi i parazitëve) nuk është i aktivizuar. Nuk ka aktivitete të planifikuara që përfshijnë apo kërkojnë kontrollin e parazitëve.

OP / BP 4.11 (Burimet Kulturore Fizike) nuk është aktivizuar. Ndërtesat dhe të gjitha infrastrukturat e kalimit kufitar, si dhe rrugët për t'u rehabilituar / adaptuar nuk janë trashëgimi kulturore prandaj kjo politikë nuk është aktivizuar. Per shanset e barabarta, një klauzolë adekuate do të përfshihet në dokumentacionin mjedisor duke siguruar procedurat e menaxhimit (Kontrolli i ESMP dhe ESMP-të specifike të vendeve).

OP / PB 4.10 (Popullsia lokale) nuk është aktivizuar. Nuk ka aktivitete që ndikojnë në këtë grup të popullsisë.

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

OP / BP 4.12 (Zhvendosja e pavullnetshme) është aktivizuar. Komponentët dhe nënkomponentët e projektit do të mbështesin reformat dhe financimet që mund të rezultojnë në një blerje të pavullnetshme të tokave private, humbje të asetëve private ose aksesit në asete. Kuadri i Politikave të Zhvendosjes (RPF) për Shqipërinë është përgatitur për të udhëhequr NJIP-në se si të menaxhojnë masat zbutëse për të shmangur minimizimin ose kompensimin e ndikimeve negative sociale në lidhje me humbjen e tokës, pasurisë ose aksesin në asete duke përfshirë rivendosjen.

OP / PB 7.50 (Projekte në Ujërat Ndërkombëtare) nuk është aktivizuar. Projekti nuk përfshin aktivitete që ndikojnë në mjediset ujore. Ndërsa projekti do të zbatohet në një rajon që përfshin basenet e lumenjve që mund të kualifikohen si rrugë ujore ndërkombëtare, lloji i projektit nuk "përfshin përdorimin ose ndotjen potenciale të rrugëve ujore ndërkombëtare" sipas OP 7.50. Asnjë përdorim / thithje ose ndotje e ujërave nuk do të shkaktohet nga aktivitetet e projektit, gjë që do të aktivizonte këtë politikë.

Banka kërkon Vlerësimin Mjedisor (EA) të projekteve të propozuara për mbështetjen e Bankës për tu siguruar që ato nuk kanë, ose në rast se kanë, i zbusin ndikimet e mundshme negative në mjedis. EA është një proces ku tipi, thellësia dhe lloji i analizës varet nga natyra, shkalla dhe ndikimi i mundshëm mjedisor dhe social i projektit të propozuar. EA vlerëson rreziqet e mundshme mjedisore dhe sociale të një projekti dhe ndikimet në fushën e tij të veprimit; shqyrton alternativat e projektit; identifikon mënyrat e përmirësimit të përzgjedhjes, vendosjes, planifikimit, projektimit dhe zbatimit të projektit duke parandaluar, minimizuar, zbutur ose kompensuar ndikimet e pafavorshme mjedisore dhe duke rritur ndikimet pozitive; dhe përfshin procesin e zbutjes dhe menaxhimit të ndikimeve negative mjedisore gjatë zbatimit të projektit. EA konsideron mjedisin natyror (ajri, uji dhe toka); shëndetin dhe sigurinë njerëzore; aspektet sociale; dhe aspektet mjedisore ndërkufitare dhe globale. Huamarrësi është përgjegjës për kryerjen e EA dhe Banka këshillon Huamarrësin për kërkesat e Bankës së Shqipërisë.

Banka klasifikon projektet e propozuara në tre kategori kryesore, në varësi të llojit, vendndodhjes, ndjeshmërisë, shkallës së projektit dhe natyrës dhe madhësisë së ndikimeve të mundshme mjedisore.

- Kategoria A: Projekti i propozuar ka të ngjarë të ketë ndikime të konsiderueshme negative mjedisore që janë të ndjeshme, të ndryshme ose të paprecedent. Këto ndikime mund të ndikojnë në një zonë më të gjerë sesa vendet ose objektet që i nënshtrohen punimeve fizike.

- Kategoria B: Ndikimet e pafavorshme mjedisore të projektit të propozuar në popullatën njerëzore ose zonat me rëndësi mjedisore - duke përfshirë ligatinat, pyjet, grasslands ose habitatet e tjera natyrore - janë më pak të pafavorshme se ato të projekteve të kategorisë A. Këto ndikime janë specifike për vendin; pak nëse ndonjëri prej tyre është i pakthyeshëm; dhe në shumicën e rasteve masat zbutëse mund të projektohen më lehtë se projektet e Kategorisë A.

- Kategoria C: Projekti i propozuar ka të ngjarë të ketë ndikime minimale ose jo të dëmshme mjedisore

Aktivitetet e identifikuar tashmë për financim në kuadër të projektit WBTFP bien nën Kategorinë Mjedisore B dhe Kategorinë C sipas ndikimeve të tyre të mundshme. Projektet e Kategorisë A nuk do të financohen.

8 Rishikimi mjedisor dhe procesi i vleresimit

Aktivitetet e projektit do të kenë ndikime të ngjashme dhe masat përkatëse të zbutjes dhe monitorimit. Të gjitha nën-projektet do të lidhen me rehabilitimin ose punimet e rindërtimit në strukturat / ndërtesat ekzistuese. Ndërtimet e reja përgjithësisht nuk pranohen pasi punimet do të kryhen kryesisht brenda ndërtesave ekzistuese ose strukturave. Tani për tani të gjitha punimet rindërtuese / riaftësuese janë të lidhura me strukturat ekzistuese të kalimit kufitar Qafe Thane. Punimet do të zhvillohen brenda ambienteve ekzistuese të kalimit kufitar dhe do të përbëhen nga përmirësimet që lidhen me funksionimin e kalimit të përbashkët kufitar. Korsia brenda kalimit kufitar do të projektohet në mënyrë që të përshtatet skema e re organizative e qarkullimit të trafikut të kalimit të ri të përbashkët kufitar. Prandaj, nuk janë parashikuar ndikime në shkallë të gjerë. Ndikimet do të lidhen kryesisht me pluhurin, zhurmën, mbeturinat e ngurta, prodhimin e ujërave të ndotura gjatë aktiviteteve para ndërtimit dhe ndërtimit etj.

Të gjitha aktivitetet e projektit do të jenë subjekt i një shqyrtimi mjedisor dhe social në mënyrë që të parandalohet realizimi i projekteve me ndikime të rëndësishme negative mjedisore dhe sociale. Ndikimi në mjedis është vlerësimi ose gjykimi i rëndësisë dhe vlerës së ndikimeve mjedisore në mjedisin fizik, biologjik, social ose ekonomik. Ndikimi i ulët, i mesëm dhe i lartë ose niveli i rëndësisë do të shoqërohet me një faktor. Niveli i ndikimit varet nga kohëzgjatja, kthyeshmëria, madhësia, dobia, rëndësia, etj.

Projekti do të ketë qasjen e propozuar si më poshtë për adresimin e çështjeve mjedisore dhe sociale dhe do të përfshijë instrumentet mbrojtëse në vijim:

- Ky Kuader Menaxhimi Mjedisor dhe Social i përgatitur para vlerësimit dhe miratimit të Projektit, paraqet qasjen e përgjithshme mjedisore dhe sociale dhe do të shërbejë si bazë për të ndjekur ecurinë e përgjithshme mjedisore të Projektit;
- Një shqyrtim fillestar mjedisor dhe social i nën-projekteve të propozuara për vitin e parë dhe vitet e mëvonshme të zbatimit të projektit, do të bëhet në përputhje me kriteret specifike për përshtatshmërinë e përgjithshme të nën-projektit. Këto kritere gjithashtu përfshijnë kritere specifike mjedisore dhe sociale. Projektet që nuk plotësojnë kriteret e shqyrtimit mjedisor dhe social, nuk do të konsiderohen për financim.
- Sapo të hartohen projektet paraprake për nën-projektin e propozuar, PIU do të shqyrtojë dokumentet dhe do të këshillojë se çfarë lloj dokumentesh ose procedura të kujdesit të duhur për mjedisin dhe shoqërinë janë të nevojshme - përcaktimi (nëse nevojiten Plane specifike të Menaxhimit Mjedisor dhe Social ose VNM) dhe në çfarë qëllimi bazohet në OP Bankës Botërore 4.01 dhe kërkesat e legjislacionit mjedisor shqiptar). PIU dhe projektuesi do të këshillojnë përfituesin nëse kërkohet konsultimi me Ministrinë e Turizmit dhe Mjedisit.

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

- Dokumentet specifike mjedisore dhe sociale do të përgatiten nga PIU ose konsulenti ose projektuesi i angazhuar, në koordinim me njësitë e qeverisjes vendore (komunat), duke përfshirë Vlerësimet e Ndikimit Mjedisor dhe Social, ESMP specifike të vendeve ose listat e kontrollit të ESMP për të gjitha nënprojektet, projektet janë plotësuar dhe detajet teknike janë në dispozicion gjatë zbatimit të projektit pas udhëzimeve të vendosura në këtë ESMF;
- ESMP e cila do të bazohet në VNM, ESMP e pavarur ose listat e kontrollit të ESMP do të jenë instrumente thelbësore për të menaxhuar të gjitha ndikimet lidhur me punimet dhe do të jetë një shtojcë e kontratës së punimeve.

Aktivitetet e projektit pritet të jenë në nivelin e kategorisë B ose C, sipas politikave të WB. Secila kategori e aktiviteteve të projektit do të vendoset në bazë të madhësisë së ndikimit, ndjeshmërisë së vendit të zbatimit dhe nivelit të rëndësisë së impaktit. Ndikimet negative potenciale mjedisore mund të përfshijnë, por nuk kufizohen në:

- efekte të përkohshme të lidhura me ndërtimin në zhurmë, pluhur dhe cilësi të ajrit;
- impaktet e përkohshme të cilësisë së ujit të lokalizuar që rezultojnë nga ndotja e mundshme e kullimit dhe kanalizimit; dhe
- ndryshime të përkohshme në aksesin dhe përdorimin e hapësirave publike gjatë ndërtimit.

Shqyrtimi mjedisor dhe social është hapi i parë në procesin e perkujdesjes mjedisore të shqyrtimit të nënprojekteve. Qëllimi i tij është të përcaktojë rreziqet mjedisore dhe sociale të lidhura me nënprojektin e propozuar, të refuzojnë aplikimet të cilat janë të papranueshme për shkak të natyrës së aktiviteteve të propozuara dhe / ose impakteve të pafavorshme mjedisore dhe sociale, klasifikojë aplikimet e pranueshme sipas kategorive mjedisore dhe identifikojnë llojin e EA që do të kërkohet. Rezultatet e Monitorimit Mjedisor dhe Social do të pasqyrohen në shqyrtimin mjedisor (Seksioni i Shtojcave - Planet e Menaxhimit Mjedisor dhe Social, Aplikimi i Procesit të Rishikimit Mjedisor dhe Social dhe Procesit të Shqyrtimit nga ESMF), të plotësuar nga përfituesi dhe të dorëzuar tek WBTTFP. Bazuar në rezultatet e shqyrtimit, WBTTFP do të përcaktojë kategorinë e nënprojektit dhe do të përcaktojë hapat e mëtejshëm të kërkuar dhe llojin e kujdesit të duhur mjedisor.

Në varësi të llojit, vendndodhjes, ndjeshmërisë dhe shkallës së projektit dhe natyrës dhe madhësisë së ndikimeve të mundshme mjedisore, nënprojekti i propozuar duhet të klasifikohet në një nga këto kategori.

Kategoria B

Një projekt i propozuar klasifikohet si Kategoria B nëse ndikimet e tij të mundshme negative mjedisore në popullsi ose në zonat me rëndësi mjedisore janë më pak të renda sesa ato të projekteve të Kategorisë A. Këto ndikime janë vend-specifike; pak nëse asnje prej tyre është i pakthyeshem; dhe në shumicën e rasteve masat zbutëse mund të hartohen më lehtë se sa për projektet e Kategorisë A. Fushëveprimi i EA për një projekt të kategorisë B mund të ndryshojë nga nënprojekti në nënprojekt; ai shqyrton ndikimet e mundshme negative dhe pozitive mjedisore të projektit dhe rekomandon masat e nevojshme për të parandaluar, minimizuar, zbutur ose kompensuar ndikimet e dëmshme dhe për të përmirësuar performancën mjedisore.

Projektet qe mund te perzgjidhen perfshijne:

Kriteret	Perkujdesi mjedisor dhe social
Nënprojektet në zonat e mbrojtura, ose habitatet e rëndësishme natyrore. Vetëm rehabilitimi i strukturave ekzistuese do të lejohej pa zgjerim dhe asnjë ndërtim të ri që do të kërkonte një VNM të thelluar	VNM dhe ESMP. Kerkohet VNM paraprake sipas ligjit te shtetit shqiptar.
Ndërtim i ri vetëm nëse është pjesë e përmirësimit të strukturës ekzistuese ose vazhdim logjik ose lidhjes. Ndërtimi i ri do të lejohet vetëm në rastet kur lokalet janë pjesë e domosdoshme e funksionimit të ri të strukturës.	Kerkohet VNM paraprake sipas ligjit te shtetit shqiptar. ESMP
Riorganizimi i korsive në strukturat ekzistuese	VNM paraprake, ESMP Kerkohet opinion i MoET nese duhet kryer VNM paraprake

Tabela 2: Kerkesat e kuadrit mjedisor

Hapat e mëposhtëm tregojnë se si do të rrjedhë përgatitja e procesit të dokumenteve të perkujdesit mjedisor:

Hapi 1: Shqyrtimi: Përfituesi (p.sh. MIE, MEF, Drejtoria e Përgjithshme e Doganave, Autoriteti Rrugor Shqiptar, Autoritetet Portuale etj.) përgatit konceptin e nën-projektit (kjo mund të përfshijë hartimin paraprak). Pas diskutimit jozyrtar me WBTTFP, në të cilin WBTTFP njofton përfituesin për kërkesat e vlerësimit të saj mjedisor, WBTTFP ndihmon përfituesin ose projektuesin në finalizimin e procesit të shqyrtimit mjedisor në bazë të të cilit WBTTFP përfundon nëse projekti është i pranueshëm për financim sipas ESMF.

Hapi 2: Vleresimi: Bazuar në përzgjedhjen mjedisore të miratuar, WBTTFP cakton kategorinë mjedisore të nënprojektit (B ose C). Raporti i vlerësimit përfundon dhe përfituesi informohet për kujdesin e nevojshëm. Sidoqoftë, përfituesi nuk e përgatit dokumentin e vigjilencës mjedisore, por është pjesë e kontratës së projektimit me WBTTFP, megjithatë, përgatitja është e koordinuar me përfituesin (njësia e qeverisjes vendore). Brenda kësaj kontrate, WBTTFP mund të ketë nevojë të përgatisë në vijim: VNM paraprake dhe ESMP, ose të kërkojë opinionin e MoTE nëse kërkohet VNM paraprake. Përfituesi do të ketë përgjegjësi për të marrë lejet dhe licencat e duhura siç kërkohet nga legjislacioni kombëtar në mënyrë që të lehtësojë procesin e pranimit me MoTE ose autoritetet e tjera përkatëse. Këto kërkesa konsiderohen të ndara, por paralele, ndaj atyre të paraqitura këtu si pjesë e OP 4.01. Përmbushja e tyre është përgjegjësi e përfituesit.

Hapi 3: Përgatitja e Raporteve të Vlerësimit të Ndikimit Mjedisor dhe Social / Planet e Menaxhimit

Mjedisor dhe Social: Hartimi i Raporteve të Vlerësimit të Ndikimit Mjedisor dhe Social do të jetë pjesë e çdo kontrate të projektimit të WBTFP dhe do të përgatitet në përputhje me kërkesat legislative kombëtare për marrjen e lejes / autorizimit mjedisor. VNM do të përgatitet nga një ekspert i licencuar për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis (duke përfshirë licencën e QKL dhe ekstraktin e QKR). VNM paraprake gjithashtu do të përputhet me OP Bankës Botërore 4.01. Në rast se VNM-ja është opsionale, përfituesi do të kërkojë me kohë ne MoTE nëse kërkohet VNM paraprake dhe informon WBTFP për vendimin. Konsulenti WBTFP ose WBTFP do të vazhdojë me përgatitjen e VNM paraprake.

Për çdo VNM të kërkuar, MoTE do të shqyrtojë raportin e VNM dhe të dhënat e paraqitura dhe do të konsultohet me ekspertët e saj dhe organet e tjera të përshtatshme, p.sh. trashëgimia kulturore, Agjencia e Zonave të Mbrojtura, Agjencitë Kombëtare dhe Rajonale të Mjedisit, Qeverisja Lokale etj. Më pas, me arsyetim, do të përgatisë me shkrim një vendim të rekomanduar në favor të miratimit ose refuzimit të nënprojektit. Në rastin e aprovimit të aplikacionit, gjithashtu duhet të propozojë çdo kusht mjedisor, kërkesat e monitorimit, etj., që të përfshihen në aprovim.

Një pjesë integrale e Raporteve të Vlerësimit të Ndikimit Mjedisor dhe Social do të jetë Plani i Menaxhimit Mjedisor dhe Social dhe Plani i Monitorimit Mjedisor, i përgatitur sipas këtij ESMF.

Hapi 4: Miratimet: PIU do të shqyrtojë të gjitha nën-projektet derisa të sigurohet se ato janë në përputhje me kërkesat e ESMF-së. Projektet e pranuar do të shqyrtohen pas miratimit të dokumentit të ESMF-së.

Hapi 5: Berja publike dhe konsultimi: Përfituesi dhe PIU (duke përfshirë projektuesin) do të kryejnë berjen publike dhe konsultimin publik për VNM dhe / ose ESMP, para fillimit të punimeve (dhe pas miratimit nga MoTE për VNM). Dokumentet do të behen publike në faqen e internetit të përfituesit si dhe në faqen e internetit të komunës. Pas finalizimit, projektuesi do të dërgojë dokumente të finalizuara në PIU, për berjen publike, me procesverbalin e konsultimit. VNM-ja e finalizuar do të zbulohet në të gjitha vendet.

Hapi 6: Aplikimi për leje/autorizimin mjedisor: Pas miratimit nga WB dhe konsultimeve publike, por para publikimit të njoftimit të ofertës, do të nënshkruhet një marrëveshje investimi me përfituesin e nënprojektit. VNM dhe / ose ESMP është pjesë përbërëse e dokumentacionit të nënprojektit dhe kontraktimit. Në varësi të llojit të VNM-së të kërkuar përfituesi do të paguajë tarifën për leje mjedisi / autorizim në Ministrinë e Turizmit dhe Mjedisit / Agjencinë Kombëtare të Mjedisit, si dhe të aplikojë për marrjen e lejes mjedisore. Leja mjedisore duhet të lëshohet para nënshkrimit të kontratës së punimeve. Çdo modifikim / përmirësim i kërkuar nga autoriteti lejues, do të jetë përgjegjësi e kontraktorit të projektimit për të reflektuar.

9 Rishikimi social dhe procesi i vleresimit

Procedurat e rishikimit social

Qëllimi i shqyrtimit është të përcaktojë përshtatshmërinë e nën-projektit për financimin e Bankës Botërore dhe të identifikojë nëse nënprojekti do të kishte potencial të shkaktojë ndikime të konsiderueshme negative në shoqëri, rrjedhimisht instrumentet e duhura mbrojtëse dhe masat lehtësuese për menaxhimin e këtyre ndikimeve.

Ekzaminimi i masave mbrojtëse do të konsistojë në kontrollimin dhe identifikimin e ndikimeve / rreziqeve / mundësive sociale, si dhe identifikimin e masave për zbutjen e ndikimeve negative, nëse ka, të lidhura me nënprojektet e propozuara (listat e kontrollit mjedisor dhe social janë dhene në seksionin e shtojcave). Rezultatet e shqyrtimit do të përdoren për të përcaktuar pranueshmërinë e financimit të projekteve individuale nën WBTFP

Gjatë përgatitjes së çdo projekti apo projekti për financim, do të bëhet shqyrtimi për të kërkuar ndikime sociale dhe për të planifikuar masat e duhura zbutëse. Procesi i shqyrtimit dhe gjetjet e tij si dhe masat e propozuara zbutëse do të dokumentohen si pjesë e paketës së projektit / nënprojektit. Udhëzimet, kodet e praktikave dhe kërkesat e mëposhtme do të ndiqen në përzgjedhjen, hartimin dhe zbatimin e çdo operacioni të financuar nga aktivitetet e Projektit. Shqyrtimi i aktiviteteve do të kryhet nga specialisti mjedisor dhe social në nivel PIU. Raportet e shqyrtimit do të miratohen nga PIU dhe do të dorëzohen në Bankën Botërore.

Shqyrtimi do të mbështetet në kriteret e mëposhtme dhe do të synojë që me besnikëri të identifikojë nëse nënprojekti i propozuar do të ketë ndikime të pafavorshme në:

- strehim;
- prona ose aksesit në prona;
- humbja e burimeve të të ardhurave ose mjeteve të jetesës, pavarësisht nëse personat e prekur apo jo duhet të lëvizin në një vend tjetër;
- toke
- biznes
- aksesit në shkollim dhe shëndetësi
- personat vulnerabel apo banesat
- shëndeti dhe siguria e komunitetit

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

Shqyrtimi do të identifikojë personat me të drejta formale mbi tokën dhe asetet (duke përfshirë të drejtat zakonore dhe tradicionale të njohura sipas ligjeve të vendit). Shqyrtimi gjithashtu do të identifikojë personat të cilët nuk kanë të drejta formale mbi tokën, por kanë një kërkesë për tokën dhe asetet në kohën e datës së ndërprerjes. Shqyrtimi nuk do të mbështetet në përdorimin dhe analizën e të dhënave sekondare të disponueshme, por do të kërkojë një studim te bazuar ne terren si një vërtetim se të dhënat sekondare sigurojnë kontabilitet të vërtetë, të besueshëm dhe të saktë të mjedisit social. Në rastet kur pas studimit ende nuk mund të merren vendime përfundimtare, do të bëhen përpjekje të mëtejshme përmes intervistave kryesore të informatorëve, diskutimeve të grupeve të fokusit dhe metodologjive të tjera adekuate. Nëse shqyrtimi ka gjetur se personat e tillë që përshkruhen më sipër janë të pranishëm në tokën e prekur nga projekti, një RAP ose një RAP i shkurtuar, sipas rastit, do të përgatitet për RPF.

Monitorimi

Treguesit e Performancës (PI) siç përcaktohet më poshtë do të përdoren për të monitoruar dhe vlerësuar rezultatet e angazhimit të qytetarëve dhe performancës sociale:

- Informacioni i Projektit është në dispozicion për publikun për të komentuar;
- Veprimet e renditura në ESMF dhe çdo dokument tjetër dhe programi për berjen publike te informacionit zbatohen sipas planit;
- Regjistrohen procesverbali i mbledhjeve të konsultimit dhe takimet regjistrohen në një regjistër;
- Ankesat janë regjistruar dhe gjurmuar përmes zgjidhjes brenda një afati prej 20 ditësh kalendarike nga pranimi i ankeses (evidentuar nga një regjistër i ankesave të perditesuar);
- Raporti gjysmëvjetor i ankesave duhet të përgatitet dhe të jetë në dispozicion të publikut;
- Çdo raport i progresit i kontraktorëve të ardhshëm përfshin përmbledhjen e mekanizmit të ankesave (përmbledhje e ankesave të reja të regjistruara dhe perditesimi për zgjidhjen e ankesave ekzistuese)
- Raportet vjetore për zbatimin e procesit të ankesave bëhen të disponueshme si pjesë e raportimit vjetor të jashtëm mbi ecurinë e projektit që do të bëhen publike.

Monitorimi i menaxhimit të ankesave do të bëhet përmes një sërë treguesish që sigurojnë zgjidhje efektive dhe në kohë të ankesave. Treguesit do të jenë masa brenda periudhave raportuese. Treguesit janë renditur më poshtë:

1. Numri i ankesave të pranuar;
2. Numri (%) i Ankesave të pranuar brenda afatit kohor;
3. Numri (%) i Ankesave të vendosura në mënyrë të njëanshme;
4. Numri (%) i Ankesave të mbyllura brenda afatit kohor të specifikuar;

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

5. Numri (%) i ankesave të lidhura me një ngjarje të njëjtë ose të përsëritur dhe / ose vendndodhje për të identifikuar zonat më të prekura nga ndikimet potencialisht negative të projektit.
6. Numri (%) i ankesës së marrë krahasuar me periudhën e mëparshme raportuese.
7. Numri (%) i ankuesit të kënaqur me procesin (me kohë, i drejtë)
8. Numri (%) i ankuesit të kënaqur me rezultatin.

9.1 Mekanizmi i zgjidhjes të ankesave

GRM bazohet në dhe në përputhje me kuadrin ekzistues shqiptar në kohën e hartimit të këtij dokumenti.

Ligj nr. 44.2015 “Kodi i procedurave administrative i republikës së Shqipërisë”,

Ligj nr. 139/2015 “për vetëqeverisjen vendore”,

Ligj nr. 119/2014 date 18.09.2014 “per te drejten e informimit”

Këto ligje rregullojnë marrjen në dijeni, adresimin, procesimin dhe zgjidhjen e çdo ankesë të ngritur nga publiku në Republikën e Shqipërisë. Ato përcaktojnë procedurat administrative dhe afatet kohore të procedurës së ankesës. Skema e zgjidhjes së ankesës është si më poshtë.

1. Ankesa është marrë ose është ridrejtuar tek njësia e qeverisjes vendore. Padiësi mund të paraqesë ankesën e tij në ndonjë tjetër institucion publik. Është detyrë e institucionit publik që të ridrejtojë atë në njësinë e qeverisjes vendore të ankesave.
2. Njësia e qeverisjes vendore merr dhe heton ankesën. Ajo e dërgon atë tek institucioni publik përgjegjës për ceshtjen e ankesës dhe palët e tjera të përfshira në ankesë.
3. Institucioni publik përgjegjës, palët e përfshira dhe qeverisja vendore kërkojnë zgjidhjen e ankesës brenda afatit dhe modaliteteve të përcaktuara në ligjin e lëndës përkatëse.
4. Qeveria lokale ruan praktikën e ceshtjes dhe informon të gjitha palët për zgjidhjen e saj.

Afati i këtyre hapave është paraqitur në tabelën më poshtë.

9.1.1 Mekanizmi i projektit per zgjidhjen e ankesave

Projekti do të ketë një mekanizëm specifik të trajtimit të ankesave, të zbatueshem për të gjitha nën-projektet. Duke pasur parasysh llojin e aktiviteteve dhe gjurmët e tyre të vogla në mjedis është më e përshtatshme që të ketë një mekanizëm qendror, duke përmbushur objektivat e një mekanizmi specifik të ankesave të projektit paralel me forumin ekzistues të ankesave dhe mekanizmin e vënë në dispozicion përmes institucioneve të ndryshme, tiparet administrative dhe gjyqësore të këtij sistemi. Projekti do të ketë një mekanizëm qendror të dëmshpërblimit, pra Njesia Qendrore e Ankesave (CGD) në PIU si njësi kryesore zbatuese. CGD do të jetë përgjegjëse për të adresuar ankesën e marrë nga banorët që jetojnë në komunat e prekura dhe personat që besojnë se janë të prekur drejtpërdrejt ose tërthorazi nga projekti.

CGD do të krijohet para fillimit të çdo aktiviteti në kuadër të Projektit. Kjo procedurë do të ndihmojë në përmirësimin e performancës sociale të projektit pasi numri dhe natyra e ankesave të pranuar është një tregues i mënyrës në të cilën kryhet Projekti. Projekti do të synojë të ndërtojë kapacitetet e sistemit dhe të perfitojë nga mësimet e nxjerra për të institucionalizuar mekanizmin e ankesave edhe në aktivitete, nëse nuk ka përfshirje të WB. Transferimi i njohurive do të bëhet duke ndarë publikisht raportin e ankesave çdo gjashtë muaj, duke siguruar akses në zyrat e informacionit dhe burimeve të dhenave, publikime, trajnime dhe konsultime në Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë dhe në sektorë të tjerë në Ministrinë e tjera. Ndërtimi i kapaciteteve synon t'i shërbejë sektorit publik për zbatimin e projekteve zhvillimore pa marrë parasysh nëse ato mbështeten nga WB. Mësimet e nxjerra për projekte të ngjashme dhe të krahasueshme kanë treguar se palët e interesuara reagojnë pozitivisht në forume dhe panele, me paanësi dhe pavarësi të ushtruar nga kanalet e vëna në dispozicion në kuadrin institucional.

MIE / PIU do të jetë përgjegjës për berjen transparent të informacionit të mekanizmit të ankesave duke komunikuar rolin dhe ekzistencën e CGD dhe funksionin e tij, personat e kontaktit dhe procedurat për të paraqitur një ankesë në zonat e prekura. PIU do të informojë komunitetet lokale për CGD gjatë përgatitjes së investimeve specifike, nëpërmjet mjeteve të mëposhtme:

- me shpërndarjen e broshurave në komunitetet e prekura,
- me shpërndarjen e njoftimeve që do të vendosen në tabelat e shpalljeve dhe vendet e vizituara shpesh në zonat e projekteve, në tabelat e njoftimeve dhe faqet e internetit të komunave përkatëse sapo të përcaktohet vendndodhja e saktë.

Do të bëhen përpjekje për të informuar në mënyrë adekuate çdo grup të prekur ose persona. CGD nëse është e nevojshme është lehtësisht e kontaktueshme për këta persona.

CGD do të krijohet që të jetë i aksesueshem, pa kosto për ankesën, efektiv, efikas dhe nuk përjashton ndonjë mjet juridik zyrtar administrativ ose gjyqësor të disponueshëm sipas ligjit.

Nëse është bërë shpërndarja adekuate e informacionit, do të verifikohet nga konsulenti mjedisor dhe social i angazhuar nga PIU përmes pyetësorëve të thjeshtë. Qëllimi i hulumtimit është vlerësimi i efektivitetit të shkëmbimit të informacionit dhe propozimi i masave lehtësuese nëse rezultatet tregojnë transparencë të plotë dhe akses në CGD.

Administrimi efektiv i ankesave mbështetet fuqimisht në një parim themelor të përcaktuar për të promovuar drejtësinë e procesit dhe rezultateve të tij.

Çdo ankesë mund të silltet në vëmendje të CGD-së në mënyrë anonime, personalisht ose me telefon ose me shkrim duke plotësuar formularin e ankesës me telefon, e-mail, postë, faks ose dorëzim personal në adresën e PIU i cili do të njihet pasi të jete themeluar. Pikat e aksesit dhe detajet për pikat e aksesit do të publikohen dhe do të jenë pjesë e ngritjes së ndërgjegjesimit sapo të jetë njohur vendndodhja e ndikimit dhe sapo të jetë përcaktuar PIU. Pikat e aksesit dhe detajet mbi pikat e aksesit do të publikohen dhe do të jenë pjesë e procesit të ngritjes së ndërgjegjesimit.

Formulari i regjistrimit të ankesave është sjelle në Aneksin 3.

9.1.2 Administrimi i ankesave nga projekti

Çdo ankesë duhet të ndjekë rrugën e 7 hapave të detyrueshëm në vijim: regjistrim, vleresim dhe percaktim, pranim, hetim, pergjigje, mbyllje.

Pasi të regjistrohet CGD do të kryejë një vlerësim të shpejtë për të verifikuar natyrën e ankesave dhe për të përcaktuar ashpërsinë e tyre. Brenda 3 ditëve nga regjistrimi do të pranojë se rasti është regjistruar dhe i siguron parashtruesit të ankesës informacionin bazë për hapin tjetër. Ajo pastaj do të hetojë duke u përpjekur ta kuptojë çështjen nga perspektiva e ankuesit dhe të kuptojë se çfarë veprimi kërkon. CGD do të hetojë duke shqyrtuar faktet dhe rrethanat të intervistojë të gjitha palët e përfshira dhe të bisedojë me palët e interesuara. Pasi të hetohet në varesi të ashpërsisë dhe llojit i ankesës, vendimi i përkohshëm do të diskutohet me ankuesin në afatin prej 10 ditësh pas marrjes së ankesës. Njoftimi i njëanshëm do të jetë një përjashtim. Marrëveshja përfundimtare, e arritur me ankuesin, duhet të lëshohet dhe të informohet për vendimin përfundimtar jo më vonë se 20 ditë pas marrjes së ankesës. Mbyllja e ankesës ndodh pas verifikimit të zbatimit të procedurës. Edhe kur nuk arrihet një marrëveshje, ose ankesat janë refuzuar, është e rëndësishme të dokumentohet rezultati, veprimet dhe përpjekjet e percaktuara në procedurë, të mbyllet rasti.

Nëse ankesa nuk mund të zgjidhet në përpjekje miqësore, ankuesi mund të përdorë procedurat formale gjyqësore, të vëna në dispozicion sipas kuadrit ligjor kombëtar shqiptar, përderisa vendimi do të jetë përfundimtar.

Në rast të ankesës anonime, pas njohjes së ankesës brenda tri ditëve nga regjistrimi, CGD do të hetojë ankesën dhe brenda 20 ditëve nga marrja e ankesës, lëshon vendim përfundimtar që do të zbardhet në faqen e internetit të MIE. Mbyllja e ankesës ndodh pas verifikimit të zbatimit të procedurës.

Skema e ankesave

Dite	Veprimi
0	Regjistrim i ankeses
3	Dokumentim i ankeses
5	Vleresim dhe percaktim
10	Hetim dhe diskutim me ankimuesin
20	Vendimarrje dhe informim i ankimuesit
30	Verifikim i zbatimit te procedures
32	Mbyllje
N/A	Vendim gjyqesor (ne rast procedimi gjyqesor)

Tabela 3: Afatet kohore te ankeses

CGD do të mbajë një regjistër të ankesave që do të ketë të gjitha elementet e nevojshme për të ndarë shqetesimin sipas gjinisë së personit që e regjistron atë si dhe sipas llojit të ankesës. Çdo ankesë do të regjistrohet në regjistër me informacionin e mëposhtëm:

- përshkrimin e ankesës,
- datën e pranimit të te bere me dije te ankimuesi,
- përshkrimi i veprimeve të ndërmarra (hetimi, masat korrigjuese), dhe
- datën e zgjidhjes dhe mbylljen / dhënien e informacionit parashtuesit të ankesës

Roli i CGD, përveç adresimit të ankesave, do të jetë mbajtja dhe ruajtja e komenteve / ankesave të marra dhe mbajtja e regjistrit të ankesave të kryera nga promotori i projektit. Për të lejuar njohjen e plotë të këtij mjeti dhe rezultateve të tij, përditësimet tremujore nga CGD do të jenë në dispozicion në faqen e internetit të MIE.

Përditësimet do të vecohen sipas gjinisë, llojit të ankesave. Për të pasur dialog të vazhdueshëm, do të mbahen takime tremujore publike për të diskutuar rezultatet e ankesave, në përgjithësi, të diskutohet lloji i ankesave dhe të informohet komuniteti rreth aktiviteteve aktuale të Projektit.

10 Pershkrim i kontekstit te projektit

10.1 Përshkrimi i bazës mjedisore dhe çështjeve relevante

Gjeografia

Shqipëria është një vend i vogël kryesisht malor midis Evropës juglindore dhe jugore, përballë detit Adriatik dhe Jon në Detin Mesdhe. Ajo ka një sipërfaqe prej 28.748 kilometra katrorë, në kufi me Malin e Zi në veriperëndim, Kosovën në verilindje, Maqedoninë në lindje dhe Greqinë në jug. Ajo shtrihet midis gjatësive 42 ° dhe 39 ° V dhe midis gjeresive 21 ° dhe 19 ° L. Gjatësia e bregdetit të saj është 476 km dhe shtrihet përgjatë deteve Adriatik dhe Jon.

Biodiversiteti

Shqipëria është pjesë e Mbretërisë Boreale në mënyrë specifike, pjesë e krahinës ilire të Rajonit Circumboreal dhe rajonit mesdhetar brenda mbretërisë Boreale. Shqipëria ndahet në tri ekoregione duke përfshirë pyjet gjethorë ilire, pyje të përziera dinarike, pyje të përziera ballkanike dhe pyje të përziera Pindus. Më tej, Biomes në Shqipëri përfshijnë pyjet e përhershme dhe të përziera pyjore dhe pyje mesdhetare, pyje, dhe pastrim, që janë të gjitha në ecozon Paleartik. Për shkak të kushteve të saj klimatike, hidrologjike, gjeologjike dhe topografike, Shqipëria është një nga më të pasurat në Evropë sa i përket biodiversitetit. Pothuajse 30% e të gjithë florës dhe 42% fauna në të gjithë kontinentin evropian mund të gjenden në Shqipëri.

Zonat e mbrojtura

Janë 799 zona të mbrojtura shqiptare, të cilat mbulojnë një sipërfaqe prej 4.600 katrore. Këto përfshijnë 15 parqe kombëtare, 5 zona të peizazhit të mbrojtur, 29 rezervate natyrore, 4 zona të mbrojtura të burimeve dhe 750 monumente natyrore. Parqet kombëtare mbulojnë një sipërfaqe prej 210,668.48 hektarësh ose rreth 13.65% të territorit të përgjithshëm. Vendi priti gjithashtu 8 parqe arkeologjike që mbulojnë një sipërfaqe prej 1,120 hektarësh. Parku më i madh kombëtar në Shqipëri është Parku Kombëtar i Bredhit së Hotovës, që mbulon një sipërfaqe prej 34,361 hektarësh që ka zonën më të madhe të bredhit bullgar në Ballkan. Parqe të tjera të mëdha kombëtare përfshijnë Parkun Kombëtar të Butrintit, Parkun Kombëtar Detar të Karaburun-Sazanit, Parkun Kombëtar të Divjakës dhe Karavastas, Parkun Kombëtar të Prespës, Parkun Kombëtar të Shebenik-Jabllanices.

Klima

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

Me vijën bregdetare të Shqipërisë përballë deteve të Adriatikut dhe Jonit, malësitë e saj mbështetën në tokën e ngritur të Ballkanit dhe të gjithë shtrirë në një gjerësi që i nënshtrohet një sërë modelesh të motit gjatë stinëve të dimrit dhe të verës, Shqipëria ka një numër të madh rajonesh klimatike për një zonë e tillë e vogël. Pellgjet bregdetare kanë klimë tipike mesdhetare; lartësitë kanë një klimë kontinentale. Në të dyja zonat e ulëta dhe të brendshme, moti ndryshon dukshëm nga veriu në jug.

Temperaturat në brendësi ndikohen më shumë nga ndryshimet në lartësi sesa nga gjerësia ose ndonjë faktor tjetër. Temperaturat e ulëta të dimrit në male janë shkaktuar nga masa ajrore kontinentale që dominon motin në Evropën Lindore dhe Ballkanin. Erërat e verilindjes dhe të verilindjes godasin shumicën e kohës. Temperaturat mesatare të verës janë më të ulëta se në zonat bregdetare dhe shumë më të ulëta në lartësi më të larta, por luhatjet ditore janë më të mëdha. Temperaturat maksimale gjatë ditës në pellgjet e brendshme dhe në luginat e lumenjve janë shumë të larta, por netët janë pothuajse gjithmonë të freskëta.

Hidrografia

Vendi ka një rrjet të dendur lumenjsh dhe rrjedhash të karakterizuara nga një shkallë e lartë e rrjedhjes. Ato i përkasin baseneve të kullimit të Adriatikut, Egjeut dhe Detit të Zi. Ata kryesisht ngrihen në gjysmën malore lindore të vendit dhe kanë gojën e tyre në perëndim përgjatë brigjeve. Ata ushqehen nga shkrija e borës nga malet e mbuluara me dëborë ose nga reshjet e bollshme që bien në lartësi më të larta.

Tetë lumenj të mëdhenj, së bashku me degët e tyre të shumta, përbëjnë sistemin e lumenjve të vendit. Lumi më i gjatë është Drini, i cili rrjedh për 285 kilometra brenda vendit. Zona e mbulimit të tij është një nga vendet më biodiversive në Evropë dhe përfshin liqenet e Shkodrës, Ohrit dhe Prespës. Një shqetësim i veçantë është lumi i Vjosës pasi konsiderohet si lumi i fundit i eger i mbetur në Evropë. Lumenjtë e tjerë të vendit janë Fan, Ishëm, Erzen, Mat, Seman dhe Shkumbin.

Me më shumë se 250 liqene, vendi është shtëpia e dy prej liqeneve më të mëdhenj në Evropën Jugore dhe një nga më të vjetrat në botë. Liqenet e vendit janë kryesisht me origjinë karstike ose glaciale. Liqeni më i madh në Evropën Jugore është Liqeni i Shkodrës gjeografikisht i vendosur në veri, i ndarë me Malin e Zi. Një nga liqenet më të vjetra në botë është Liqeni i Ohrit që ndodhet në juglindje, të ndarë me Maqedoninë. Liqenet më të larta në Evropën Jugore janë Liqeni i Madh dhe i Vogël i Prespës në juglindje, të ndarë me Maqedoninë dhe Greqinë.

Vendi është gjithashtu shtëpia e shumë lagunave me formë, madhësi dhe strukturë të ndryshme. Ata janë të vendosura kryesisht përgjatë bregdetit në perëndim të vendit dhe gjithashtu në juglindje. Ata kontribuojnë në produktivitetin e përgjithshëm të ujërave bregdetare duke mbështetur një shumëllojshmëri të habitateve dhe ekosistemeve. Laguna më e madhe në vend është Laguna e Karavastës e vendosur në mes të deltes së Shkumbinit dhe Semanit. Një tjetër lagunë e rëndësishme janë lagunat e Patoku, Narta, Kunë-Vain dhe Butrinti.

Problemet mjedisore

Ndotja e ajrit

Ndotja e ajrit është një çështje e rëndësishme mjedisore në qytetet më të mëdha të Shqipërisë, veçanërisht në kryeqytetin e Tiranës. Rritja e ndjeshme e ndotjes së ajrit në qytetet më të mëdha

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

rezultoi nga një rritje e mprehtë e pronësisë së makinave dhe zvogëlimi i gjelbërimit urban. Përqendrimet mesatare vjetore të PM10 dhe NO2 në Tiranë janë mbi vlerat kufitare të Standardit Kombëtar të Cilësisë së Ajrit dhe Organizatës Botërore të Shëndetit.

Ndotja e ujrave

Ndotja e ujit në Shqipëri është shkaktuar nga hedhja e mbeturinave, dhe shkarkimi i ujërave të zeza dhe ujërave të zeza që nuk trajtohen. Dy lumenj që kalojnë përmes kryeqytetit, Tirana, janë dy nga lumenjtë më të ndotur në Shqipëri. Lana dhe Lumi i Tiranës janë të pastra në burimin e tyre, por sapo të hyjnë në Tiranë, uji i tyre është disa herë më i ndotur se standardet e lejuara. Ndotja industriale e lumenjve është vërejtur në lumenjtë Shkumbini, Fani, Gjanica dhe Semani, ku komponimet organike toksike dhe metalet nga aktivitetet minerare dhe industriale ndikojnë shumë në këto lumenj.

Mbetjet

Sistemi i menaxhimit të mbetjeve përbëhet nga sisteme të dobëta të grumbullimit në qytete dhe shumë pak sisteme grumbullimi në zonat rurale. Mbulimi i mbledhjes së Shqipërisë është rreth 77%. Riciklimi bëhet nga kompanitë private, të cilat punësojnë njerëz të varfër për të mbledhur mbeturinat plastike, metalike, qelqi dhe letre të cilat përpunohen ose paketohen dhe pastaj shiten në vende të tjera. Pjesa tjetër është kryesisht e deponuar. Ndërgjegjësimi për riciklimin e mbeturinave është i ulët. Mbeturat dhe hedhja e mbeturinave mbetet një problem serioz për Shqipërinë.

Shpyllezimi

Prerja ilegale është kërcënimi kryesor për pyjet shqiptare. Kërcënimi tjetër vjen nga zjarret në pyje, të cilat në vitet e fundit janë intensifikuar.

Ndryshimet klimatike

Shumë vende janë gjithnjë e më të ndjeshme ndaj ngjarjeve shkatërruese të motit - përmbytjet, thatësitat, stuhitë e erës apo parametra të tjerë. Vulnerabiliteti është ndikuar pjesërisht nga ekstremet e fundit në ndryshueshmërinë e klimës, por gjithashtu ndjeshmëria e vendeve ndaj ngjarjeve nga praktikat e kaluara, kushtet socio-ekonomike ose çështjet e trashëgimisë. Shkalla në të cilën ndjeshmëria ndaj motit ndikon në ekonomitë e vendeve është nxitur nga aftësitë e tyre përballuese ose adaptuese.

Shqipëria është një nga më të prekurat në rajon për ndryshimin e trendeve të klimës. Ndryshimet e modeleve të motit tashmë janë vërejtur gjatë 15 viteve të fundit me rritjen e temperaturave, zvogëlimin e reshjeve dhe ngjarjet më të shpeshta ekstreme si përmbytjet dhe thatësitat. Dëbora ka qenë gjithnjë e më pak dhe shkrihet më herët dhe më shpejt se në vitet e mëparshme. Projektionet tregojnë një rënie të reshjeve verore prej rreth 10 përqind deri në vitin 2020 dhe 20 përqind deri në vitin 2050. Dy sektorë që ndikohen shumë nga këto ndryshime në klimë janë energjia dhe bujqësia.

10.2 Burime te pershtatshme te dhenash dhe informacioni per projektin dhe per zbatimin e tij

Instituti i Statistikave në Shqipëri (INSTAT) është organi përgjegjës për sigurimin e mbledhjes së të gjitha statistikave në Republikën e Shqipërisë. Mbledh dy lloje të statistikave: të dhënat administrative dhe të dhënat nga anketat. Të dhënat administrative grumbullohen nga institucionet shtetërore dhe nga ministritë sipas Programit Kombëtar të Statistikave.

Sistemi aktual statistikor karakterizohet nga një hendek ndërmjet të dhënave dhe informacionit të mbledhur nga institucionet në një rën anë dhe treguesit e kërkuar në nivel ndërkombëtar për monitorim nga ana tjetër. Të dhënat nuk janë të standardizuara. Shpesh ato nuk mblidhen në mënyrë rigorozë dhe të qëndrueshme, duke e bërë të vështirë për të monitoruar të njëjtin tregues me kalimin e kohës. Për më tepër, agjendat e reja të politikave duhet të futin indikatorë të rinj, duke përfshirë treguesit e performancës, për të plotësuar treguesit klasikë që janë aktualisht në përdorim.

Punesimi dhe biznesi. Që nga viti 2007, INSTAT ka kryer Anketimin e Fuqisë Punëtore për të matur papunësinë reale, numrin e njerëzve që punojnë në bujqësi dhe personat që punojnë në sektorin privat jobujqësor. Zyra Kombëtare e Punës dhe Zyra e Tatimeve grumbullojnë të dhëna administrative mbi punësimin dhe papunësinë. INSTAT merr informacion mbi sipërmarrjen e grave nëpërmjet anketimeve kombëtare të bazuara në regjistrin kombëtar për ndërmarrjet dhe bizneset. Të dhënat janë të ndara sipas gjinisë së pronarit / administratorit, llojit të biznesit, sektorit, rajonit etj.

Sektori bujqësor. Bartja e përgjegjësisë për mbledhjen e të dhënave nga Ministria e Bujqësisë, Zhvillimit Rural dhe Administrimit të Ujërave në INSTAT në vitin 2011 ka ndikuar negativisht në sistemin e grumbullimit të të dhënave të sektorit bujqësor. Për shkak të këtij transferimi, sistemi i grumbullimit të të dhënave është përkeqësuar në aspektin e burimeve njerëzore dhe financiare, angazhimeve të donatorëve dhe cilësisë. Për më tepër, vendimi për të mos publikuar rezultatet e Regjistrimit të Bujqësisë (ndërmarrë në vitin 2012) ka rezultuar në hendekun e grumbullimit të të dhënave dhe mungesën e mjeteve për monitorimin e politikave dhe programeve bujqësore. Të dhënat e fundit statistikore për gratë në bujqësi dhe punësimi i tyre në to aktualisht nuk janë të disponueshme. Lidhur me çështjen e angazhimit dhe rolit të grave në bujqësi, Anketa e Fuqisë Punëtore të ndërmarrë nga INSTAT mund të ofrojë informata të rëndësishme për monitorimin e ndjeshëm gjinor të strategjisë së punësimit dhe strategjive të tjera ndërsektoriale që trajtojnë pabarazitë gjinore.

Sektori Shëndetësor. Monitorimi i rezultateve shëndetësore aktualisht vuan nga bashkëpunimi i dobët ndërmjet institucioneve të ndryshme përgjegjëse për të dhënat e sektorit shëndetësor, duke përfshirë Ministrinë e Shëndetësisë, Institutin e Shëndetit Publik, spitalet dhe institucionet e tjera shëndetësore. Kjo sfidë ndikon negativisht në cilësinë, saktësinë dhe qasjen e të dhënave administrative. Statistikat e shëndetësisë nuk janë as të standardizuara, të harmonizuara, as të ndara sipas seksit. Të dhënat administrative shëndetësore janë të fragmentuara dhe standardet e përdorura nga Ministria e Shëndetësisë janë të ndryshme nga ato të përdorura nga INSTAT dhe Instituti i Shëndetit Publik. Të dhënat në Institutin e Shëndetit Publik janë më të plota, pasi ato

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

përfshijnë të dhëna dhe informacione tematike nga sistemi i kujdesit shëndetësor parësor si dhe nga spitalet (publike). Megjithatë, në përgjithësi, treguesit kryesorë të shëndetësisë, duke përfshirë ato që veçanërisht monitorojnë shëndetin e grave dhe burrave, ende duhet të vendosen.

Mrotja sociale, sigurimet shoqërore. Të dhënat administrative të sistemit të mbrojtjes sociale grumbullohen nga Shërbimi Social Shtetëror në bazë të legjislacionit dytësor për ndihmë ekonomike dhe mbështetje tjetër sociale (p.sh. për personat me aftësi të kufizuara). Të dhënat administrative të skemës së Ndihmës Ekonomike janë të ndara sipas gjinisë së kryefamiljarit që ka të drejtë për ndihmë ekonomike. Sistemi i sigurimeve shoqërore mbledh të dhënat administrative në një mënyrë të ndarë sipas gjinisë për të gjithë përfituesit e rinj dhe kontribues në sistem.

Varferia. Në vitin 2015, INSTAT ka pilotuar metodologjinë e Statistikave të BE mbi të ardhurat dhe kushtet e jetesës (SILC) në Shqipëri për matjen e varfërisë, e cila ofron të dhëna për varfërinë dhe përjashtimin në nivelin e individit. Të dhënat e varfërisë të zërthyer sipas gjinisë mungonin për një kohë të gjatë, meqë metodologjia për matjen e varfërisë mbledhi të dhëna në nivel të ekonomisë familjare sa i përket konsumit të agreguar të ekonomive familjare. Zbatimi i metodologjisë së re sipas udhëzimeve të Eurostatit do të sigurojë - për herë të parë - të dhënat e varfërisë të ndara sipas gjinisë, si dhe nga vendndodhja urbane / rurale. Nga ana tjetër, kjo do të ofrojë një pasqyrë më të plotë dhe më të saktë për varfërinë, duke mundësuar reagime në shënjestër të politikave.

Qeveria e Shqipërisë ka bërë përparim të rëndësishëm në krijimin e kornizave relevante institucionale dhe të politikave për arritjen e barazisë gjinore dhe fuqizimit të gruas, në përputhje me standardet dhe detyrimet ndërkombëtare, rajonale dhe kombëtare të barazisë gjinore. Duke pranuar se sigurimi i barazisë midis grave dhe burrave në të gjitha sferat, de jurea dhe de facto është kritike për zhvillimin e qëndrueshëm të shoqërive, duke lehtësuar progresin drejt barazisë gjinore është një komponent kyç i agjendës së anëtarësimit të Bashkimit Evropian në Ballkanin Perëndimor.

Në përputhje me Memorandumin e Mirëkuptimit të rinovuar midis BE-së dhe UN Women në Shqipëri, ka nisma që synojnë forcimin e kuadrit institucional për barazinë gjinore në Shqipëri, duke rritur zbatimin e kornizave ligjore dhe politike për parandalimin dhe luftimin e dhunës me bazë gjinore, përmirësimi i mundësive socio-ekonomike të grave dhe vajzave dhe qasja në tregun formal të punës, promovimi i pjesëmarrjes politike dhe publike të grave, rritja e qasjes së barabartë në drejtësi për gratë dhe vajzat dhe mbrojtja e të drejtave të tyre seksuale dhe riprodhuese. Ka sektorë të rinj dhe në zhvillim që kërkojnë vëmendje më të madhe, të tilla si menaxhimi i rrezikut nga fatkeqësitë, varfëria energjetike dhe ndryshimet klimatike.

Mekanizmat institucionalë në sferën e barazisë gjinore kanë qenë temë diskutimi për disa vite. Sidoqoftë, situata mbetet e pazgjidhur dhe makineritë gjinore ekzistuese gjinore vazhdojnë të kenë mungesë të resurseve, duke rezultuar në një efektivitet të kufizuar dhe dobësi të ndikimit. Pavarësisht nga detyrimet ligjore kombëtare, kërkesat ndërkombëtare dhe angazhimet sociale që barazia gjinore mbetet midis prioriteteve kryesore të vendit, veprimet konkrete të ndërmarra nga Qeveria për të zbatuar angazhime të tilla tregojnë kapacitetin e kufizuar të Qeverisë për të trajtuar në mënyrë korrekte barazinë gjinore në të gjithë sektorët dhe nivelet e qeverisjes, duke filluar me mungesën e një mekanizmi kombëtar që i dedikohet vetëm barazisë gjinore. Përmirësimet janë arritur kryesisht në miratimin e dokumenteve të politikave dhe në rishikimin e titujve të strukturave përkatëse, por këto struktura nuk kanë burime të mjaftueshme njerëzore dhe financiare, si dhe infrastrukturën e nevojshme për zbatimin e mandateve të tyre.

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

Përveç kësaj, përkundër përpjekjeve për të dokumentuar historinë e mekanizmit ekzistues kombëtar multifunksional që nga krijimi i tij, ekziston një rrezik në rritje i humbjes së memorjes institucionale. Është e qartë se mbledhja e të dhënave, si dhe kapacitetet e monitorimit dhe vlerësimit në lidhje me mekanizmin duhet të përmirësohen. Për më tepër, nuk ka linjë konkrete buxhetore në Ministrinë e Mirëqenies Sociale dhe Rinisë për të mbështetur misionin dhe objektivat e mekanizmit dhe pothuajse të gjitha veprimet në mbështetje të dhe të ndërmarra nga ky mekanizëm mbesin kryesisht të mbështetura nga donatorët dhe agjencitë ndërkombëtare.

Rrjeti i punonjësve të barazisë gjinore me orar të plotë në nivel qendror dhe komunal të administratës publike shqiptare kërkon masa serioze për investime dhe qëndrueshmëri në mënyrë që të jenë në përputhje me kërkesat ligjore. Gama e veprimeve që kërkojnë gjithnjë e më shumë ekspertizë në integrimin gjinor kërkon punësimin e individëve të përkushtuar dhe të kualifikuar me orar të plotë, të cilët janë të pajisur me burime të mjaftueshme financiare dhe infrastrukturë dhe të mbështetur nga udhëzimet dhe masat e zhvillimit të kapaciteteve.

Strategjia Kombëtare për Barazinë Gjinore 2016-2020 dhe Plani i saj i Veprimit përcaktojnë hapa specifikë dhe veprime konkrete për nxitjen e përgjegjshmërisë gjinore të politikave dhe programeve.

10.3 Ndikimet e mundshme mjedisore dhe sociale

Projekti do të ofrojë një kombinim të asistencës teknike, mbështetje për reforma të veçanta rregullatore dhe institucionale dhe investime për të financuar përmirësimet infrastrukturore, përmirësimin e kapacitetit fizik të kalimit kufitar. Në përgjithësi nuk është parashikuar ndonjë ndikim i rëndësishëm direkt ne mjedis. Ndikimi i tërthortë nëpërmjet rritjes së lehtësimit të tregtisë dhe transportit ka të ngjarë të jetë paksa negativ. Cilësia e ajrit do të ndikohet negativisht si rezultat i rritjes së automjeteve dhe lëshimeve të gazrave serrë. Kjo do të kompensohet pjesërisht nga efikasiteti i përmirësuar i lëvizjes së mallrave dhe zvogëlimi i kongestionit.

Shumica e aktiviteteve të planifikuara sipas WBTFP do të ndryshojnë nga shkalla e mesme në të vogël. Rrjedhimisht, rëndësia e ndikimeve të drejtpërdrejta negative mjedisore dhe sociale ka gjasa të jetë e vogël. Të gjitha aktivitetet e planifikuara në kuadër të projektit do të kenë ndikime pozitive mjedisore dhe sociale.

Pritet që tregtarët e vegjël të ndikohen pozitivisht si rezultat i rritjes së lëvizjes së mallrave dhe njerëzve që kërkojnë më shumë shërbime, duke nxitur një kontribut pozitiv të kërkesës në tregjet vendore.

PIU do të vlerësojë rreziqet potenciale negative të ndonjë projekti të veçantë. Rreziqet potenciale do të shmangen aty ku është e mundur. Nëse kjo nuk është e mundur, duhet të merren masat e duhura zbutëse me qëllim që të minimizohen sa më shumë që të jetë e mundur ndikimet.

Nuk ka asnjë vlerësim të ndikimit mbi sipërmarrësit femra në këtë fazë të projektit. Por pritet që ofruesit lokalë të shërbimeve do të ndikohen pozitivisht dhe sipërmarrësit femra do të përfitojnë gjithashtu nga rritja e kërkesës për shërbime.

Në lidhje me trafikimin e qenieve njerëzore, ka dy faktorë të ndryshëm që do të kishin ndikim në këtë çështje

1. Rritja e lëvizjes së mallrave dhe njerëzve si rezultat i drejtpërdrejtë i projektit mund të shkaktojë një rritje të trafikimit të qenieve njerëzore gjithashtu. PIU do të mbajë lidhje me agjencitë e tjera zbatuese (p.sh. kontrollin e kufirit, policinë, zyrën e emigracionit etj.) Duke ofruar të dhëna dhe përvojë të dobishme për të trajtuar çështjen. Duhet të ketë një përpjekje të përbashkët agjencish për një rezultat më të mirë në këtë temë.

2. Përmirësimi i sistemeve të kontrollit në vendkalimet kufitare dhe komunikimi dhe bashkëpunimi ndërmjet shteteve mund të ndikojë negativisht në çdo formë trafikimi.

Projekti pritet të ketë ndikime pozitive socio-ekonomike duke nxitur tregtinë ndërkufitare midis vendeve fqinje:

- Infrastruktura ekzistuese do të përmirësohet
- Do të rrisë bashkëveprimet sociale ndërmjet njerëzve që jetojnë pranë kufirit
- Do të lehtësojë procedurat e kalimit kufitar

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

- Do të krijojë vende pune të përhershme / të përkohshme dhe të ardhura të lidhura, për popullsinë që jeton në zonat e projektit

- Do të përmirësojë sigurinë për shkak të shërbimeve më të mira.

Meqenëse infrastruktura, strukturat dhe pajisjet ekzistuese do të rehabilitohen, rindërtohen, riparohen dhe zëvendësohen, ndikimi në mjedis do të jetë pasojë e pranisë njerëzore dhe makinave ndërtimore, si dhe për natyrën e punimeve ndërtimore në një vend të caktuar, të cilat janë të kufizuara në vendin e punimeve ose përreth tij.

Ndikimet në mjedis që do të ndodhin gjatë zbatimit të projektit janë pasojë e drejtpërdrejtë e makinave të ndërtimit dhe të të prezencës së punetoreve. Ndotjet që ndodhin në fazën e rindërtimit, rehabilitimit dhe riparimit janë të përkohshme dhe të kufizuara në intensitet.

Ndikimi në dhera dhe në toka bujqesore

- Dëmtime fizike në tokë, si rezultat i hedhjes së pakontrolluar të mbeturinave të ngurta dhe të lëngshme

- Emetimi i gazeve, pluhurit, metaleve të rënda nga makinat e ndërtimit dhe mjetet e transportit çon në ndotjen e tokës,

- Përdorimi i tokës për vendet e përkohshme të ndërtimit dhe rrugët e përkohshme

- Dëmtime fizike në tokë, si rezultat i hedhjes së pakontrolluar të mbeturinave të ngurta dhe të lëngshme

Ndotja e mundshme e ujit

- Plotësimi / mbushja e shtretërve të lumenjve me material ndërtimor për shkak të mungesës së kujdesit të kontraktuesit mund të shkaktojë mbushjen e shtratit, ndotje të ujit, ngritje të nivelit të ujit në pjesën e sipërme ose madje edhe zbrëthimin e plotë të shtratit me materiale guri me lëvizje të vazhdueshme nëntokësore të rrjedhjes së ujit.

- Shkarkimi i produkteve të mbetjeve të ndryshme nga procesi i ndërtimit dhe kompleksit të ndërtimeve (lëngjet, grimcat dhe mbeturinat e ngurta) në brigje ose direkt në shtretërit e lumenjve çon në ndotjen e ujit dhe përhapjen e ndotjes përgjatë rrjedhës së lumit.

- Shkarkimi i ujërave të përdorura nga vendi i ndërtimit (teknologjik dhe higjienik) në rrjedhat e ujit ose në tokë shkakton ndotjen të rrezikshëm dhe shpërndarjen e agjentëve biologjikë.

- Gërmimet në terren mund të shkaktojnë hapjen e hapësirave të akuifereve, nderprerjen e ujërave nëntokësore (ciklin e ujit).

- Fraksione të holla grimcash mund të shperlahen gjatë ekzekutimit të punimeve të ndërtimit nën ndikime të ndryshme nga venddepozitimet e përkohshme. Kjo do të krijojë një rrjedhë sipërfaqësore të turbullt.

- Materialet e mbeturinave, vaji mekanik, karburantet etj mund të shpërndahen nga mosfunksionimi i makinave ndërtimore dhe automjeteve ose personelit të pakujdesshëm.

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

- Vendndodhja e makinave të rënda, depove të përkohshme të materialeve ndërtimore pranë lumenjve ose rrjedhave ujore sipërfaqësore.
- Shkarkimet e mundshme të ujërave të ndotura nga objektet në vend, të tilla si objekti në rikonstrukcion

Ajri

Një rritje e përqendrimit të substancave ndotëse, kryesisht pluhurit dhe gazeve të shkarkimit nga automjetet pritet si pasojë e punimeve të ndërtimit. Përkeqësimi i cilësisë së ajrit do të shkaktohet nga:

- shkarkimet e gazrave nga kamionët dhe makinerite që do të angazhohen në kryerjen e punimeve,
- grimcat pezull (pluhuri) që do të ngrihet nga vendi i ndërtimit, rrugët e transportit kur kalojnë kamionët dhe mekanizmat,
- grimcat pezull nga depozitat e përkohshme të agregatëve dhe të gurëve.

Pluhuri, si pasojë e transportit dhe kryerjes së të punimeve (gërmimi, ngarkimi dhe shkarkimi i materialit), gazrat e shkarkuara nga makinat e ndërtimit dhe automjetet motorike mund të shkaktojnë një ulje të cilësisë së ajrit në zonën e punimeve të ndërtimit gjatë punimeve. Ndikimi në ajër pritet në zonën që është disa qindra metra larg nga vendi i punimeve. Megjithatë, nuk pritet një ndikim i rëndësishëm në popullatën lokale, as shkelje e përqendrimit të lejuar të emetimeve në ajër. Kështu që të gjitha ndikimet janë të lidhura ngushtë me vendndodhjen e punimeve, ato janë të përkohshme me prirje për t'u rikthyer në gjendjen fillestare pas përfundimit të punimeve.

Zhurma

Zhurma dhe dridhjet mund të ndodhin si pasojë e:

- punimeve ne kantier
- aktivitetit te punonjesve ne kantier dhe
- levizjes se shtuar te automjeteve dhe makinerive te rend ate ndertimit

Flora dhe fauna

- Emetimet e ndotësve nga kamionët dhe makineritë e ndërtimit kanë ndikime negative në vegjetacion rreth vendit të ndërtimit;
- Shqetësim të kafshëve të egra dhe kafshëve të tjera për shkak të zhurmës dhe pranisë njerëzore

Ndikimi mbi vendbanime dhe popullsi

- Pozicionimi i pakontrolluar i vendit të ndërtimit pranë njësive rezidenciale mund të çojë në ndërprerje të rrugëve të komunikimi:
- Përkeqësimi i cilësisë së jetës gjatë punimeve të ndërtimit përmes zhurmës, vibracioneve, pluhurit.

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

Ndikimet mbi habitatin dhe biodiversitetin

Nga zbatimi i rindërtimit, rehabilitimit, riparimit të infrastrukturës ekzistuese të dëmtuar nga përmytjet, objekteve dhe pajisjeve, nuk do të ndërtohen kapacitete të reja infrastrukturore, të cilat mund të çojnë në zenie të re te tokës, humbje të habitatit, fragmentim të habitatit dhe në këtë mënyrë një ndikim të konsiderueshme mbi biodiversitetin.

Ndikimet mbi trashëgimnine kuturore dhe artistike

Nëse vlerat kulturore dhe historike ndodhen në zonën e punimeve, ato mund të rrezikohen me punimet e ndërtimit.

Në rast se gjatë punimeve kontraktori gjen objekte arkeologjike ose objekte arkeologjike ose objekte natyrore me prejardhje gjeologjike dhe paleontologjike ose minerale-petrografe, të cilat supozohet se kanë një kapacitet të monumentit natyror, ai është i detyruar që menjëherë të nderprese punimet dhe të njoftojë Institutin për Mbrojtjen e Monumentet e Kulturës dhe të marre masa për të parandaluar rezikun nga shkatërrimi dhe dëmtimet dhe për ta mbajtur atë në pozicionin ku është zbuluar.

10.3.1 Ndikimet negative te mundshme dhe masat zbutese te rekomanduara

Aktivitetet e projektit mund të gjenerojnë ndikime negative mjedisore dhe sociale gjatë fazave të zbatimit dhe funksionimit. Punimet e ndërtimit mund të kenë efekte të kufizuara dhe lokale mbi komunitetet si fizike (ndotja e ajrit dhe ujit) ashtu edhe socio-ekonomike (përdorimi i tokës, gjenerimi i të ardhurave, lëvizshmëria etj.). Aktivitetet ndërtimore gjithashtu mund të ndikojnë negativisht në kullimin, nëse nuk janë planifikuar mirë.

Të gjitha ndotjet potenciale (uji dhe ajri) sipas WBTTFP mund të rezultojnë nga aktivitetet e rindërtimit të kalimeve kufitare dhe menaxhimi i mbetjeve / ujërave.

Degradimi i tokës (për shkak të erozionit të tokës, kullimit, menaxhimit të mbeturinave) mund të lindë për shkak të aktiviteve të ndërtimit dhe rehabilitimit. Mjetet e shqyrtimit mjedisor dhe social do të përdoren për të identifikuar dhe zbutur ndikimet e mundshme pasi ato lidhen me lloje të caktuara të investimeve në komunitet.

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

Permbledhje e ndikimeve kryesore:

Mjedisi	Ndikimi	Komente
Ndikimet në përdorimin e tokës / vendbanimet	I vogel	Nuk ka nevojë për tokë shtesë për zhvillimin e projektit në territorin shqiptar. Megjithatë RPF është përgatitur në rast se do të ketë nevojë të tillë në nënprojektet e ardhshme.
Ujrat sipërfaqesore dhe nentokesore	I vogel	Për shkak të sasisë së ulët të përdorimit të ujit për projektin dhe nënprojektet, të cilat potencialisht mund të drenazhohen në çdo lumë, ndikimi konsekuent pritet të jetë minimal për të neglizhuar.
Cilesia e ajrit	I vogel	Ndikim i përkohshëm. Cilësia lokale e ajrit mund të përjetojë një përkeqësim të moderuar dhe të përkohshëm për shkak të pluhurit nga trafiku i ndërtimit dhe niveleve të ngritura të oksidit të azotit (NOx) dhe oksidit të squfurit (SOx) nga shkarkimet e pajisjeve ndërtimore.
Flora dhe fauna (Zonat dhe specie e mbrojtura)	I vogel	Humbje ose dëmtimi minimal i vegjetacionit dhe nderprerje e habitatit mund të ndodhë gjatë punimeve. Nuk do të ketë ndikime negative në zonat e mbrojtura për shkak të natyrës së punimeve. Të gjitha punët do të jenë brenda kufijve të objekteve ekzistuese.
Zhurma dhe vibrimet	I vogel	Vetëm ndikim i kufizuar i përkohshëm gjatë fazës së rehabilitimit. Masat zbutëse në formën e mburojave të devijimit të zhurmës do të vendosen aty ku do të ketë nivel më të lartë të zhurmës. Ndikimi mund të zbutet duke ndjekur një orar të arsyeshëm kohor të punës.
Cilesia e tokes	I vogel	Ndotja e tokes mund te shfaqet si rrjedhoje e: Kullimi i materialeve të perdorura, derdhja e kimikateve të rrezikshme dhe toksike. Ndikimi mund të zbutet duke ndjekur procedurat e sakta të menaxhimit të mbeturinave

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

Mjedisi	Ndikimi	Komente
Mbetjet	I vogel	Rreziqet shëndetësore dhe ndikimet mjedisore mund të ndodhin për shkak të praktikave të gabuara të menaxhimit të mbeturinave. Të gjithë kontraktorët duhet të respektojnë procedurat e menaxhimit të mbeturinave.
Mbetjet e rrezikshme	I mesem	Asbesti, pajisjet që përmbajnë merkuri, vaji i përdorur nga makineritë dhe pajisjet mund të përziejnë në mënyrë të papërshtatshme me rrymat e mbetjeve jo të rrezikshme. Është përgjegjësi e kontraktorëve për të menaxhuar në mënyrë korrekte të gjitha rrymat e mbetjeve.
Ceshtjet kulturore dhe fetare	I vogel	Aktivitetet e rregullta të rehabilitimit, nëse nuk menaxhohen siç duhet, mund të shkaktojnë shqetësime në vendet kulturore dhe fetare. Ndikimi mund të shmanget duke zbatuar masat e lidhura me ESMP.
Ndikime cumulative etj.	I mesem/ i vogel	Punimet e përkohshme, rehabilitimi mund të shkaktojnë një rritje të lehtë të niveleve të zhurmës dhe përqendrimit e ndotësve të ajrit vetëm gjatë punimeve.

Tabela 4: Ndikime te mundshme mjedisore

10.3.2 Konsultimi publik

Raporti mbi konsultimin publik do të përfundojë pas konsultimeve publike.

Procedura e konsultimit publik bazohet në legjislacionin shqiptar të mëposhtëm.

Ligji Nr. 119/2014 "Për të drejtën e informimit".

VKM nr. 247, datë 30.4.2014 "Për përcaktimin e rregullave, kërkesave dhe procedurave për informimin dhe përfshirjen e publikut në vendimmarrjen mjedisore".

Versioni përfundimtar i ESMF do të përmbajë:

- Mënyra në të cilën është shpallur njoftimi i konsultimit: mediat e përdorura, data, përshkrimi ose kopja e shpalljes
- Ditën e konsultimit
- Vendndodhjen e konsultimit
- Kush është ftuar në mënyrë specifike (emri, organizata ose profesioni, telefoni / faksi / numri i emailit / adresa
- Lista e pjesëmarrësve (emri, organizimi ose profesioni, detajet e kontaktit)
- Axhenda e takimit
- Përmbledhje e procesverbaleve të mbledhjeve (komentet, pyetjet dhe përgjigja e prezentuesve)
- Lista e vendimeve të marra dhe çdo veprim i rënë dakord me afatet dhe përgjegjësitë.

10.3.3 Marreveshjet e zbatimit

Njësia e zbatimit të projektit do të krijohet nën MIE për të kryer aktivitetet e planifikimit, zbatimit dhe monitorimit, ndërsa prokurimi dhe menaxhimi financiar do të jenë nën mandatin e MEF. Secili operacion do të përfshijë rishikimin, vlerësimin, zbatimin dhe mbikëqyrjen e pavarur të masave mbrojtëse. Natyra ndërsektoriale e lehtësimit të tregtisë dhe transportit nënkupton që përgjegjësia juridike nuk bie në mënyrë direkte në një ministri apo njësi të caktuar qeveritare dhe se zbatimi kërkon përfshirjen e ministrive / entiteteve të ndryshme.

Agjencitë qeveritare të përfshira në zbatimin e projektit do të përfshijnë: Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë, Ministrinë e Industrisë dhe Energjetikës, Drejtorinë e Përgjithshme të Doganave, Ministrinë e Turizmit dhe Mjedisit.

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

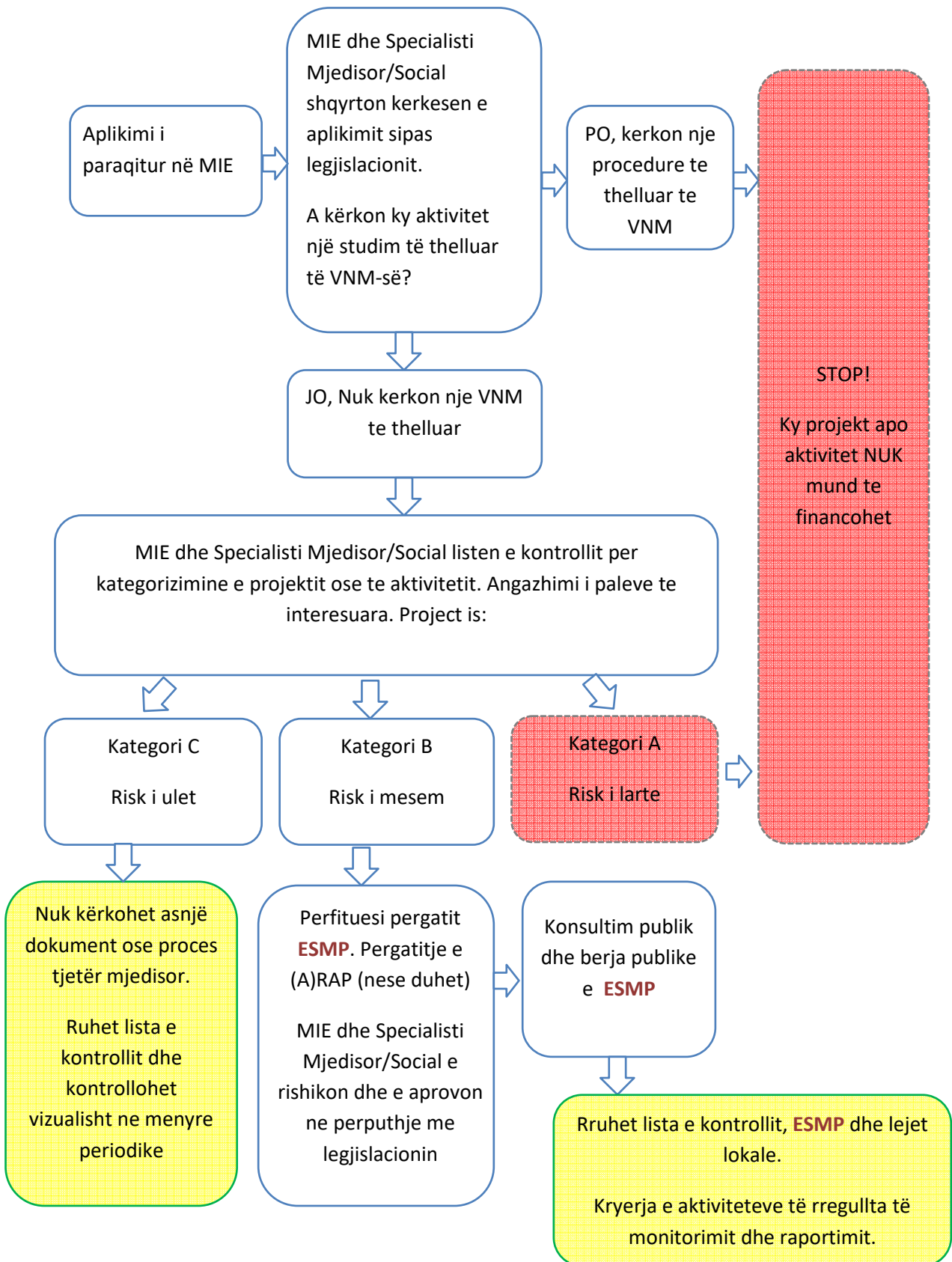
Prandaj do të kërkohet një udhëheqje e fortë institucionale dhe kujdestari në nivelin më të lartë. Duke pasur parasysh shumëllojshmërinë e agjencive dhe faktin se pjesa më e madhe e fondeve do të disbursohen duke zbatuar instrumentin financiar të bazuar në rezultate, MIE do të jetë spiranca për PIU.

Menaxhimi i besimit, duke përfshirë prokurimin dhe menaxhimin financiar, është brenda përgjegjësisë së Njesisë Qendrore të Fiduciaries - CFU (përgjegjëse për prokurimin dhe menaxhimin financiar) të vendosur nën MEF.

Kapaciteti institucional për Politikën Mbrojtëse të PIU dhe ndërmarrjeve publike do të analizohet gjatë përgatitjes së projektit.

Aneke

Aneksi 1: Procedura e vleresimit mjedisor dhe social

Aneksi 2: Lista e kontrollit mjedisor dhe social

Emri i projektit (Numri i references):				
Qyteti/Bashkia:				
Emri i aplikantit:				
Kontakti:				
Lista e kontrollit mjedisor dhe social (duhet të plotësohen dhe të dorëzohen për çdo aplikim)				
Kriteri	Po	Jo	Shenime	
1				
<p>A kërkon aktiviteti i propozuar një vlerësim të thelluar të ndikimit në mjedis sipas Ligjit Shqiptar mbi Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis (lista e projekteve për të cilat VNM e thelluar është e detyrueshme është me poshtë)?</p> <p>Nëse po, ky aktivitet nuk mund të financohet.</p>				
2				
<p>A kërkon aktiviteti i propozuar Vlerësim paraprak të ndikimit në mjedis sipas Ligjit Shqiptar mbi Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis (lista e projekteve për të cilat VNM-ja paraprake është e detyrueshme është me poshtë)?</p>				
3				
<p>A do të përfshijë aktivitetet e financuara punime rindertimi/shkaterimi?</p> <p><i>Nese po duhet te pergatitet ESPM!</i></p>				

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

4	A ka kompania leje, licenca, aprovime, etj te vlefshme? Nëse jo, ju lutem shpjegoni.			
5	Lejet për të shqyrtuar përfshijnë: leje ndërtimi, leje operative / përdorimi, leje urbane, leje për menaxhimin e ujit , etj. <i>Nëse jo, a do të përdoret financimi për të korrigjuar këtë kusht?</i>			
6	A ka ndërmarrja ekzistuese një leje të vlefshme mjedisore (ose është në procedurën e marrjes së lejes mjedisore sipas ligjit shqiptar për lejet mjedisore) dhe a eshte veprimtaria e propozuar nen ato për të cilat është lëshuar kjo leje?			
7	A ka ndërmarrja ekzistuese një leje të vlefshme për menaxhimin e ujit që kërkon investime të veçanta ose masa për lëshimin e ujërave të ndotura të ndërmarrjes (ose është në procedurën e marrjes së kësaj leje sipas rregullores shqiptare)?			
8	A duhet ndërmarrja ekzistuese të ndjekë rregulloret specifike të mjedisit shqiptar në lidhje me shkarkimin e ajrit, përdorimin e ujit ose shkarkimin e ujërave të zeza dhe menaxhimin e mbeturinave të ngurta?			
9	A ka ndonjë tarifë mjedisore, gjoba ose ndonjë detyrim tjetër mjedisor (p.sh. në pritje të procedurave gjyqësore që përfshijnë çështjet e mjedisit etj)			
10	<i>Nëse po, a do të përdoret financimi për të korrigjuar këtë gjendje dhe ju lutem shpjegoni?</i>			
11	A ka pasur ndonjë ankesë të ngritur nga personat apo grupet e prekura nga OJQ-të në			

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

12	<p>lidhje me aktivitetin / projektin?</p> <p>Nëse po, a do të përdoret financimi i grantit për të korrigjuar këto ankesa?</p>		
13	<p>A do të ndikojë aktiviteti i propozuar ne perdorimin e tokës, p.sh.</p> <ul style="list-style-type: none"> · Nderprerje te pronës private · Zhvendosja e personave të prekur nga projekti · Humbja e tokave private apo mjeteve te jeteses · Ndikimet në të ardhurat e jetesës <p>Nëse po, do të përgatitet një Plan Veprimi për Rivendosjen e Zhvendosjes / Përmbushjes së Vendit ose Plani i Veprimit për Rivendosjen e Shkurtuar</p>		
14	<p>A ndikon ku aktivitet me shume se 200 persona?</p>		
15	<p>Përdori tokën që aktualisht është e zënë ose përdoret rregullisht për qëllime prodhuese (p.sh. kopshtari, blegtori, kullota, vende të peshkimit, pyje</p>		
16	<p>Rezulton në kufizimin e pavullnetshëm të aksesit nga njerëzit në parqet dhe zonat e mbrojtura me ligj</p>		
17	<p>A do të ndërpresë aktivitet i propozuar aksesin në institucionet shëndetësore dhe arsimore</p>		
18	<p>Ndikoje ne shendetin dhe sigurine e komunitetit?</p>		
19	<p>A do të ndikojë projekti në grupet e ndjeshme me ndonjë nga ndikimet e identifikuara më</p>		

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

	sipër?			
20	Kete ndikim negativ në dyqanet informale pergjate rrugëve anësore, tregtarët ose ndonjë lloj tjetëraktiviteti komercial			
21	Jape mundësinë për të përmirësuar dyqanet informale pergjate rrugëve anësore, tregtarët ose aktivitetet tregtare te nomadeve			
22	Ndikoje persona të zhvendosur brenda vendit ose refugjatë			
23	A do të gjenerojë aktiviti shkarkime ujore (ujëra të zeza) që mund të kërkojnë trajtim, kontroll ose leje të veçantë të menaxhimit të ujit?			
24	A do të gjeneroje aktiviti emetime ne ajer të cilat do të kërkonin kontrole të posaçme për të siguruar përputhjen me standardet ligjore?			
25	A do të gjeneroje aktiviteti nivele zhurme që do të kërkonin masa kontrolli për të siguruar pajtueshmërinë me standardet e zhurmës? A do të ndikojnë nivelet e zhurmës në receptorët veçanërisht të ndjeshëm (habitatet natyrore, spitalet, shkollat, qendrat lokale të popullsisë)?			

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

26	<p>A do të prodhoje, konsumojë, përdor ose ruajë ky aktivitet, materiale të rrezikshme qe:</p> <ul style="list-style-type: none"> · kërkojnë leje të veçanta ose licenca · kërkojnë personel të licencuar ose të trajnuar · janë të jashtëligjshme ose të ndaluara në BE · janë të vështira, të shtrenjta ose të vështira për tu menaxhuar · mund të shkaktojë ndotje të tokës dhe ujit ose rreziqe shëndetësore nëse nuk janë vendosur masa adekuate të kontrollit 		
27	<p>A do të prodhojë aktiviteti mbeturina të ngurta që mund të konsiderohen të rrezikshme, të vështira për t'u administruar ose mund të jenë përtej fushëveprimit të mbetjeve shtëpiake të zakonshme?</p> <p>(Kjo mund të përfshijë, karkasat e kafshëve, materialet toksike, pesticidet, mbetjet mjekësore, materialet e pastrimit, lëndët djegëse etj.)</p>		
28	<p>A do të kryhet veprimtaria brenda ose në afërsi të habitateve natyrore ose zonave që konsiderohen nga qeveria për statusin e mbrojtjes zyrtare? A do të ndikojë potencialisht aktiviteti në zonat me rëndësi të njohur për trashëgiminë kulturore lokale, rajonale apo kombëtare?</p>		
29	<p>A do të përfshijë aktiviteti import të organizmave të gjallë, p.sh. fidaneve, insekteve, kafshëve, etj. ose veprave që mund të ndikojnë në receptorët e ndjeshëm mjedisor?</p>		
30	<p>A ka shprehur popullata lokale apo ndonjë OJQ shqetësime për aspekte mjedisore të aktivitetit të propozuar ose ka shprehur kundërshtim?</p>		

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

31	A ka ndonjë aspekt tjetër të aktivitetit që do të shkaktonte rrezik ose do të kishte ndikim në mjedis, popullsinë ose mund të konsiderohej si një shqetësim (p.sh. përdorimi i pesticideve) nëpërmjet operacioneve normale ose në kushte të veçanta?			
----	--	--	--	--

Emri i aplikuesit: _____

Firma: _____

Date: _____

Njesia e Zbatimit te Projektit

Lista e kontrolluar nga: _____

Numer telefoni: _____

E-mail: _____

Nëse ndonjë nga kutitë 13-22 përzgjidhet PO, do të aktivizohet OP.BP 4.12 dhe do të përgatiten instrumente specifike për vendin në përputhje me RPF.

Nëse ndonjë nga kutitë 23-31 është shënuar PO, masat lehtësuese të përpjestuara duhet të projektohen përmes EMPS-së specifike të vendit.

Aplikuesi është i vetëdijshëm për kërkesat e VNM-së sipas Ligjit Shqiptar dhe vërteton se nuk kërkohet raport i thelluar i vlerësimit të ndikimit në mjedis.

Pas këtij hapi, duhet të ndiqet tabela e skemes "Procedura mjedisore dhe sociale" e treguar më sipër. Kjo listë kontrolli dhe procedura përcaktojnë nëse duhet përgatitur VNM paraprake dhe EMPS.

Aneksi 3: Lista perjashtuese e IFC:

- Prodhimi ose tregtia e ndonjë produkti ose aktiviteti që konsiderohet si i paligjshëm sipas ligjeve ose rregulloreve të vendit pritës ose konventave dhe marrëveshjeve ndërkombëtare, ose subjekt i ndalimeve ndërkombëtare, të tilla si farmaceutika, pesticidet / herbicidet, substancat që zvogëlojnë ozonin, bifenilet poliklorinuara (PCB) të rregulluara nën CITES
- Prodhimi ose tregtimi i armëve ose municioneve
- Prodhimi ose tregtia e pijeve alkoolike (përjashtuar birrën dhe verën)
- Prodhimi ose tregtia e duhanit
- Baste, kazino dhe ndërmarrje ekuivalente
- Prodhimi ose tregtimi i materialeve radioaktive (kjo nuk vlen për blerjen e pajisjeve mjekësore, pajisjeve të kontrollit të cilësisë (matjes) dhe çdo pajisje ku IFC konsideron se burimi radioaktiv të jetë i parëndësishëm dhe / ose i mbrojtur në mënyrë adekuate.
- Prodhimi ose tregtimi i fibrave të asbestit të pakufizuar. Kjo nuk vlen për blerjen dhe përdorimin e copave të çimentos të asbestit të lidhur, ku përmbajtja e asbestit është më pak se 20%.
- Peshkimi neto në mjedis detar duke përdorur rrjeta me gjatësi më të madhe se 2.5 km
- Prodhimi ose aktivitetet që përfshijnë forma të dëmshme ose shfrytëzuese të punës së detyruar / punës së dëmshme të fëmijëve
- Operacionet e prerjeve komerciale për përdorim në pyjet primare tropikale
- Prodhimi ose tregtimi i drurit ose produkteve të tjera pyjore përveç atyre nga pyjet e menaxhuara në mënyrë të qëndrueshme
- Prodhimi, tregtimi, magazinimi ose transportimi i vëllimeve të konsiderueshme të kimikateve të rrezikshme, apo përdorimi në shkallë tregtare i kimikateve të rrezikshme (përfshin benzinë, vajgurin dhe produkte të tjera të naftës)
- Prodhimi ose aktivitetet që ndikojnë në tokat në pronësi, ose pretendohen nën gjykimin, nga popujt indigjenë, pa pëlqimin e plotë të dokumentuar të këtyre popullsive

Aneksi 4: Projektet që i nënshtrohen Procedurës së Thelluar të Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis

LIGJ Nr. 10440, datë 7.7. 2011 PËR VLERËSIMIN E NDIKIMIT NË MJEDIS

1. Rafineritë e naftës bruto (duke përfshirë ndërmarrjet që prodhojnë vetëm lubrifikantë nga nafta bruto) dhe instalimet për gazifikimin ose lëngëzimin e 500 tonë ose më shumë qymyr ose argjila/shiste bitumonoze në ditë.

2. Termocentrale ose instalime të tjera me djegie, me një prodhim nxehtësie prej 20 ose më shumë megavatësh.

3. Stacionet e energjisë bërthamore dhe reaktorë të tjerë bërthamorë, duke përfshirë edhe çmontimin ose nxjerrjen e tyre nga përdorimi (me përjashtim të instalimeve kërkimore për prodhimin dhe shndërrimin e materialeve të ndashme (të zbërthyeshme) ose të riprodhueshme, fuqia maksimale e të cilave nuk e tejkalon ngarkesën termale të vazhdueshme prej 1 kilovati). Stacionet e Energjisë Bërthamore dhe reaktorë të tjerë bërthamorë pushojnë së qeni të tillë, kur lënda bërthamore dhe elemente të tjera radioaktive të ndotura janë zhvendosur për një kohë të gjatë nga vendi i instalimit.

4. a) Instalimet për ripërpunimin e lëndës djegëse bërthamore të rrezatuara.

b) Instalimet e projektuara për:

i) prodhimin ose pasurimin e lëndës djegëse bërthamore;

ii) për përpunimin e lëndës djegëse të rrezatuara bërthamore ose mbetjeve me nivel të lartë radioaktiv;

iii) për hedhjen përfundimtare të lëndës djegëse të rrezatuara;

iv) vetëm për asgjësimin/depozitimin përfundimtar të mbetjeve radioaktive;

v) vetëm për ruajtjen (e planifikuar për më tepër se 10 vjet) të lëndës djegëse të rrezatuara bërthamore ose mbetjeve radioaktive në një vend të ndryshëm nga vendi i prodhimit.

Vepra të integruara për shkrirjen fillestare të hekurit të derdhur dhe çelikut.

Instalime për prodhimin e metaleve bruto johekur nga xeherorët, koncentratet ose materialet dytësore (material që është nënprodukt) prej proceseve metalurgjike, kimike ose elektrolitike.

5. Instalime për nxjerrjen e asbestit dhe për përpunimin ose transformimin e asbestit dhe produkteve që përmbajnë asbest: për produktet e çimentos me bazë asbesti, me një prodhim vjetor prej më tepër se 20 000 tonë produkt final, për materiale abrazive me një prodhim vjetor prej më shumë se 50 tonë produkt final dhe për përdorime të tjera të asbestit me përdorim mbi 200 tonë në vit.

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

6. Instalime të integruara kimike, domethënë instalime për prodhimin në shkallë industriale të substancave që përdorin proceset e shndërrimit kimik, ku shumë njësi janë vendosur përballë njëra-tjetrës dhe janë të lidhura funksionalisht me njëra-tjetrën për:

a) prodhimin e kimikateve bazë organike;

b) prodhimin e kimikateve bazë inorganike;

c) për prodhimin e plehrave kimike (të thjeshta apo të përbëra) me bazë fosfori, azoti ose potasiumi (fertilizatorë të thjeshtë ose të përbërë);

ç) për prodhimin e produkteve bazë për mbrojtjen e shëndetit të bimëve dhe biocideve;

d) për prodhimin e produkteve farmaceutike bazë, duke përdorur një proces kimik ose biologjik;

dh) për prodhimin e eksplozivëve.

7. a) Ndërtimi i linjave për trafik hekurudhor me distanca të gjata.

b) Ndërtimi i aeroporteve me pista që kanë një gjatësi bazë prej 2 100 m ose më tepër. Në kuptim të këtij ligji “aeroport” nënkupton aeroporte, të cilat përputhen me përkufizimin e dhënë në Konventën e Çikagos më 1944, që themeloi Organizatën Ndërkombëtare Civile të Aviacionit (Shtojca 14 e kësaj konvente).

c) Ndërtimi i autostradave dhe rrugëve ekspres (korsive të autostradave për shpejtësi të lartë). Në kuptim të këtij ligji, “rrugë ekspres” është një rrugë që plotëson kushtet e dhëna në përkufizimin e Marrëveshjes Europiane mbi Arteriet Kryesore të Trafikut Ndërkombëtar, 15 nëntor 1975.

ç) Ndërtimi i një rruge të re me katër ose më shumë korsi, ose rregullimi dhe/ose zgjerimi i një rruge ekzistuese, që ka dy apo me pak korsi, në mënyrë që të bëhet me katër ose më shumë korsi, kur rruga e re ose seksioni i rregulluar dhe/ose i zgjeruar i saj do të jetë 10 kilometra ose më shumë në gjatësi të vazhdueshme.

8. a) Rrugë ujore në brendësi të tokës dhe porte për transportin e brendshëm ujqor, që lejojnë kalimin e anijeve me mbi 1 350 tonë.

b) Portet tregtare, kalatat për ngarkim-shkarkim të lidhura me tokën dhe portet e jashtme (me përjashtim të kalatave të traqeteve) që mund të marrin anije me mbi 1 350 tonë.

9. Instalime për asgjësimin e mbetjeve për incinerimin, trajtimin kimik, sipas seksionit D9, ose venddepozitimet e mbetjeve të rrezikshme, siç përcaktohet në ligjin “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve” .

10. Instalime për asgjësimin e mbetjeve, për incinerimin, trajtimin kimik, sipas seksionit D9, të mbetjeve jo të rrezikshme me një kapacitet mbi 50 tonë në ditë, sikurse përcaktohet në ligjin “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve” .

11. Nxjerrja e ujit nëntokësor ose skema të rimbushjes artificiale të ujit nëntokësor, ku volumi vjetor i ujit të nxjerrë apo të rimbushur është 10 milionë metër kub ose më shumë.

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

12. a) Veprat për transferimin e burimeve ujore midis baseneve lumore, kur ky transferim synon në parandalimin e mungesave të mundshme të ujit dhe ku masa e ujit të transferuar e kalon nivelin prej 20 milionë metër kub në vit;

b) Në të gjitha rastet e tjera, veprat për transferimin e burimeve ujore midis baseneve lumore, kur rrjedha mesatare shumëvjetore e basenit të nxjerrjes është mbi 2 000 milionë metër kub në vit dhe ku masa e ujit të transferuar e tejkalon nivelin e 5 për qind të kësaj rrjedhe.

Në të dyja rastet, përjashtohen transferimet e tubacioneve të ujit të pijshëm.

13. Impiantet e trajtimit të ujërave të ndotura, me kapacitet mbi 30 000 ekuivalent popullsie, sikurse përcaktohet në legjislacionin për rezervat ujore.

14. Nxjerrja e naftës e dhe gazit natyror për qëllime tregtare, ku masa e nxjerrë e tejkalon nivelin prej 50 tonë/ditë në rastin e naftës dhe 10 000 m³/ditë në rastin e gazit.

15. Diga dhe instalime të tjera, që janë projektuar për të penguar daljen e ujit ose për të depozituar ujin në mënyrë të përhershme, ku një masë e re ose shtesë uji e penguar ose e depozituar është mbi 10 milionë m³.

16. Tubacionet me një diametër prej më shumë se 800 mm dhe një gjatësi prej më shumë se 40 km:

a) për transportimin e gazit, naftës, kimikateve dhe

b) për transportimin e gazit të dioksidit të karbonit (CO₂), me qëllim injektimin dhe ruajtjen e tij në formacione gjeologjike nën tokë, përfshirë stacionet e pompimit që lidhen me to.

17. Instalime për mbarështimin intensiv të pulave ose derrave me mbi:

a) 1 000 krerë për pulat që rriten për mish, 20 000 vende për pulat që rriten për vezë;

b) 3 000 krerë për derra për prodhim mishi (mbi 30 kilogramë); ose

c) 100 krerë për dosa.

18. Impiante industriale për:

a) prodhimin e materialeve të buta ose materialeve të ngjashme fibroze;

b) prodhimin e letrës dhe tabelave, me një kapacitet prodhues që e tejkalon masën prej 50 tonësh në ditë.

19. Gurore dhe miniera sipërfaqësore, ku sipërfaqja e vendit është mbi 0,5 hektarë, ose vende për nxjerrjen e torfës, ku sipërfaqja e vendit është mbi 1 hektar.

20. Ndërtimi i linjave elektrike në lartësi, me një voltazh mbi 220 kV dhe gjatësi mbi 10 kilometra.

21. Instalimet për depozitimin e naftës, prodhimeve petrokimike ose kimike, me një kapacitet prej 50 000 ose më shumë tonësh.

22. Vendet e injektimit dhe ruajtjes së dioksidit të karbonit në formacione gjeologjike nën tokë, të përcaktuara me akt normativ të posaçëm.

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

23. Instalimet për kapjen e gazit të dioksidit të karbonit (me qëllim injektimin dhe ruajtjen në formacione gjeologjike nën tokë) nga instalime të tjera që mbulohen nga kjo shtojcë, ose ku kapja totale vjetore e dioksidit të karbonit është 1,5 megaton ose më shumë se kaq.

Aneksi 5: Projektet që i nënshtrohen procedurës paraprake të vlerësimit të ndikimit në mjedis

1. Bujqësia, silvikultura dhe akuakultura.

a) Projekte për ristrukturimin e tokës rurale;

b) Projekte për përdorimin e tokës së pakultivuar ose zonave gjysmënatyrore për qëllime të bujqësisë intesive;

c) Projekte për menaxhimin e ujit për bujqësi, duke përfshirë dhe ujitjen dhe projektet e kullimit të tokës;

ç) Pyllëzimi fillestar dhe shpyllëzimi për qëllimet e ndryshimit në një lloj tjetër të përdorimit të tokës;

d) Instalime për rritjen intesive të kafshëve (projektet që nuk përfshihen në shtojcën I);

dh) Rritje intensive e peshkut;

e) Marrje e tokës nga deti.

2. Industri nxjerrëse.

2.1 Gurore, miniera sipërfaqësore dhe nxjerrje e torfës (projekte që nuk janë përfshirë në shtojcën I);

2.2 Minierat nëntokësore;

2.3 Nxjerrje e mineraleve nga marina ose llumërat lumore;

2.4 Shpim i thellë, në veçanti:

a) shpim gjeotermal;

b) shpim për depozitimin e materialeve të mbetjeve bërthamore;

c) shpim për furnizim me ujë, me përjashtim të shpimit për studimin e stabilitetit të tokës;

2.5 Instalime sipërfaqësore industriale për nxjerrjen e qymyrit, naftës, gazit natyror dhe xeherorëve, si dhe të argjilave/shisteve bituminoze.

3. Industria e energjisë.

a) Instalimet industriale për prodhimin e energjisë elektrike, avullit ose ujit të ngrohtë (projekte që nuk përfshihen në shtojcën I);

b) Instalime industriale për mbajtjen e gazit, avullit ose ujit të ngrohtë; transmetimin e energjisë elektrike me kabëll në lartësi (projekte që nuk përfshihen në shtojcën I)

c) Depozita sipërfaqësore të gazit natyror;

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

- ç) Depozita nëntokësore të gazeve të djegshme;
- d) Depozita sipërfaqësore të lëndëve djegëse fosile;
- dh) Briketimi industrial i qymyrit dhe linjtit;
- e) Instalime për përpunimin dhe ruajtjen e mbetjeve radioaktive (në rast se nuk janë përfshirë në shtojcën I);
- ë) Instalime për prodhimin e energjisë hidroelektrike;
- f) Instalime për përdorimin e fuqisë së erës për prodhim energjie (stacione të energjisë së erës).
- g) Instalimet për kapjen e gazit të dioksidit të karbonit (me qëllim injektimin dhe ruajtjen në formacione gjeologjike nën tokë) nga instalime të tjera që nuk mbulojnë nga shtojca I e këtij ligji.

4. Prodhimi dhe përpunimi i metaleve.

- a) Instalime për prodhimin e gizës dhe çelikut (shkrirje parësore ose dytësore);
- b) Instalime për përpunimin e metaleve prej çeliku:
  - i) mullinj me rula të nxehtë;
  - ii) farkat me çekiçë;
- iii) aplikimi i mbulesave mbrojtëse me metal të shkrirë;
- c) Fonderitë e metaleve hekurore;
  - ç) Instalime për shkrirjen, duke përfshirë aliazhet, të metaleve johekurore, përveç metaleve të çmuara, duke përfshirë produktet e rikuperuara (rafinim, derdhje në fonderi etj.);
  - d) Instalime për trajtimin sipërfaqësor të metaleve dhe materialeve plastike, duke përdorur një proces elektrolitik ose kimik;
- dh) Prodhimi dhe montimi i mjeteve motorike dhe prodhimi i motorëve për këto mjete;
- e) Kantier ndërtimi anijesh;
- ë) Instalime për ndërtimin dhe riparimin e avionëve;
- f) Prodhimi i pajisjeve për hekurudha;
- g) Farkëtim me eksploziv;
- gj) Instalime për pjekjen dhe aglomerimin e xeherorëve metalorë.

5. Industria minerale.

- a) Furrat me qymyr (distilim i qymyrit të thatë);
- b) Instalimet për prodhimin e çimentos;

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

c) Instalime për prodhimin e asbestit dhe prodhimin e produkteve të asbestit, që nuk janë përfshirë në shtojcën I;

ç) Instalime për prodhimin e qelqit, duke përfshirë dhe fibrat e qelqit;

d) Instalimet për shkrirjen e substancave minerale, duke përfshirë dhe prodhimin e fibrave minerale;

dh) Prodhimi i produkteve qeramike nëpërmjet djegies, në veçanti tjegullat për çati, tullat, tullat zjarrduruese, pllakat, veshjet prej guri ose porcelani.

6. Industria kimike (Projekte që nuk përfshihen në shtojcën I).

a) Trajtim i produkteve ndërmjetëse dhe prodhimi i kimikateve;

b) Prodhimi i pesticideve dhe produkteve farmaceutike, bojërave dhe llaqeve, elastomerëve dhe peroksideve;

c) Depozitat e produkteve të naftës, petrokimike dhe kimike.

7. Industria ushqimore.

a) Prodhimi i vajrave dhe yndyrnave vegjetale dhe shtazore;

b) Prodhimi, përpunimi dhe paketimi dhe i produkteve shtazore dhe bimore;

c) Prodhimi i produkteve me bazë qumështi;

ç) Prodhimi i birrës dhe maltos;

d) Prodhimi i ëmbëlsirave dhe i shurupeve;

dh) Instalime për therjen e kafshëve;

e) Instalime industriale për prodhimin e niseshtes;

ë) Fabrika për prodhimin e ushqimeve me bazë peshku dhe vajrave të peshkut;

f) Fabrika sheqeri.

8. Industria tekstile, e lëkurës, drurit dhe letrës.

a) Fabrika industriale për prodhimin e letrës dhe kartonit (projekte që nuk përfshihen në shtojcën I);

b) Impiante për paratrajtimin (për operacione të tilla si larje, zbardhje, mercerizim) ose ngjyrosja e fibrave apo tekstileve;

c) Fabrika për regjie të lëkurave;

ç) Instalime për përpunimin dhe prodhimin e celulozës.

9. Industria e gomës.

Prodhimi dhe trajtimi i produkteve me bazë elastometri.

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

10. Prodhime infrastrukture.

- a) Projekte për zhvillimin e pasurive të patundshme industriale;
- b) Projekte për zhvillime urbane, duke përfshirë dhe ndërtimin e qendrave tregtare dhe parkimet për makinat;
- c) Ndërtimi i mjediseve të shërbimeve hekurudhore dhe terminaleve të transportit intermodal (projekte që nuk përfshihen në shtojcën I);
- ç) Ndërtimi i fushave ajrore (projekte që nuk përfshihen në shtojcën I);
- d) Ndërtim rrugësh, portesh dhe instalimesh për porte, duke përfshirë dhe portet e peshkimit (projekte që nuk përfshihen në shtojcën I);
- dh) Ndërtime në tokë të kanaleve të lundrueshme, që nuk përfshihen në shtojcën I, kanalizime dhe vepra për largimin e ujit të shkaktuar nga përmytjet;
- e) Diga dhe instalime të tjera të projektuara për të penguar ose për të mbajtur/depozituar ujë në periudha afatgjata (projekte që nuk përfshihen në shtojcën I);
- ë) Tramvaj, hekurudha nëntokësore dhe në lartësi, linja të varura/teleferikë ose linja të ngjashme të një lloji të veçantë, të përdorura ekskluzivisht ose kryesisht për transport pasagjerësh;
- f) Instalime tubacionesh naftë dhe gazi (projekte që nuk përfshihen në shtojcën I) dhe tubacionet e transportit të gazit dioksid karboni, me qëllim injektimin dhe ruajtjen në formacione gjeologjike nën tokë;
- g) Instalime të kanaleve ujësjellës/akuedoteve në distanca të largëta;
- gj) Veprat bregdetare kundër erozionit dhe punimet në det që mund të ndryshojnë bregun për shkak të ndërtimeve, për shembull, të digave, moleve, bankinave të ankorimit dhe punimeve të tjera për mbrojtje nga deti, duke përjashtuar mirëmbajtjen dhe rindërtimin e veprave të tilla;
- h) Nxjerrja e ujit nëntokësor dhe skemat e tjera për rimbushjen artificiale të ujërave nëntokësore, që nuk janë përfshirë në shtojcën I;
- i) Veprat për transferimin e burimeve ujore midis baseneve lumore, që nuk janë përfshirë në shtojcën I.

11. Projekte të tjera.

- a) Rrugët e përhershme për gara dhe provat e mjeteve motorike;
- b) Instalimet për asgjësimin e mbetjeve (projekte të cilat nuk përfshihen në shtojcën I);
- c) Impiantet për trajtimin e ujërave të ndotura (projekte që nuk përfshihen në shtojcën I);
- ç) Vendet për depozitim të llumërave;
- d) Depot e skrapit të hekurit, përfshirë ato nga automjetet;

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

- dh) Bankat e provës për motorët, turbinat ose reaktorët;
- e) Instalimet për prodhimin e fibrave minerale artificiale;
- ë) Instalimet për rikuperimin ose shkatërrimin e substancave shpërthyes;
- f) qendra blerje/grumbullimi të kafshëve shtëpiake të plakura/të sëmura apo qendrat e asgjësimit të kafshëve dhe produkteve të tyre jo për konsum njerëzor.

12. Turizmi dhe koha e lirë.

- a) Pistat e skive, teleferikët, ngritësit me kabëll dhe zhvillimet që lidhen me to;
- b) Vendqëndrimet e jahteve dhe anijeve;
- c) Fshatra turistike dhe komplekse hotelesh jashtë zonave urbane bashkë me zhvillimet që i shoqërojnë ato;
- ç) Vendet për kampe të përhershme dhe karavane;
- d) Parqe tematike.

Aneksi 6: Lista e ligjeve në fuqi në nivel lokal, direktivat e BE-së dhe si ato reflektohen në ligjin shqiptar

LIGJ Nr. 7961, datë 12.7.1995, KODI I PUNES SE REPUBLIKES SE SHQIPERISE

LIGJ Nr. 8734, datë 1.2.2001 PËR GARANTIMIN E SIGURISË SË PUNËS TË PAJISJEVE DHE TË INSTALIMEVE ELEKTRIKE

LIGJ Nr. 8739, date 12.2.2001 PER GARANTIMIN E SIGURISE SE PUNES TE PAJISJEVE NEN PRESION

LIGJ Nr. 8897, datë 16.5.2002 PËR MBROJTJEN E AJRIT NGA NDOTJA

LIGJ Nr. 8934, date 5.9.2002 PER MBROJTJEN E MJEDISIT

LIGJ Nr. 9108, datë 17.7.2003 PËR SUBSTANCAT DHE PREPARATET KIMIKE

LIGJ Nr. 9115, date 24.7.2003 PER TRAJTIMIN MJEDISOR TE UJERAVE TE NDOTURA

LIGJ Nr. 9634, datë 30.10.2006 PËR INSPEKTIMIN E PUNËS DHE INSPEKTORATIN SHTETËROR TË PUNËS

LIGJ Nr. 9774, datë 12.7.2007 PËR VLERËSIMIN DHE ADMINISTRIMIN E ZHURMËS NË MJEDIS

LIGJ Nr. 9887, datë 10.3.2008 PËR MBROJTJEN E TË DHËNAVE PERSONALE

LIGJ Nr. 9959, date 17.07.2008, PER TE HUAJT

LIGJ Nr. 10237, datë 18.2.2010 PER SIGURINE DHE SHENDETIN NE PUNE

LIGJ Nr. 10431, datë 9.6.2011 PËR MBROJTJEN E MJEDISIT

LIGJ Nr. 10440, datë 7.7. 2011 PËR VLERËSIMIN E NDIKIMIT NË MJEDIS

LIGJ Nr. 10448, date 14.07.2011 PER LEJET E MJEDISIT

LIGJ Nr. 10463, datë 22.9. 2011 PËR MENAXHIMIN E INTEGRUAR TË MBETJEVE

UDHEZIM Nr. 8, date 27.11.2007 PER NIVELET KUFI TE ZHURMAVE NE MJEDISE TE CAKTUARA

UDHËZIM Nr. 3, datë 19.11.2009 PËR METODOLOGJINË E VLERËSIMIT TË RAPORTIT TË VLERËSIMIT TË NDIKIMIT NË MJEDIS

UDHËZIM Nr. 1037-1, datë 12.4.2011 PËR VLERËSIMIN DHE MENAXHIMIN E ZHURMËS MJEDISORE

VKM Nr. 73, datë 28.1.2008 PËR MIRATIMIN E RREGULLAVE TEKNIKE “PËR KËRKESAT THELBËSORE DHE VLERËSIMIN E KONFORMITETIT TË PAJISJEVE NËN PRESION”

VKM Nr. 99, datë 18.2.2005 PËR MIRATIMIN E KATALOGUT SHQIPTAR TË KLASIFIKIMIT TË MBETJEVE

VKM Nr. 100, date 3.2.2008 PER PERCAKTIMIN E SUBSTANCAVE TE RREZIKSHME

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

VKM Nr. 107, datë 9.2.2011 “PËR PËRBËRJEN, RREGULLAT E ORGANIZIMIT DHE TË FUNKSIONIMIT TË KËSHILLIT TË SIGURISË DHE SHËNDETIT NË PUNË DHE PËRFAQËSUESIT TË PUNËMARRËSVE”

VKM Nr. 108, datë 9.2.2011 “PËR AFTËSITË QË DUHET TË PLOTËSOJNË PUNËMARRËSIT, PERSONAT DHE SHËRBIMET E SPECIALIZUARA, QË MERRN ME ÇËSHTJET E SIGURISË DHE TË SHËNDETIT NË PUNË”

VKM Nr. 169, datë 28.3.2007 PËR PROCEDURËN E DORËZIMIT TË AKTIT TË INSPEKTIMIT DHE ELEMENTET E PËRMBAJTJES SË TIJ

VKM Nr. 177 date 31.03.2005 PER NORMAT E LEJUARA TE SHKARKIMEVE TE LENGETA DHE KRITERET E ZONIMIT TE MJEDISEVE UJORE PRITES

VKM Nr. 177, datë 6.3.2012 PËR AMBALAZHET DHE MBETJET E TYRE

VKM Nr. 178, datë 6.3.2012 PËR INCINERIMIN E MBETJEVE

VKM Nr. 207, date 9.5.2002 PER PERCAKTIMIN E PUNEVE TE VESHTIRA OSE TE RREZIKSHME

VKM Nr. 359, date 25.3.1996 PER RREGULLIMIN E KOHES SE PUNES DHE TE PUSHIMIT TE ROJAVE DHE TE PUNONJESVE TE TJERE TE CILET PERMBUSHIN FUNKSIONE TE NGJASHME ME TA

VKM Nr. 384, date 20.5.1996 PER MBROJTJEN E TE MITURVE NE PUNE

VKM Nr. 397, date 20.5.1996 PER MBROTJEN E VECANTE TE GRAVE SHTATEZENA DHE TE AMESISE

VKM Nr. 419, date 4.8.2000 PER OBJEKTET E RREZIKSHME

VKM Nr. 435, date 12.9.2002 PER MIRATIMIN E NORMAVE TE SHKARKIMEVE NE AJER NE REPUBLIKEN E SHQIPERISE

VKM Nr. 453, datë 23.6.2005 PËR MIRATIMIN E LISTËS SË PAJISJEVE QË PËRDORIN LËNDË OZONHOLLUESE

VKM Nr. 461, date 22.7.1998 PER REGJISTRIN QE MBAN PUNEDHENESI PER AKSIDENTET NE PUNE DHE PER SEMUNDJET PROFESIONALE

VKM Nr. 513, date 30.7.2004 PER KLASIFIKIMIN E VEPRIMTARISE DHE PER DOKUMENTACIONIN E PROCEDURËN PER DHENIEN E LEJES NGA INSPEKTORATI I PUNES, PARA VENIES NE PUNE TE NDERMARRJES

VKM Nr. 541 datë 25.9.1995 PER DETYRAT QE KANE MINISTRITE, INSTITUCIONET DHE PERSONAT

VKM Nr. 594 date 22.12.1997 REGJISTRI QE MBAN PUNEDHENESI PER PUNEMARRËSIT E TIJ

VKM Nr. 613, datë 7.9.2011 PËR MIRATIMIN E RREGULLIT TEKNIK “PËR KËRKESAT THELBËSORE DHE VLERËSIMIN E KONFORMITETIT TË PAJISJEVE NË MJEDISE TË HAPURA NË LIDHJE ME EMETIMIN E ZHURMAVE”

VKM Nr. 692, date 13.12.2001 PER MASAT E VECANTA TE SIGURIMIT DHE MBROJTJES SE SHENDETIT NE PUNE

PROJEKTI I LEHTESIMIT TE TREGTISË DHE TRANSPORT NE BALLKANIN PERËNDIMOR

VKM Nr. 742, date 6.11.2003 PER DISA SHTESA DHE NDRYSHIME NE VENDIMIN NR. 692, DATE 13.12.2001 TE KESHILLIT TE MINISTRAVE “PER MASAT E VECANTA TE SIGURIMIT DHE TE MBROTJES SE SHENDETIT NE PUNE

VKM Nr. 788, date 14.12.2005 PER PERCAKTIMIN E AKSIDENTIT NE PUNE OSE PER SHKAK TE PUNES

VKM Nr. 803, date 4.12.2003 PER MIRATIMIN E NORMAVE TE CILESISE SE AJRIT

VKM Nr. 824, date 11.12.2003 PER KLASIFIKIMIN, AMBALAZHIMIN, ETIKETIMIN DHE REUAJTJEN E SUBSTANCAVE DHE TE PREPARATEVE TE RREZIKSHME

VKM Nr. 853 dt.28.12.2005; PER MIRATIMIN E LISTES SE MBETJEVE TE RREZIKSHME

VKM Nr. 1012, datë 10.12.2010 PËR MIRATIMIN E RREGULLORES PËR SINJALISTIKËN NË KANTIER DHE NË VENDIN E PUNËS

VKM Nr. 1022, datë 15.12.2010 PËR MIRATIMIN E LISTËS SË STANDARDEVE TË HARMONIZUARA SHQIPTARE, QË KANË KARAKTER REFERUES PËR PREZUMIMIN E KONFORMITETIT TË PAJISJEVE MBROJTËSE PERSONALE

VKM Nr. 1096, DATË 4.11.2009 PËR MIRATIMIN E RREGULLIT TEKNIK “PËR KËRKESAT THELBËSORE DHE VLERËSIMIN E KONFORMITETIT TË PAJISJEVE TË MBROJTJES PERSONALE”

VKM Nr. 1216, datë 3.9.2008 PËR MIRATIMIN E RREGULLAVE TEKNIKE PËR KËRKESAT THELBËSORE DHE VLERËSIMIN E KONFORMITETIT TË MAKINERIVE.

Aneksi 7: Direktivat e BE-së dhe si ato reflektohen në ligjin shqiptar

	Direktiva e Këshillit 2006/7 / EEC në lidhje me cilësinë e ujit të plazheve	<p>Transpozuar (plotësisht) nëpërmjet:</p> <p>VKM nr.797, dt.29.9.2010 Për miratimin e rregullores sanitare" Për menaxhimin e cilësisë së ujit të plazheve "</p>
	Rregullorja (EC) Nr. 1907/2006 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit e datës 18 dhjetor 2006 lidhur me Regjistrimin, Vlerësimin, Autorizimin dhe Kufizimin e Kimikateve (REACH), krijimin e një Agjencie Evropiane të Kimikateve	<p>Transpozuar (pjesërisht) nëpërmjet:</p> <p>Ligji nr.27 / 2017 për menaxhimin e kimikateve</p> <p>VKM nr. 489, datë 29.6.2016 "Për miratimin e listës së substancave me shqetësim shumë të lartë (SVHC), kriteret për përfshirjen e substancave në listën e SVHC dhe lëshimin e një autorizimi të kushtëzuar për të vazhduar përdorimin e SVHC"</p> <p>Projekt-VKM "Për kufizimet në prodhimin, vënien në treg dhe përdorimin e kimikateve të caktuara dhe disa artikujve të rrezikshëm"</p>

ENVIRONMENTAL AND SOCIAL MANAGEMENT FRAMEWORK FOR ALBANIA

WESTERN BALKAN TRADE AND TRANSPORT FACILITATION PROJECT

	<p>Direktiva 2008/105 / EC për standardet e cilësisë së mjedisit në fushën e politikës së ujit</p>	<p>Transpozuar (plotësisht) nëpërmjet: VKM nr. 246, datë 30.4.2014 "Për normat mjedisore te cilësisë së ujit "</p>
	<p>Direktiva Kuader e Cilësisë së Ajrit 2008/50 / EC</p>	<p>Transpozuar (plotësisht) nëpërmjet: Ligji 162/2014 "Për mbrojtjen e cilësisë së ajrit të ambientit" VKM Nr. 352, datë 29.4.2015 "Për vleresimin e cilësisë së ajrit të ambientit dhe kërkesat për ndotës te caktuar "</p>
	<p>Direktiva e Këshillit 86/278 / KEE mbi mbrojtjen e mjedisit, dhe në veçanti të tokës, kur llumrat e ujërave të zeza përdoren në bujqësi, ndryshuar me Direktivën 91/692 / EEC dhe Rregulloren (EC) Nr. 807/2003 dhe (EC) 219/2009.</p>	<p>Transpozuar (plotësisht) nëpërmjet: VKM nr.127, datë 11.02.2015 "Për kërkesat e përdorimit të llumrave të ujërave të zeza në bujqësi"</p>

ENVIRONMENTAL AND SOCIAL MANAGEMENT FRAMEWORK FOR ALBANIA

WESTERN BALKAN TRADE AND TRANSPORT FACILITATION PROJECT

	<p>Direktiva 2013/39 / BE e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit të datës 12 gusht 2013 për ndryshimin e Direktivave 2000/60 / EC dhe 2008/105 / EC në lidhje me substancat prioritare në fushën e politikës së ujit</p>	<p>Transpozuar (pjesërisht) nëpërmjet: VKM nr. 267, datë 7.5.2014 "Për miratimin e listave të substancave prioritare në mjedisin ujor"</p>
	<p>Direktiva e Këshillit 91/271 / EEC në lidhje me trajtimin e ujërave të ndotura urbane, të ndryshuar me Direktivën e Komisionit 98/15 / EC dhe Rregulloren (EC) Nr. 1882/2003.</p>	<p>Ligji Nr. 9115, datë 24.7.2003 "Për trajtimin mjedisor të ujërave të zeza". VKM nr. 177, datë 31.03.2005, "Për normat e lejuara të shkarkimeve të lëngëta dhe kriteret e zonimit të mjediseve ujore prites"</p>
	<p>Direktiva 2008/98 / EC e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit e datës 19 nëntor 2008 mbi mbetjet</p>	<p>Transpozuar (pjesërisht) nëpërmjet:</p> <p>Ligji Nr. 10463, dt.22.09.2011 "Për menaxhimin e integruar të mbetjeve" i ndryshuar</p> <p>VKM nr. 967, datë 25.10.2013 "Për organizimin dhe funksionimin e komitetit të menaxhimit të integruar të mbetjeve"</p> <p>VKM nr. 229, datë 23.4.2014 "Për miratimin e rregullave për transferimin e mbeturinave jo të rrezikshme dhe informacionin që duhet të përfshihet në fletën e transferimit"</p>

ENVIRONMENTAL AND SOCIAL MANAGEMENT FRAMEWORK FOR ALBANIA

WESTERN BALKAN TRADE AND TRANSPORT FACILITATION PROJECT

		VKM nr. 371, datë 11.6.2014 Për miratimin e rregullave për dërgesën e mbeturinave të rrezikshme dhe shënimin e tyre të transportit
		VKM nr. 418, datë 25.6.2014 "Për grumbullimin e mbeturinave të ndara në burim"
		VKM nr. 608, datë 17.9.2014 "Për përcaktimin e masave të nevojshme për mbledhjen dhe trajtimin e mbeturinave bio dhe kriteret dhe afatet për reduktimin e tyre"
		VKM nr.798, datë 29.9.2010 Për miratimin e rregullores "Për administrimin e mbeturinave spitalore"
		VKM nr.575, dt.24.06.2015 "Për miratimin e kërkesave për menaxhimin e mbetjeve inerte"
	Direktiva e Habitatit Direktiva e Këshillit 92/43 / EEC e 21 Majit 1992 mbi ruajtjen e habitateve natyrore dhe të faunës dhe florës së egër të ndryshuar nga Direktiva 97/62 / EC, Direktiva 2006/105 / EC dhe Rregullatori 1882/2003, si dhe Direktivën 2009/147 / EC "Për ruajtjen e shpendëve të egër ".	<p>Transpozuar (pjesërisht) nëpërmjet:</p> <p>Ligji nr. 9587, datë 20.7.2006 "Për mbrojtjen e biodiversitetit"</p> <p>Ligji Nr. 37/2013 "Për disa ndryshime në ligjin nr.9587, datë 20.7.2006" Për mbrojtjen e biodiversitetit "i ndryshuar"</p> <p>Ligji nr. 68/2014, datë 3.7.2014 "Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr.9587, datë 20.7.2006" Për mbrojtjen e biodiversitetit "</p>

		Ligji (2017) "Për zonat e mbrojtura"
		VKM Nr. 866, datë 10.12.2014 "Për miratimin e llojeve të habitateve natyrore, bimëve, kafshëve dhe zogjve të interesit për Bashkimin Evropian"
	Direktiva e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit 94/62 / EC në paketimin dhe paketimin e mbeturinave, Direktiva 2004/12 / KE e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit e 11 Shkurtit 2004 që ndryshon Direktivën 94/62 / EC për paketimin dhe mbeturinat e paketimit; Deklaratë nga Këshilli, Komisioni dhe Parlamenti Evropian dhe Direktiva 2005/20 / EC e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit e 9 marsit 2005 që ndryshon Direktivën 94/62 / EC për paketimin dhe paketimin e mbeturinave	Transpozuar (pjesërisht) nëpërmjet: VKM nr.177, dt.06.03.2012 "Për paketimin dhe paketimin e mbeturinave"

ENVIRONMENTAL AND SOCIAL MANAGEMENT FRAMEWORK FOR ALBANIA

WESTERN BALKAN TRADE AND TRANSPORT FACILITATION PROJECT

	<p>European Parliament and Council Directive 94/63/EC on the control of volatile organic compound (VOC) emissions resulting from the storage of petrol and its distribution from terminals to service stations, as amended by Regulation (EC) No. 1882/2003</p>	<p>Transpozuar (plotësisht) nëpërmjet: VKM nr. 1075, datë 23.12.2015 "Për masat për kontrollin e shkarkimeve të VOC që rezultojnë nga ruajtja dhe shpërndarja e benzinës nga терминаlet në stacionet e shërbimit".</p>
	<p>Direktiva 96/59 / EC mbi asgjësimin e PCB-ve dhe PCT-ve të ndryshuar me Rregulloret (KE) 596/2009</p>	<p>Transpozuar (plotësisht) nëpërmjet: VKM nr. 387, datë 6.5.2015 "Për miratimin e rregullave për kontrollin e largimit të PCB-ve, dekontaminimin ose asgjësimin e pajisjeve që përmbajnë PCB dhe / ose hedhjen e mbeturinave nga PCB të përdorura"</p>
	<p>Direktiva e Direktivës 2008/50 / EC e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit e datës 21 maj 2008 mbi cilësinë e ajrit të ambientit dhe ajrit më të pastër për Evropën</p>	<p>Transpozuar (plotësisht) nëpërmjet: Ligji 162/2014 "Për mbrojtjen e cilësisë së ajrit të ambientit" VKM nr. 352, datë 29.4.2015 "Për vlerësimin e cilësisë së ajrit të ambientit dhe kërkesat për ndotësit e lidhur me to"</p>

338/97 e Këshillit të datës 9 dhjetor 1996 mbi mbrojtjen e specieve të faunës dhe florës së egër duke rregulluar tregtinë e tyre të ndryshuar (CITES)	Transpozuar (plotësisht) nëpërmjet: Ligji nr.9021, datë 6.3.2003 "Për respektimin e Marrëveshjes për Tregtinë Ndërkombëtare të Specieve të Rrezikuara të Flores dhe Faunës së Egër (CITES)
	Ligji nr. 9867, datë 31.1.2008 "Për rregullat dhe procedurat për tregtinë ndërkombëtare të llojeve të rrezikuara të faunës dhe florës së egër"
	Ligji nr. 40/2013 "Për një ndryshim të ligjit nr. 9867, datë 31.01.2008" Për rregullat dhe procedurat e tregtisë ndërkombëtare të llojeve të rrezikuara të florës dhe faunës së egër "
	Ligji nr. 5/2015, datë 12.02.2015 "Për një ndryshim në ligjin nr. 9867, datë 31.01.2008" Për rregullat dhe procedurat e tregtisë ndërkombëtare të llojeve të rrezikuara të florës dhe faunës së egër "
	Ligji nr. 5/2015, datë 12.02.2015 "Për një ndryshim në ligjin nr. 9867, datë 31.01.2008" Për rregullat dhe procedurat e tregtisë ndërkombëtare të llojeve të rrezikuara të florës dhe faunës së egër "
	Projekt Urdhri i Ministrit "Për miratimin e formularit të regjistrimit", bazuar në ligjin nr.9867, datë 31.1.2008 "Për përcaktimin e rregullave dhe procedurave për tregtinë ndërkombëtare të llojeve të rrezikuara të faunës dhe florës së egër".

ENVIRONMENTAL AND SOCIAL MANAGEMENT FRAMEWORK FOR ALBANIA

WESTERN BALKAN TRADE AND TRANSPORT FACILITATION PROJECT

	<p>Direktiva 98/70 / EC lidhur me cilësinë e benzinës dhe karburanteve të naftës dhe që amendon Direktivën e Këshillit 93/12 / EEC, të ndryshuar me Direktivën 2000/71 / EC53, Direktivën 2003/17 / EC54 dhe Rregulloren (EC) Nr. 1882 / 2003</p>	<p>Transpozuar (pjesërisht) nëpërmjet:</p> <p>VKM nr. 147, dt.21.03.2007 "Për cilësinë e karburanteve të benzinës dhe naftës"</p> <p>VKM dt. 30.07.2008 "Për cilësinë e naftës së prodhuar përmes përpunimit të naftës bruto të vendit"</p> <p>VKM nr.52, datë 14.01.2009 "Për cilësinë e naftës që prodhohet përmes rafinimit të naftës bruto të nxjerrë nga territori i RoA dhe i tregtuar për automjetet rrugore dhe gjeneratorët e energjisë"</p>
	<p>Direktiva e Këshillit 98/83 / EC për cilësinë e ujit të destinuar për konsum njerëzor, të ndryshuar me Rregulloren (EC) Nr. 1882/2003</p>	<p>Transpozuar (pjesërisht) nëpërmjet:</p> <p>VKM nr.379, datë 25.05.2016 Për miratimin e rregullores "Për cilësinë e ujit të pijshëm"</p>
	<p>Direktiva 2008/50 / EC e Parlamentit Europian dhe e Këshillit mbi cilësinë e ajrit të ambientit dhe ajrit më të pastër për Evropën.</p>	<p>Transpozuar (plotësisht) nëpërmjet:</p> <p>Law 162/2014 "On protection of ambient air quality"</p> <p>VKM nr. 352, datë 29.4.2015 "Për vlerësimin e cilësisë së ajrit të ambientit dhe kërkesat për ndotësit e lidhur me to"</p>

ENVIRONMENTAL AND SOCIAL MANAGEMENT FRAMEWORK FOR ALBANIA

WESTERN BALKAN TRADE AND TRANSPORT FACILITATION PROJECT

	Direktiva e Këshillit mbi landfillet e mbetjeve (99/31 / EC)	Transpozuar (plotësisht) nëpërmjet: VKM nr. 452, datë 11.7.2012 "Për landfillet e mbetjeve"
	Direktiva e Këshillit 1999/32 / EC në lidhje me reduktimin e përmbajtjes së squfurit të lëndëve djegëse të caktuara të lëngshme dhe ndryshimin e Direktivës 93/12 / EEC, të ndryshuar me Rregulloren (EC) Nr. 1882/2003 dhe Direktivën 2005/33 / EC	Transpozuar (plotësisht) nëpërmjet: VKM nr.781, dt. 14.11.2012 "Për cilësinë e lëndëve djegëse të caktuara të lëngshme për përdorim të transportit termik, civil, industrial dhe të ujit (deti, lumi dhe liqeni).
	Direktiva 2000/53 / EC e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit e 18 shtatorit 2000 mbi mjetet në fund të jetës, të ndryshuar me Vendimin e Komisionit 2002/525 / EC 109, Vendimi i Komisionit 2005/437 / EC 110, Vendimi i Komisionit 2005 / 438 / EC 111 dhe Vendimit të Këshillit 2005/673 / EC	Transpozuar (plotësisht) nëpërmjet: VKM nr. 705, datë 10.10.2012 "Për menaxhimin e mbetjeve të automjeteve në fund të jetës"
	Direktiva 2000/60 / EC e Parlamentit Evropian dhe Këshillit për krijimin e një kuadri për veprim të Komunitetit në fushën e politikës së ujit (OJ L 327/1,	Transpozuar (pjesërisht) nëpërmjet: Ligji 111/2012, dt. 15.11.2012 "Për menaxhimin e integruar të burimeve ujore"

ENVIRONMENTAL AND SOCIAL MANAGEMENT FRAMEWORK FOR ALBANIA

WESTERN BALKAN TRADE AND TRANSPORT FACILITATION PROJECT

	<p>22.12.2000), i ndryshuar me Vendimin 2455/2001 / KE të Parlamentit Evropian dhe Këshilli që vendos listën e substancave prioritare në fushën e politikës së ujit</p>	<p>VKM Nr. 352, datë 29.4.2015 "Për vleresimin e cilësisë së ajrit të ambientit dhe kërkesat për ndotësit e caktuar të lidhur me to"</p>
	<p>Direktiva 2000/76 / EC e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit e datës 4 dhjetor 2000 mbi djegien e mbeturive</p>	<p>Transpozuar (plotësisht) nëpërmjet: VKM nr. 178, datë 6.3.2012 "Për djegien e mbeturinave"</p>
	<p>Rregullorja (KE) nr. 1005/2009 e Parlamentit Evropian dhe Këshillit Evropian, datë 16 shtator 2009 mbi substancat që hollojnë shtresën e ozonit.</p>	<p>Transpozuar (pjesërisht) nëpërmjet: VKM nr. 453, datë 23.6.2005, "Për miratimin e listës së pajisjeve, duke përdorur substanca që zvogëlojnë ozonin, të cilat janë të ndaluara për tu prodhuar dhe importuar, si dhe rregullat dhe procedurat për zëvendësimin e substancave që zvogëlojnë ozonin në pajisjet ekzistuese "</p>

		<p>VKM nr.290, datë 28.04.2010 "Për disa ndryshime dhe plotësime të VKM Nr.453, datë 23.6.2005" Për miratimin e listës së pajisjeve, qe perdorin substanca që zvogëlojnë ozonin, të cilat janë të ndaluara për tu prodhuar dhe importuar si rregullat dhe procedurat për zëvendësimin e substancave që zvogëlojnë ozonin në pajisjet ekzistuese "</p>
		<p>VKM 353, dt. 29.04.2015 "Për disa ndryshime në VKM nr.453, datë 23.6.2005" Për miratimin e listës së pajisjeve që përdorin ODS të cilat janë të ndaluara për tu prodhuar ose importuar dhe rregullave dhe procedurave për zëvendësimin e ODS-ve në ato ekzistuese pajisje "i ndryshuar"</p>
	<p>Direktiva 2001/18 / EC e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit e datës 12 mars 2001 mbi lëshimin e qëllimshëm në mjedis të organizmave të modifikuar gjenetikisht</p>	<p>Draft VKM Për lëshimin e qëllimshëm në mjedisin e LMOs. Përgatitur nga projekti i biosigurisë i UNEP-GEF</p>
	<p>Direktiva 2012/19 / BE e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit e datës 4 korrik 2012 mbi mbeturinat e pajisjeve elektrike dhe elektronike (WEEE)</p>	<p>Transpozuar (plotësisht) nëpërmjet: VKM nr. 957, datë 19.12.2012 "Për mbetjet e pajisjeve elektrike dhe elektronike"</p>

ENVIRONMENTAL AND SOCIAL MANAGEMENT FRAMEWORK FOR ALBANIA

WESTERN BALKAN TRADE AND TRANSPORT FACILITATION PROJECT

Metale të rënda në Direktivën e Ajrit të Ambientit Direktiva 2004/107 / EC e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit e datës 15 dhjetor 2004 lidhur me arsenin, kadmiumin, merkurin, nikelin dhe hidrokarburet policiklike aromatike në ajrin e ambientit	Transpozuar (plotësisht) nëpërmjet: Ligji 162/2014 "Për mbrojtjen e cilësisë së ajrit të ambientit"
	VKM Nr. 352, datë 29.4.2015 "Për vlerësuesit e cilësisë së ajrit të ambientit dhe kërkesat për ndotësit e caktuar të lidhur"
Rregullore e komisionit (EU) 519/2012 e 19 qershorit 2012 për ndryshimin e Rregullores (EC) Nr 850/2004 të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit mbi ndotësit organikë të qëndrueshëm në lidhje me Aneksin I	Transpozuar (plotësisht) nëpërmjet: VKM nr. 360, dt. 29.04.2015 "Për miratimin e listës së ndotësve organikë të qëndrueshëm dhe përcaktimin e masave për prodhimin, importin, vendosjen në treg dhe përdorimin e tyre"
Direktiva 2013/39 / Eu e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit e 12 Gushtit 2013	Transpozuar (pjesërisht) nëpërmjet: VKM nr. 267, datë 7.5.2014 "Për miratimin e listës së substancave prioritare në mjedisin ujor"
Direktiva 2008/98 / EC e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit e datës 19 nëntor 2008 mbi mbetjet (në fuqi më 12 dhjetor 2010)	Transpozuar (pjesërisht) nëpërmjet:
	Ligji Nr. 10463, dt.22.09.2011 "Për menaxhimin e integruar të mbetjeve" e ndryshuar

ENVIRONMENTAL AND SOCIAL MANAGEMENT FRAMEWORK FOR ALBANIA

WESTERN BALKAN TRADE AND TRANSPORT FACILITATION PROJECT

		VKM nr. 967, datë 25.10.2013 "Për organizimin dhe funksionimin e komitetit të menaxhimit të integruar të mbetjeve"
		VKM nr. 229, datë 23.4.2014 "Për miratimin e rregullave për transferimin e mbetjeve jo të rrezikshme dhe informacionin që duhet të përfshihet në fletën e transferimit"
		VKM nr. 371, datë 11.6.2014 Për miratimin e rregullave për transferimin e mbetjeve të rrezikshme dhe shënimin e transportit të tyre
		VKM nr. 418, datë 25.6.2014 "Për grumbullimin e mbeturinave të ndara në burim"
		VKM nr. 608, datë 17.9.2014 "Për përcaktimin e masave të nevojshme për mbledhjen dhe trajtimin e mbeturinave bio dhe kriteret dhe afatet për reduktimin e tyre"
		VKM nr.798, datë 29.9.2010 Për miratimin e rregullores "Për administrimin e mbeturinave spitalore"
		VKM nr.575, dt.24.06.2015 "Për miratimin e kërkesave për menaxhimin e mbetjeve inerte"

ENVIRONMENTAL AND SOCIAL MANAGEMENT FRAMEWORK FOR ALBANIA

WESTERN BALKAN TRADE AND TRANSPORT FACILITATION PROJECT

	<p>Direktiva 2006/21 / KE e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit e datës 15 mars 2006 mbi menaxhimin e mbeturinave nga industrinë nxjerrëse dhe ndryshimin e Direktivës 2004/35 / EC</p>	<p>Ligji Nr. 10 304, datë 15.7.2010 Për nxjerrjen e mineraleve në Republikën e Shqipërisë.</p>
	<p>Direktiva e baterive 2006/66 / EC e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit e 6 shtatorit 2006 mbi bateritë dhe akumulatorët dhe bateritë dhe akumulatorët e qe jane mbetje dhe shfuqizimin e Direktivës 91/157 / KEE</p>	<p>Transpozuar (plotësisht) nëpërmjet: VKM nr. 866, datë 4.12.2012 "Për bateritë, akumulatorët dhe mbeturinat e tyre"</p>
	<p>Direktiva e Direktivave të Ujërave nëntokësore Direktiva 2006/118 / EC e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit e datës 12 dhjetor 2006 mbi mbrojtjen e ujërave nëntokësore nga ndotja dhe përkeqësimi</p>	<p>Transpozuar (pjesërisht) nëpërmjet: Draft Vendimi i KKKU "Për Përbajtjen, Zhvillimin dhe Zbatimin e Strategjive Kombëtare të Ujërave, Planeve të Menaxhimit të Qarkut të Pellgjeve Lumore dhe Planeve të Menaxhimit të Rrezikut nga Përmbytjet"</p>

ENVIRONMENTAL AND SOCIAL MANAGEMENT FRAMEWORK FOR ALBANIA

WESTERN BALKAN TRADE AND TRANSPORT FACILITATION PROJECT

	<p>Rregullorja (EU) Nr 517/2014 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit e datës 16 prill 2014 mbi gazrat e fluorinuar me efekt sere dhe shfuqizimin e Rregullores (EC) Nr 842/2006</p>	<p>Transpozuar (pjeserisht) nëpërmjet: VKM nr. 865, datë 10.12.2014 "Për reduktimin dhe stabilizimin e GHG-ve të fluoruara"</p>
	<p>Rregullore (EC) 1013/2006 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit e datës 14 qershor 2006 mbi transferimin e mbetjeve, e ndryshuar me rregulloret (KE) 1379/2007, (EC) 669/2008, (EC) 219/2009 dhe (EC) 308/2009 dhe Direktivës 2009/31 / EC.</p>	<p>Transpozuar (pjeserisht) nëpërmjet: VKM nr. 641, datë 1.10.2014 "Për miratimin e rregullave për eksportimin e mbetjeve dhe kalimin transit të mbetjeve jo të rrezikshme dhe inerte"</p>
	<p>Direktiva 2010/75 / Eu e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit e datës 24 nëntor 2010 mbi emetimet industriale (parandalimi dhe kontrolli i ndotjes së integruar) (Rifillimi)</p>	<p>Transpozuar (pjeserisht) nëpërmjet: VKM Nr. 908, datë 21.12.2016 "Për masat për kufizimin e shkarkimeve të VOC nga përdorimi i tretësve organikë në aktivitete dhe instalime të caktuara" Projektligji "Për lejet e mjedisit", (2018)</p>

		<p>VKM Nr. 419, datë 25.6.2014 "Për miratimin e kërkesave të posaçme për shqyrtimin e aplikacioneve për leje mjedisore të tipit A, B dhe C, për transferimin e lejeve nga një subjekt në tjetrin, kushtet për lejet mjedisore përkatëse, si dhe rregullat e hollësishme për shqyrtimin e tyre nga autoritetet kompetente deri në nxjerrjen e këtyre lejeve nga QKL".</p>
		<p>Hartimi i Urdhrit Ministror për Formatin që do të përdoret në përgatitjen e raporteve për zbatimin e Ligjit "Për Lejet Mjedisore" në lidhje me lejet mjedisore të tipit A.</p>
		<p>Draft VKM (2018) "Për mbetjet nga industria e dioksidit të titanit" është planifikuar sipas ligjit për mbetjet. Nuk ka afate të përcaktuara për përgatitjen dhe / ose miratimin e tij.</p>
		<p>Hartimi i DCM (2018) për impiantet e mëdha me djegie</p>

Aneksi 8: Mbrojtja Mjedisore dhe Sociale e aplikueshme për WBTTFP

Banka kërkon Vlerësimin Mjedisor (EA) të projekteve të propozuara për mbështetjen e Bankës për të siguruar që ato nuk kanë, ose nese kane, zbusin ndikimet e mundshme negative mjedisore. EA është një proces ku thellësia dhe lloji i analizës varen nga natyra, shkalla dhe ndikimi i mundshëm mjedisor i projektit të propozuar. EA vlerëson rreziqet potenciale mjedisore të një projekti dhe ndikimet në fushën e tij të ndikimit; shqyrton alternativat e projektit; identifikon mënyrat e përmirësimit të përzgjedhjes, vendosjes, planifikimit, projektimit dhe zbatimit të projektit duke parandaluar, minimizuar, zbutur ose kompensuar ndikimet e pafavorshme mjedisore dhe duke rritur impaktet positive si dhe përfshin procesin e zbutjes dhe menaxhimit të ndikimeve negative mjedisore gjatë zbatimit të projektit. EA konsideron mjedisin natyror (ajri, uji dhe toka); shëndetin dhe sigurinë njerëzore; aspektet sociale; dhe aspektet mjedisore ndërkufitare dhe globale. Huamarrësi është përgjegjës për kryerjen e EA dhe Banka këshillon Huamarrësin për kërkesat e EA te Bankës.

Banka klasifikon projektet e propozuara në tre kategori kryesore, në varësi të llojit, vendndodhjes, ndjeshmërisë, shkallës së projektit dhe natyrës dhe madhësisë së ndikimeve të mundshme mjedisore.

- **Kategoria A:** Projekti i propozuar ka të ngjarë të ketë ndikime të konsiderueshme negative mjedisore që janë të ndjeshme, të ndryshme ose të paprecedente. Këto ndikime mund të ndikojnë në një zonë më të gjerë sesa vendet ose objektet që i nënshtrohen punimeve fizike.

- **Kategoria B:** Ndikimet e pafavorshme mjedisore të projektit të propozuar në popullatën njerëzore ose zonat me rëndësi mjedisore duke përfshirë ligatinat, pyjet, lagunat ose habitatet e tjera natyrore janë më pak të pafavorshme se ato të projekteve të kategorisë A. Këto ndikime janë specifike për vendin; pak ose asnje prej tyre është i pakthyeshem dhe në shumicën e rasteve masat zbutese mund të projektohen më lehtë se ne projektet e Kategorisë A.

- **Kategoria C:** Projekti i propozuar ka të ngjarë të ketë ndikime minimale ose jo të dëmshme ne mjedis

Aktivitetet e identifikuara tashmë për financim në kuadër të projektit WBTTFP bien nën Kategorinë Mjedisore B dhe C sipas të ndikimeve të tyre të mundshme. Projektet e Kategorisë A mund të kenë ndikime të medha dhe shumë të rëndësishme ose të pakthyeshme në mjedis dhe prandaj nuk mund të financohen nga ky projekt.

Tabele : Permbledhje e politikave mbrojtese te WBTTFP

Safeguard Policies Triggered by the Project	Yes	No
Vleresimi mjedisor OP/BP 4.01	X	
Habitatet natyrore OP/BP 4.04		X

Pyjet OP/BP 4.36		X
Menaxhimi i parazitëve OP 4.09		X
Burimet fizike kulturore OP/BP 4.11		X
Popullsia vendase OP/BP 4.10		X
Zhvendosja e pavullnetshme OP/BP 4.12	X	
Siguria e digave OP/BP 4.37		X
Projekte ne rruge ujore nderkombetare OP/BP 7.50		X
Projekte ne zona te diskutuara OP/BP 7.60		X

Pasqyra e detajuar e Politikave të Mbrojtjes së BB-së OP / BP 4.01 dhe OP / BP 4.12 është paraqitur në faqen e internetit të WB.

(<https://policies.worldbank.org/sites/ppf3/PPFDocuments/090224b0822f7384.pdf>).

Aneksi 9: Formulari i ankesave

Numri i references	
<p>Emri i plote (opsional)</p> <ul style="list-style-type: none"> Dëshiroj ta ngre ankesën time në mënyrë anonime. Unë kërkoj që të mos zbuloj identitetin tim pa pëlqimin tim. 	
<p>Kontakt</p> <p>Ju lutemi shënoni se si dëshironi të kontaktoheni (poste, telefon, e-mail).</p>	<ul style="list-style-type: none"> Me poste: <i>Ju lutem jepni adresen:</i> <hr/> <hr/> <hr/> <ul style="list-style-type: none"> Me telefon: <hr/> <ul style="list-style-type: none"> Me E-mail
Gjuha e preferuar e komunikimit	<ul style="list-style-type: none"> Shqip Tjeter: _____
Pershkrimi i ankeses	Përshkruani këtu motivin e ankesës tuaj, vendin, datën dhe subjektet e përfshira
Data e ankeses	

	<ul style="list-style-type: none"> • Incident / ankesë i ndodhur vetem një herë (date _____) • Ka ndodhur me shume se nje here (sa here? _____) • Ne vazhdimesi (aktualisht po përjeton problemin)
Çfarë prisni nga ky proces?	

Emri: _____

Firma : _____

Date: _____

Ju lutemi dergoni kete formular ne:

Njesia e zbatimit te projektit ne MIE

Personi i kontaktit _____

Numri i telefonit _____

E-mail _____

Aneksi 10: Format i planit te zbutjes se ndikimeve mjedisore

			Kosto		Pergjegjesia institucionale		Komente (p.sh. ndikime dytesore)
			Instalim	Funksionim	Instalim	Funksionim	
Faza	Ceshtja	Masa zbutese	Instalim	Funksionim	Instalim	Funksionim	
Hartimi perpapara fazes se ndertimit							
Ndertim							
Ndertim							
Ndertim							
Ndertim							
Funksionim							
Funksionim							

			Kosto		Pergjegjesia institucionale		Komente (p.sh. ndikime dytesore)
Faza	Ceshtja	Masa zbutese	Instalim	Funksionim	Instalim	Funksionim	
Mbyllje							
Mbyllje							

Aneksi 11: Format i planit te monitorimit mjedisor

						Kosto		Pergjegjesia	
Faza	Cfare parametrash do te monitorohen?	Ku do te monitorohet parametri?	Si do te monitorohet parametri/ tipi i pajisjes monitoruese?	Kur do te monitorohet parametri-frekuenca e matjes?	Pse duhet te monitorohet paramtri (opsional)?	Intalim	Funksionim	Intalim	Funksionim
Gjendja fillestare									
Gjendja fillestare									
Ndertim									
Ndertim									
Funksionim									

						Kosto		Pergjegjesia	
Faza	Cfare parametrash do te monitorohen?	Ku do te monitorohet parametri?	Si do te monitorohet parametri/ tipi i pajisjes monitoruese?	Kur do te monitorohet parametri- frekuenca e matjes?	Pse duhet te monitorohet paramtri (opsional)?	Intalim	Funksionim	Intalim	Funksionim
Funksionim									
Mbyllje									

